SARI BENİZLİ ADAM

roman

abdullah ziya kozanoğlu

BİLGE KÜLTÜR SANAT

SARI BENĐZLĐ ADAM

Abdullah Ziya KOZANOĞLU

BĐLGE KÜLTÜR SANAT

DIMITRIYOS LASKARIDIS

KENDĐNĐ beğenmiş ve cesur Yıldırım Bayezıt, Kosova Meydan Savaşında şehit olan babası Murat Bey'in yerine geçmek için, uğraştan dönen kardeşi Yakup Çelebi'yi babasının çadırında boğdurdu.

Savcı Bey'i yalan, düzenle.. Yakup'u kahpece arkadan vuran kama ortadan silindi. Fakat tarih, bunu affetmedi. Yıldırım'ı, Osmanoğullarına kardeş katilliğini aşılayan ilk sultan olarak sayfalarına geçirdi. Yıldırım zaferden zafere koşmuştu. Artık bütün cihanı, Bursa ve Edirne'de oturan Türk sultanı avucunda tutuyordu. Fransa kralından Papa'ya kadar bütün cihan hükümdarlarının gözü Türklerde. Sultanlarının her isteği Avrupa üzerinde yeni bir belâ veyahut sevinç dalgası estiriyor, tiyatrolarına, kitaplarına Bayezıt'ın hayatı sermaye oluyordu.

Timurlenk de, kendine güvenen Asyalı bir hakan. Timurlenk ve Bayezıt... O zamanların cihangir yetiştiren tek yaylasında, tek ırktan doğan iki kaplan... Onları birbirine yendirmek isteyen düşmanlarına Bayezıt'ın kendini beğenmişliği de eklenince Ankara'da kapıştılar. Yıldırım uğraşı kaybetti, tutsak düştü. Türk beylerinde kardeşin kardeşe, küçüğün büyüğe saygı devri geçmişti.

Yıldırım Bayezıt'ın, kardeşlerini öldürerek açtığı yol, kendi oğullarının da birbirini öldürdükleri kanlı bir meydanda kardeş kavgasını yarattı.

Çocukları bu meydanda birbirlerini yediler. En değerlileri değil, en kurnazları., en güçlüleri değil, en riyakârları diğerlerini temizleyerek başa geçti.

Bizans'ta şenlik ve zafer alayları yapılıyordu. Bayezıt, Timurlenk'e yenilmişti. Bugünden sonra artık Osmanlıların boyunduruğu altında yaşamak zorunda değillerdi. Türklerin Đstanbul'da yaptığı mahkemeler, camiler, mahalleler yağma edilip yıkıldı. Sokaklarda görülen Türkler, iki ay önceki gibi koltuklarını kabartıp gezemiyorlar, ele geçtikleri yerde yatırılıp dayak, sille, tokat denize atılıyorlardı.

Meşe caddesine1 çıkan yan sokaklardan birindeki "Beyaz Salkım" meyhanesindeyiz. Keyfi bir türlü eksilmeyen Bizanslılar, bağırıyor, şarkı söylüyor, ağızlarının tadını, sevinçlerini taşırmaya çalışıyorlar. Meyhanenin kuytu bir köşesinde, sarı benizli, kartal gagası gibi kemer burunlu, keskin bakışlı bir genç; dalgın, durmadan içiyor. Bir eli şarap kupasında, diğer eli de kucağında oturan Rum kızının göğsünde. Bir yudum içiyor; iki kere kızı dişliyor. Meyhanede herkes kendi halince bir kız yakalamış. Fakat sayın Anemas zindanları komutanı Laskaridis cenapları geç geldiğinden açıkta kalmıştı. Elinde şarap kupasıyla ayakta dolaşıyor, kadınların çığlıkları, erkeklerin kahkahaları arasında bu gece başkalarına kiralanmış kadınların yumuşak ve yuvarlak yerlerinden ayak üstü bir parça da o meze çalıyor. Dimitriyos cenaplarının bu kaba şakasına kimseler ses çıkarmıyordu. Alışıklık, korkaklık ağızlan kapıyor. Onun bu edepsizce şakasından sanki herkes memnun. Sıra sarı benizli gencin kiralık karısına gelmişti. Gencin dalgın ve bulanık bakışları Dimitriyos cenaplarını şöyle bir, iki saniye olduğu yerde çiviledi.

1 Divanyolu ve Direkleraraası.

Bunu sezen eski meyhane arkadaşları:

- Ondan da al!.. Ondan da alacaksın!., diye bağrıştılar. Dimitriyos Laskaridis cenapları hafifçe öksürdü.

- Affedersiniz dostum, diye kekeledi.

Sarı benizli genç silkindi. Korkunç gözlerini yerden biter gibi karşısında dikilen bu yeni dostuna (?!) çevirdi:

- Bir emriniz mi var?..

Dimitriyos Laskaridis bu soru karşısında büsbütün yutkundu.

- Estağfurullah!.. Emir değil, bir rica!..

- Buyurun!..

- Borç verir misiniz?

- Kaç para istiyorsunuz?

- Hayır, parayı sevmem, geri veremeyeceğim için onu asla ödünç olarak da alamam. Kucağınızdaki dilberi istiyorum!.

Sarı benizli genç acı acı güldü:

- Ödünç olarak mı?

- Evet!.. Birkaç dakika için...

Kız da kıkırdayıp duruyordu. Genç adam bir kere kıza baktı. Gözleri döner gibi oldu. Bir şey yapamazdı ama, hani! Onun gözlerindeki ışığı* gören Laskaridis "Ne olur ne olmaz!" diye iki adım geriledi. Fakat genç birden durgunlaştı. Gülerek, kızı bir silkişte onun kucağına fırlattı.

- Buyurun!

Laskaridis kızı kaptı; belinden kavradı, öptü, kendine çekti. •Delikanlı oralarda değildi. Onlara bakmıyordu bile.

Çevredeki çılgınca kahkahalar, gürültüler, onu ilgilendirmiyordu. Laskaridis kıza sordu:

- Kim bu suratsız sarı benizli adam? Kız dudağını büktü:

- Tanımıyorum.

- Nerede buldun?..

- Sokakta!.. Geçiyordum... Yanıma yaklaştı. "Para ve şarap ister misin?" dedi, koluma girdi: "Beni bir meyhaneye götür" dedi. Buraya getirdim.

- Adı neymiş?

- Söylemiyor...

- Vay canına, söylemiyor ha? Sen dur bakayım!

Kız da bu kurtuluşu gözlüyormuş ki, kapıdan fırladı kaçtı. Laskaridis sarı benizli gencin omzuna eliyle vurdu:

- Teşekkür ederim dostum. Benim ödünç aldığım şeyleri geri vermek her ne kadar...

Genç onun sözünü kesti:

- Üzülmeyiniz! Ben o kızdan çoktan bıkmıştım...

- Bıkmıştınız? Siz gösterişiniz gibi içinizden de hoş ve erkek bir adamsınız... Masanızda oturmama müsaade eder misiniz?

-Oturunuz!..

- Bir şarap?!..

- Đstediğiniz kadar...

- Teşekkür ederim... Ben Bizans'ın eski soylu kişilerindenim. Đsmim Dimitriyos Laskaridis'tir...

Senelerden beri Anemas zindanlarına bakan bir soyun en küçük torunuyum. Fakat yemin ettim. Bu pis hapishane bekçiliğinden çıktım. Bir daha yapmayacağım. Şimdilik kendime yeni ve soylu bir iş

arıyorum.

- Güzel.

- Evet, güzel olduğunu da ben söylemiştim. Ya siz?! • - Ben mi?..

- Evet, sizin adınız? Siz de mi iş arıyorsunuz?

- Đşim? Adım?!.. Đkisi de yok...

- Amma yaptınız ha?.. Piç misiniz yoksa?!

Sarı benizli gencin gözleri bir kere daha döner gibi oldu. Fakat kendisini topladı.

- Hayır, piç değilim... Ne yazık ki böyle bir mutluluğa eremedim. Babam ve anam vardı.

- Şimdi?..

- Şimdi neredeler, bilmiyorum.

- Korkunç... Tıpkı Türklerin yeni durumları kadar korkunç. Yıldırım'ın yenilişinden sonra onların ne hal aldıklarını bilirsiniz.

- Öyle!.. Çok güzel söylediniz ve bildiniz. Türklerin durumu kadar korkunç bir durumdayım.

-Adınız?..

- Bu iş seni çok sardı. Adım Sarı Yani'dir. Sarı Batı da derler.

- Sarı Yani mi?! Sarı Batı mı?! Tanıyamadım, hiç duymadığım bir isim.

- Düşünmeyiniz... Bulup çıkaramazsınız... Biz Lakedemonya-lıyız...

- Çok güzel ama... Burada ne arıyorsunuz? -Para! Đş!..

- Kılıcınız zorlu mu?

- Hatırı sayılacak kadar...

- Bizans'ta bir kılıcın hatırı sayılması için çok usta olması gerekir. Burada ne kılıçlar, ne gözüpek kabadayılar erir gider.

- Benim kılıcım çok ustadır...

- Yok canım? Bir örnek gösterseniz.

- Bir örnek mi? Sizi yerinizden bile kıpırdatmadan olduğunuz yere çivileyebilir kılıcım.

Dimitriyos Laskaridis kahkahalarla güldü:

- Sahicikten çok tatlı sözlü ve çok yamansınız!. Kılıcınız bu işi becereceğe pek benzemiyor ama.

konuşmanız çok eğlenceli ve iç açıcı.

Sonra Bizanslılara vergi bir pişkinlikle yanına çöktü:

- Para tutuyorsun gibi? dedi.

Sarı benizli adam dudaklarını büzdü:

- Nereden bildin?..

- Đnsanın bir meyhanede istediği kadar içebilmesinden daha büyük zenginlik olur mu?

- Evet... Orası da var ya... Fakat bu adam ne istiyor?

D

SARI BATI

ĐMĐTRĐYOS Laskaridis yüzünü buruşturdu:

Sarı Batı'nın karşısında bir domuz yavrusunu andıran yuvarlak çehreli, geniş omuzlu bir adam dikilmiş, açık avucunu da ileri uzatmıştı.

Sarı Yani şaşıp kalmış gibi sordu:

- Hiç sevmediğiniz bir adam olması bana bir şey anlatmaz. Ne istiyor?..

Bu kez iri adam bir ayı homurtusu gibi cevap verdi: -. Ne isteyeceğim, para.

- Para mı?.. Acayip... Fakat biz size niçin para vermek zorunda olalım sanki?

- Đyi ama, içtiğiniz şaraplar!?.

- Ha... Şarapların parası mı?.. Laskaridis güldü:

- Öyle değil mi ya dostum. Parasız içmedik ya? Sarı Yani kafasını salladı:

- Evet vereyim... Doğru gibi... Parasız içmedik.

Ağır, isteksiz, elini kuşağının arasına soktu. Sonra telâşla içerisini bir araştırdı, koynuna soktu, ayağa kalktı, silkindi. Rengi iyice sararmıştı. Meyhaneci ile Laskaridis ilk önce, Sarı Batı'nın çıkaracağı keseyi düşünerek gözlerini açmışlardı. Fakat onun telâşlı, şaşkın arandığını görünce kaşlarını çattılar. Laskaridis yan gözle ona bakarak sordu:

- Ne oldu dostum? Paranı bitirmiş olmayasm?

- Hayır, kaltak kan çalmış... Meyhaneci korkunç bir kahkaha attı:

- Çalmışlar mı?.. Fakat olmayan bir parayı kim çalabilir?!.. Sarı Yani hiç kızmadan tekrar yerine oturdu. Şarap kupasını

kaptı, bir dikişte bitirdi.

- Adam sen de... dedi, giden para olsun. Doldur bir daha. Biz paradan daha değerli neler kaybettik. Alışığız kayba, kazanca.

Meyhanecinin de gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Açık avucunu Sarı Yani'nin burnuna uzattı:

- Ya bizim para kiryos?..

- Sizin para mı? Đyi ama, paranın çalındığını söyledik ya?!

- Ne zaman çalmışlar?

- Ne bileyim ben, bilmiş olsaydım karnını deşerdim kaltağın.

- Paranı kim çaldığını sen bilmediğin gibi, ben de bilmem; eğer böyle para yerine bir sürü palavra vermekle yetineceksen... Asıl o zaman ben senin karnını deşip bedavadan içtiğin şarapları boşaltacağım...

Sarı Batı bir elini havada salladı. Diğeriyle şarap testisini kavradı:

- Git işine be!.. Her içilen şeyin parası verilmez ya?.. Kavga kızışıyordu. Laskaridis, bu kavga başlar başlamaz yere

serileceğine yemin edeceği güz pastırması gibi kuru ve sinirli, cılız dostunu korumak için araya girdi:

- A canım!.. Bir şarap için kan dökülmez ya... Elbet bu sayın soylu kişi de parasını bir gün getirir, borcunu öder.

Meyhaneci homurdandı:

- Soylu kişi mi?.. Bu herifin neresi soylu be!.. Ne sarı suratı bir surata benziyor... Ne kılığı bir adam kılığına... Belindeki şu kılıca bak!.. Sokağa atmış olsan beş bin altın eder. Belinde bir saray gezdiriyor. Yemin ederim ki, bu kılıcı dağlarda öldürdüğü bir Türk sultanından çalmıştır.

Meyhanecinin kılıcı göstermesi genç Sarı Batı'nın yüzündeki solukluğu kararttı. Rengi koyulaştı.

Bir kere olduğu yerde sendeledi. Oturduğu yerden şöyle hafifçe doğrulur gibi oldu. Kılıcı iki eliyle kavramıştı.

Dimitriyos Laskaridis de kılıca baktı. Şimdiye kadar nasıl olup da gözüne ilişmemişti?

Bu kılıcın iki yanı zümrüt, elmas, pırlanta ve yakutla süslenmişti. Altın kakmaları, işçiliği görülmemiş bir şeydi. Böyle bir kılıç Bizans imparatorunda bile yoktu.

Laskaridis'in de gözleri dönmüştü. Arkadaşının değeri gözünde birdenbire büyüyüvermişti.

Hırsızlıkla da olsa böyle değerli bir kılıcı taşıyan adamın koltuğuna sokulmaya değerdi.

Sarı Batı meyhaneciye kanlı gözlerini dikti.

- Paraya ve kılıca dokunur bir söz daha söylerseniz sizi bir köpek gibi gebertirim... diye homurdandı.

Meyhanecinin de gözleri kızarmıştı. Laskaridis her kavgaya girmeyi sevmezdi. Yeni arkadaşının koltuğundan iki adım geriledi. Meyhaneci yumruklarını sıktı.

- Şimdi ben senin kafanı yamyassı edip pis kanını yere dökeceğim! diye bağırdı.

Sarı Batı'ya doğru atılmıştı. Fakat sarı benizli adam yerinden bir ok gibi fırladı. Önündeki masayı bütün gücüyle meyhanecinin üstüne yıktı. Dev yapılı adam olduğu yerde bir kere sallandı. Ayakları havada olduğu halde arkası üstü yere serildi.

Sarı Batı hızını kesmeden altındaki iskemleyi kaptı. Yerinden kalkmak için çırpınan meyhanecinin kafasına patlatıverdi. Meyhaneci bir kere böğürdü. Sonra kollan gevşedi, olduğu yere çöktü.

Bacakları kurbanlık koyun bacakları gibi deprendi. Havada katıldı, kaldı. Laskaridis'in korku ve şaşkınlıktan ağzı açık kalmıştı. Sarı

Batı'nın soğukkanlılığı, gücü, çevikliği onu buz gibi dondurmuştu. Saygı ile karışık korkak bir yürüyüşle ona yaklaştı.

- Fakat siz çok değerli, çok cesur, çok kuvvetli bir cılasınsınız, dedi.

Sarı Batı acı acı güldü:

- Bir meyhaneci ile başa çıkabildiğim için mi? Sonra omuzlarını silkti. Laskaridis'in koluna girdi.

- Gel gidelim... Bu iş, üzerinde durulacak kadar değerli bir şey değil!

Hoş, artık Laskaridis'in de burada kalmaya niyeti yoktu. Meyhanede herkes ayağa kalkmış, meyhanecinin başına üşüşmüş, yüksek sesle konuşuyorlardı. Bir kavga daha çıkarsa postu kurtarmak güç olacaktı. Sallana sallana meyhanenin kapısından çıktılar. Hava serin ve güzeldi. Đki yeni arkadaşın; gelecek günlerin kendilerine ne korkunç maceralar hazırladığını, birinin ölümü, mutluluğu ve her şeyinin, diğerinin elinde oyuncak olacağını bilmediklerinden, keyifleri yolunda idi.

Laskaridis kuvvetini gözleriyle gördüğü yeni arkadaşına yaranmak için:

- Yahu!., dedi. Paranı çaldırdınsa neye benden ödünç istemedin? Ben ödünç almayı sevmem ama, borç vermeye bayılırım.

- Đyi ama, ben de ödünç almam. Aldıklarımı da geri veremem.

Laskaridis onun değerli kılıcına baktı.

- Güzel kılıcınızı çekmeden işi bitirdiniz, dedi.

- Böyle meyhane kavgalarında kılıç çekilmez. Bir iskemle düğümü koparır.

- Ya iskemle ile koparamasaydınız?

- Kılıç çözerdi.

BĐR KILIÇ DÜĞÜMÜ ÇÖZÜYOR

SARI BATI ile Laskaridis'in dostlukları çok çabuk ilerledi. O geceyi Laskaridis'in konağında geçirdiler. Sabah olup da yeni arkadaşının hâlâ uyanmadığını gören Laskaridis odasının önüne gidip kapıyı vurdu:

- Hey dostum... Bu ne uyku?!..

Đçeriden hiç ses gelmiyordu. Kapıyı şöyle bir aralıkladı.

- Uyuyor musun? diye sordu.

Sarı Batı da uyumuyordu. Gözleri açık, yatağın içinde dalgın dalgın düşünüyordu. Laskaridis ona dakikalarca baktı. Bu adam çok garip bir yabancı idi. Ne düşünüyordu acaba böyle gözlerini tavana dikmiş?.

- Yahu bu ne dalgınlık?! Bugünkü bayramdan haberin yok mu? diye bağırdı.

Sarı Batı sıçradı:

- Sen misin? diye homurdandı, yataktan aşağı atladı. Kadife kumaşlar, sırmalı tüllerle süslü yatağa hiç soyunmadan girmişti. Değerli kılıcı yastığın altında duruyordu. Ah bu kılıç. Çıkardı, beline taktı. Gözleri kızarmıştı. Laskaridis yaklaştı. Elini onun omuzu-na koydu:

- Sen bu gece hiç uyumamışsın, dedi.

San Batı yüzünü buruşturdu.

- Kim demiş, çok uyudum.

- Öyle olsun... Fakat şimdi çabuk çıkmalıyız!..

- Şimdi çıkarız!.. Fakat niçin?.. Baban beni kovmanı mı söyledi?

- Ne babası canım? Bayram var dedik ya... Herkes sokakta.

- Ne bayramı?..

- Türklerin padişahı Bizans'a geliyor. Sarı Batı birdenbire boş bulunup haykırdı:

- Türklerin padişahı mı?.. O da kim?

Rengi yemyeşil olmuştu. Laskaridis arkadaşının bu korkusu karşısında kahkahalarla güldü.

- Öyle değil yahu... Artık Türklerin Bizans'a savaş ile girecekleri yok. Đmparatorun ayağına yüz sürmeye, ona rehin vermeye geliyor. Türlerin padişahı, korkma!

- Geliyorlar ha!..

Koştu, Laskaridis'in boynuna sarıldı, sıktı, boğacaktı.

- Kim geliyor? Niçin geliyor? Bana niçin sormadılar? diye anlamsız, bir deli gibi hırçın, düşüncesiz bağırdı.

Laskaridis güç belâ ellerini aşağı çekti.

- Dur bre!.. Ne oluyorsun? Emir Süleyman geliyor... Yıldırım Bayezıt'ın oğlu... Yanında kardeşi Kasım Çelebi ile Fatma Hatun var. Bunları da bize rehin bırakacak.

- Rehin mi?.. Rehin de ne oluyor?..

- Öyle ya, biz Emir Süleyman'a yardım edip onun kardeşi Musa'yı yenmesine çalışacağız... Eğer Emir Süleyman bize padişah olduktan sonra kafa tutarsa kardeşterini meydana bırakacağız, diye korkutacağız. Nasıl, iyi akıl değil mi?

San Batı gene dalmıştı. Yüzü bir ölü benzi gibi sarı idi.

- Đyi, güzel... diye mırıldandı. Laskaridis onun belindeki kılıca bakıyordu.

- Şunu bir Türk'ten aldığın nasıl belli, dedi. Onun için Türklerden korkuyorsun.

Sarı Batı onun koluna girdi.

- Yürü, gidip şimdi alayı görelim!.. Hem kim bilir kaç kıvrak belli kız sokaklarda kendilerini sıkıştıracak bizim gibi yakışıklı erkek arıyor... Nene lâzım senin, benim belimdeki kılıç. Elbet bir yerden elime geçti.

Yürüdüler. Kalabalık, caddeye yaklaştıkça çoğalıyordu. Kadın, erkek bütün Bizans bugün sokaklara dökülmüştü. Meşe caddesinin, direklerinin arasında dişili, erkekli karınca gibi insanlar kaynıyordu. Bizans kadınlarına has cilveli

kırıtışlarla erkeklere göz süzen kızların kollarında, bellerinde, önlerinde, arkalarında her dakika bir başka erkek, kısrak sağrısına konan sinekler gibi inip kalkıyor, tek tük pek sululları da kene gibi yapışıp kalıyorlardı. Sokak aralarında ise öpüşenlerin, görüşenlerin sayısı belirsiz. Bütün bunlar, Laskaridis'ten çok Sarı Batı'yı sersemletmişti.

- Güzel kızlar... Tatlı, canlı, cana yakın kızlar... Aşk... Öpücük... Çok sevdim Bizans'ı. Yaşasın aşk!

diye haykırdı.

Arkadaşının bu şaşkınlığı Laskaridis'in de hoşuna gitmişti. Onun koluna girdi:

- Kadından çok hoşlanıyorsun, dedi. Asık yüzün, güzel kadın karşısında hemen gevşiyor, gülüyor.

Aksiliğin siliniyor. Sen ancak bir kadın görünce canlanıyorsun? Bak işte bir adam daha, kadınlara biraz çokça yanaştığı için dayak yiyor.

Sarı Batı, Laskaridis'in gösterdiği yana baktı. Đmparatorun sarayını koruyan sekiz-on kadar Bizanslı varenk bir yoksulu dövüyorlardı. Dayak yiyenin çığlıkları Sarı Batı'nın kulaklarında çınlıyordu.

- Merhamet!.. Medet!.. Allah rızası için vurmayın!.. Sonra arkasından bir sürü Bektaşî küfürü... Sarı Batı:

- Fakat bu, bir zampara değil, bir Türk, dedi. Laskaridis kahkahalarla güldü:

- Nereden anladın?..

- Rumca yalvarıyor, Türkçe küfrediyor.

Sonra arkadaşının kolundan silkindi, kurtuldu. Kalabalığa doğru koştu. Bir atılışta iki varengi tuttuğu gibi iki yana savuruver-di. Omzuyla yardı, dirsekleriyle devirdi. Kalabalığı çil yavrusu gibi dağıttı. Ortada dayak yiyen yoksul, cascavlak meydana çıkmıştı. Koştu, Sarı Yani'nin ayaklarına sarıldı. Gerek korkudan, gerek yediği dayaklardan koca gövdesi tir tir titriyordu.

- Merhamet... Beni kurtarınız... diye yalvardı.

Sarı Yani'nin, birdenbire saldırışı karşısında çil yavrusu gibi dağılan varenkler tekrar toplanmış, bu sefer Türk ile birlikte onu da sarmışlardı. Đçlerinden en kabadayısı ilerledi. Sarı Yani'ye dik dik baktı.

- Ey ne oluyor?., diye homurdandı.

Sarı Yani soğukkanlılığını bozmamıştı. Bu sırada Laskaridis de yetişmişti. San Batı'nın, meyhaneciyi yere yıkarken donuk bakışlarını, sarı yüzündeki ölüm izlerini tekrar gördü, titredi.

San Yani:

- Ne yaptığınızı görmek istedim, dedi. Varenk yere tükürdü:

- Asıl sen ne yapıyorsun? Biz de onu görelim?

- Ben bu adama niçin dayak attığınızı öğrenmek istedim.

- Ona dayak atmıyorduk...

- Ya ne yapıyordunuz?

- Kemiklerini kırıyorduk.

- Kemiklerini mi kırıyordunuz?

- Evet... Bağırta bağırta gebertmek için, öğrendin mi şimdi?

- Đyi, öyleyse ben de size, onu öldürtmek, kemiklerini kırdırtmak istemediğimi bildirmiş

oluyorum. Siz de öğrendiniz mi?

Laskaridis konuşmanın korkunç bir yola girdiğini sezmişti. Yani'nin donuk bakışlarında kıvılcımlar çakıyordu. Bu adam, insan öldürmek için yaratılmıştı galiba?!.. Meyhanedeki gibi bura-San Benizli Adam / 19

da da bir kavga başlarsa sayısı onu geçen varenkler onun bir çırpıda suyunu çıkartırlardı. Koluna dokundu:

- Dostum kendine gel!.. Başını belâya sokuyorsun? diye kulağına fısıldadı. Bunların adı varenk'tir.

Sayılarını şeytan bile bilmez.

Sarı Yani onun kolundan bir silkinişte kurtuldu. Sonra varen-ge döndü:

- Sözümü iki kere söyletmeyin, dedi. Ben size onu öldürtme-yeceğim! Geri basın bakalım!

Geri basacağına, varenk yürüdü. Arkadaşları da birer adım atmışlardı.

- Sen eğer halis bir Bizanslı isen bizimle beraber olur, bu Türk'ü gebertirsin!..

- Her halis Bizanslının bir adam öldürmesi lâzım geldiğini sizden işitiyorum.

- Bu adam bir Türk'tür...

- Ne çıkar?

Varenk ayağını yere vurdu:

- Şu çıkar ki, Türklerden artık bıktık; bu herifin bacaklarını kıracağız... Derisinden davul yapıp.

Türk sultanını bu davulu çalarak karşılayacağız..

Varenk yürüdü. Sarı benizli adamın sesi boğuluyormuş gibi çıktı:

- Bir adım daha atarsan beynini patlatırım. Varengin ağzından beyaz köpükler saçılıyordu.

- Beynimi mi patlatacaksın? Dur bakalım, kim kimin beynini patlatıyor?! diye bağırarak ileri atıldı.

Elinde kısa kılıcı parlıyordu. Fakat sarı benizli adam, meyhanecinin ve Laskaridis'in göz koyduğu pırlantalı kılıcı bir şimşek hızıyla uçurdu. Göz kamaştırıcak kadar parlak ışıklı, çifte su verilmiş

uzun bir çelik parçası havada döndü. Varengin karnına saplandı. Uzun bir kan sütunu fışkırdı.

Yoksul varenk yere yuvarlandı. Bir dana gibi böğürerek tepinmeye başladı. Bu hızlı parlayış, fışkıran

kan, Laskaridis'le yeniçeriyi buz gibi dondurmuştu. Fakat varenk-ler arkadaşlarının yaralandığını görünce dayanamadılar, kılıçlarını çektiler.

- Vuralım!.. Öldürelim!.. Bu haini gebertelim!., diye haykıra-rak atıldılar.

Sarı benizli adamın kılıcı çok uzun ve enli idi. O, bu kılıcını varenklerin kısa kılıçlarını kullandıklarından daha ustalıkla, daha çabuk kullanıyordu. Bir-iki saniye içinde on varenkle bu sarı benizli tek adam birbirlerine girdiler. Đlk önce, artık bu yeni arkadaşını dünya gözüyle bir daha göremeyeceği Laskaridis'in aklından geçti. Arkadaşlarından birini öldüren bu adamı varenkler her halde bir şeye benzeteceklerdi. Kavga Meşe caddesine çıkan yollardan birinin üzerinde başladığından sokaklara, pencerelere, hatta damlara seyirciler birikmişti. Herkes bu genç sarı benizli adamın öleceğini biliyor, bu heyecanlı dövüşü titreyerek seyrediyordu.

Hatta, birkaç küçük çapkın ölüm duasına başlamışlardı bile... Fakat işin rengi birdenbire değişti.

Havada geniş çizgilerle dönen uzun kılıcı ile sarı benizli adam çevresini boşaltıvermişti. Parlayan kılıcı, sağa, sola, yukarı, aşağı bir şimşek hızıyla işlemiş, üç varen-gi daha yere yıkmıştı. Atıldı.

Kılıcının kabzasıyla birinin başını ezdi, yere yıktı. Bir daha atıldı. Geri kalanlar çil yavrusu gibi dağıldılar. Hayatlarında hiçbir gün bu kadar cesur, bu kadar çevik ve zorlu adam görmediklerinden Azrail aleyhisselamla karşılaştık kaygısıyla tabanları yağlamışlardı. Etraftan alkış sesleri işitildi. Halk, ne de olsa imparatorun askerlerinden hoşlanmıyordu. Üstelik bir de o sırada kılıç ve pazı kuvveti para ediyordu. En kuvvetli adam, en değerli adamdı. Yeniçeri hemen sarı benizli adamın ayaklarına kapanmış, öpüyor, ağlıyordu.

- Teşekkür ederim... Hayatımı kurtardınız!., diye kekeliyordu. San benizli adam, önemli bir olay geçmemiş gibi Türkçe:

- Kalk!., diye emir verdi.

Yeniçeri titreyerek kalktı. Ayaklan tutmuyordu. Kurtarıcısının yüzüne gözlerini dikmiş, korku ve şaşkınlıkla tanımak istermiş gibi

bakıyor, bakıyordu. Yoksul Laskaridis'in şaşkınlığı dayak yiyen yeniçeriden daha az değildi. Sarı benizli adam Laskaridis'e döndü:

- Paran var mı?., diye emretti.

Ne de çabuk efendiliğini takınmıştı. Kim olursa olsun emrediyor, istediğini yaptırabiliyordu. Koca Anemas zindanları komutanı da yeni arkadaşının emrine girdiğini anladı. Ancak işitilebilir bir sesle:

- Var, diye kekeledi. -Ver!..

Laskaridis titreyen elleriyle koynundan kesesini çıkardı, içinden birkaç mangır sayıp verecekti. Sarı adam saymasına bırakmadan keseyi kaptı, hiç bakmadan yeniçerinin kucağına attı.

- Haydi al ve bas!.. Bir daha buralarda'dolaşma!.. Sonra onun şaşkınlığına aldırmadan Laskaridis'e döndü:

- Biz de gidelim!.. Türk sultanlarını görelim! Yanılmıyorsam geç kalıyoruz, dedi.

Laskaridis'in kafasına bir sersemliktir yapışmıştı. Talih ve tesadüfün kendisini zorlu bir yola sürüklediğini artık sezebiliyor; fakat bu adamı tanımadığından, gittikleri yolun nereye varacağını kestiremiyor, yalnız ürküyordu. Başlarına geleceği tam bilse, kaybın neresinden dönülse kârdır, deyip kaçar giderdi.

- Kılıcınızı müsaade edin de kınına koyalım!., dedi.

Sarı benizli adam dalgınlıkla kanlı kılıcını hâlâ elinde tutuyordu. Laskaridis kılıcını aldı. Kanlarını silmek bahanesiyle yere doğru eğildi. Üzerine çabuk bir göz attı. Bir Türk kılıcı. Güzel bir dayak yemiş olmakla beraber bu buluşunda meyhaneci aldanmamış-tı. Üzerinde beyaz damaskalar ve bunların arasında da altın kakma ile Türkçe yazılar vardı. Laskaridis Türkçe okuyabiliyordu. Şu satırları sökebildi:

"Sultan-ı lklim-i Rum Bayez\t Han Bin Murat Han"

Elleri titreyerek kılıcı kınına soktu. Yüreği heyecandan kabından fırlamak istiyormuş gibi sık sık vuruyordu. Sarı benizli adamın

koluna girdi. Titreyen bir sesle:

- Gidelim... diye kekeledi. Gidelim ve Türk sultanlarını görelim...

Artık bu arkadaşından anlaşılmaz bir sezişle korkuyordu. Çünkü bu sarı yüzlü anlaşılmaz huylu adam çok kuvvetliydi, çok cesurdu. Ve çabuk kavrayan keskin bir görüşü vardı. Gözünde paranın, pulun, canın hiç değeri yoktu. Üstelik Yıldırım Bayezıt'ın kılıcını da taşıyordu. Bu adam kimdi?..

Nereye gidiyordu? Ve kendisini nereye kadar sürükleyecekti?

EMĐR SÜLEYMAN

TÜRK padişahı, yanında kardeşleri ile Meşe caddesinden geçiyordu. Yollarda alkışlayanlar olduğu gibî, eski öçleri

kabaran bazıları da ıslık çalıyor:

- Yuha!.. Anguraki! diye bağırıyorlardı.

Emir Süleyman beyaz bir ata binmişti. Arkasındaki arabada kardeşi Kasım Çelebi ile Fatma Hatun geliyordu. Laskaridis gözlerini Sarı Yani'ye dikmişti. Emir Süleyman'ı görünce acaba sarı yüzü ne renk alacaktı? Biraz evvel on iki varengi temizleyip titreten Sarı Yani şimdi çok dalgın ve düşünceli idi. Onun kolunu tutan Laskaridis, vücudunun titrediğini hissediyordu. Yüzüne dikkatle baktı. Bu sarı yüzlü adam belindeki kılıcı çalmak için, Türklerden büyük bir adamı öldürmüştü.

Onun dalgınlığına, titremesine başka ne denilebilirdi?

Emir Süleyman uzaktan gözükmüştü. Yüzü gülüyor. Çapkın bakışlarıyla Rum dilberlerine gülücükler, öpücükler yağdırıyordu. Sarı Yani geriler gibi oldu. Laskaridis kolunu tuttu ve sıktı.

- Đleri gel dostum!.. Sonra iyi göremeyeceksin!., dedi. Sarı Yani'nin sesi titriyordu.

- Đstemez! Burası iyi, diye kekeledi.

- Fakat seni gören burada durmaktan hoşlanmadığını sanacak. Ne oluyorsun?..

Sarı Yani'nin bu sözü karşılamasına kalmadı. Emir Süleyman tam önlerinden geçiyordu.

Laskaridis, Sarı Yani'ye baktı. Yüzünü göstermek istemiyormuş gibi, yün harmanisinin içine çenesini gömmeye çalışıyordu. Arkadaki arabada oturan Kasım Çelebi

ile Fatma Hatun da çevrelerini ürkek bakışlarıyla süzüyorlardı. Birdenbire nasıl oldu. Fatma Hatun eliyle kendilerini göstererek, yanındaki kardeşine bir şeyler söyledi. Đkisi de Sarı Yani'ye bakıyorlardı. Laskaridis onun dişleri arasından bir küfür savurduğunu ve kolundan sıyrılarak koşa koşa yan sokaklara saptığını gördü.

- Fakat nereye gidiyorsun dostum?!., diye haykırarak arkasından koştu. Đçinden:

- "Ah küçük domuz!., diyordu. Seni tanıdıklarını görünce nasıl kaçtın?.. Dur hele, ben senin kim olduğunu bak nasıl öğrenirim."

Bir, iki adım daha atarsa Sarı Yani'ye yetişmiş olacaktı. Fakat birdenbire Yani'nin önünde üç varenk yerden biter gibi dikildiler. Önünde saygı ile eğildiler...

- Kerem ederseniz sizinle görüşeceğiz... dediler.

Korkusu artmış olan Sarı Yani, hepsini birbirine benzettiği için, varenkleri görür görmez iki adım gerileyip kılıcını yarıya kadar sıyırmıştı. Eğer zavallılar bir adım daha atmış olsalardı, Yıldırım Bayezıt'ın damaskalı kılıcını karınlarında bulmak şerefine ereceklerdi. Laskaridis de bu durum karşısında olduğu yerde kalmıştı.

- Bu çocuğun göbeği bir kavga sabahı kesilmiş olacak... diye mırıldandı. Đki adımda bir kavga ediyor.

Sarı benizli adamın birdenbire kılıcına el atması varenkleri büsbütün yere eğmişti. Selâm verirken iki büklüm olmuş olan varenkler bu sefer secde ediyor gibi topraklara yüz sürdüler.

- Sayın Pirinkipis, bizi af buyurunuz!.. Sizi yolunuzdan alıkoymak cesaretinde bulunuyoruz, diye kekelediler.

Sarı Yani:

- Pirinkipis mi?., dedi. Prens de kim oluyor? Ben prens falan değilim. Yıkılın buradan.

Sesi boğuk çıkıyordu. Varenkler tekrar eğildiler.

- Sayın bahadırın az önce on iki cesur varenkle başa çıktığını görüp vurulan bir güzel pirinkipisa sizinle görüşmek istiyor...

Sarı Yani, Laskaridis'e döndü.

Laskaridis'in çatılan kaşları gevşedi, yüzü güldü:

- Burada böyledir, dedi. Sizi saraydan beğenmişler. Gönül meselesi. Belki bu yüzünüzdeki sarı sertliğe vurulmuşlardır. Bir prenses sizi istiyor.

- Peki ama, ne yapacakmış?!..

Varenkler sırıtarak birbirlerini süzdüler, sonra hafifçe öksürdüler.

- Hristo hakkı için ne yapacaklarını pek o kadar bilmiyorsak da her halde fenalık yapacak değiller.

Sarı Yani'nin yüzü güler gibi oldu.

- Ey!.. Bari bu pirinkipisa-güzel mi?., dedi. Ellerini göğüslerine koydular.

- Meryem Anamız kadar dilberdir...

- Zengin mi?..

- Bir vasilisya kadar...

- Hiç de böyle bir iş başıma gelmemişti.

- Evet sayın pirinkipis, herkesin başına böyle bir kuş konmaz.

- Bana bir daha pirinkipis demeyiniz, hoşlanmıyorum. Nereye gideceğim?

- Saraya!..

- Saraya mı?.. Orası da neresi?!..

- Valekerna sarayı!..1

- Đyi ama, koca saraya ben nasıl girerim?

- Sizi Karyen dehlizinde bir akağası bekleyecektir. Hiçbir söz söylemek istemez. Onun arkasından yürüyünüz.

1 Valekerna: Ayvansaray'ın üstünde, Eğrikapı'nın yanında, duvarları hâlâ görülen saraydır.

h;

VASILISYA EVDOKSIYA

[OŞ ve ılık bir Đstanbul gecesiydi. Ayın ışığı Hirisokeras'ın yıldızlı sularını pırıl pırıl ışıldatıyor.

Şairlerin kalplerinde yaşadığını sandıkları aşkı, bir avrat pazarı kâhyasının duygusuzluğu içinde, vücutlara indirecek kadar insanın başını döndüren bir deniz rüzgârı esiyor. Sarı Yani de Laskaridis'in sözlerini dinlememiş, yola çıkmıştı. O, kadın kokusu aldı mı dayanamazdı. Hele böyle göklerinden, denizinden, taşından, toprağından aşk fışkıran bir diyarda...

- Saraya değil ya, cehenneme çağırsalar giderim... Diye bağırınca, Laskaridis:

- Bu, bir kancıklıktır... Tuzaktır! demişti. Sen biraz bunların yabancısı gibi gözüküyorsun.

Valekerna sarayına bir giren bir daha zor çıkar. Bakalım kim çağırdı?

- Bir pirinkipisa istiyor dediler ya?

- Kim bilir?

- Amma yaptın, Vasilisya çağıracak değildi ya?

- Belki bu bir tuzaktır...

- Beni kim tanıyor ki, bana tuzak kursun.

- Belki varenkler... -Ne diye?!..

- Arkadaşlarının öcünü almak için...

- Saçma bir düşünce!.. Öç almak için saraya adam çağırmak? Böyle şey olmaz. Bu, kadın işidir.

Ben de kadınlarla uğraşmayı severim. Eğer varenklerin benden bir alacakları olsa, hemen bir köşe başında hakkımı avucuma koyuverirlerdi.

- Peki, seni saraydan bir güzel prenses görüp çağırmış olsun diyelim.

- Olsun değil, öyle...

- Peki sonra nasıl çıkacaksın?

- Saraydan mı?.. Nasıl girdimse öyle çıkarım... Laskaridis kızdı.

- Görüyorum ki çok inatçısın! dedi. Git ve gel. Seni burada bekliyorum. Başına bir şey gelmezse Hristos'a üç mum yakacağım!

- Sen mumları şimdiden yak, ben eğlenirken donanma yapmış olursun.

- Ben senin böyle saray köşelerinde yok olmanı istemiyorum...

- Niçin?

- Çünkü seninle çok önemli işler yapacağız. Sarı Batı kaşlarını çattı.

- Benimle önemli, önemsiz hiçbir iş yapılmaz.

- Şimdi konuşması hem uzun, hem faydasız; git, gel; ondan sonra...

Đşte bu sözler biter bitmez, Sarı Batı yerinden fırlamış, Valekerna sarayına doğru yola düşmüştü.

Süslü kılıcını eliyle okşuyor, dudakları arasından ancak duyulabilen bir sesle şarkılar söylüyordu.

Eğer bu şarkıları Laskaridis işitebilmiş olsaydı, "Bu adam kim?" diye her gün düşünerek uykusu kaçtığı yetmiyormuş gibi, bu sefer de korkusundan dudağı çatlardı. Sarı Yani çok keyifli idi. Emir Süleyman geçerken aldığı dalgın ve kederli durumunu arkasına atmıştı. Sarayın siyah duvarlarını görünce güldü. Ellerini birbirine sürttü:

- Oh ne âlâ!.. Meğer serserilik ne iyi şeymiş. Bak saraylara bile çağrılıyoruz, prenseslerin koynuna giriyoruz da, gene

hiç kimseden korkumuz yok... Şu karanlık duvarlar, derin hendekler, gölgeli ağaçların arasında bizi öldürmek için gizlenmiş bir tek cellat bile yok. Meğer tanınmış olmamak, olmaktan ne kadar iyi imiş, yaşasın serserilik.

Sarı Batı kendi kendine böyle garip bir takım felsefeler yumurtlayarak sarayın küçük kapısına geldi. Eliyle itti. Kapı açıktı. Đçeri girdi, sıra sıra sütunlarıyla Karyen dehlizi. Đçinde iğne ucu kadar bile bir korku yoktu. Cesurdu ama, burada cesaretini kullanmaya hacet kalmıyordu. Meydana doğru yürürken önüne bir gölge çıktı. Soğuk bir el, bileğine yapıştı. Kısık ve ince bir ses:

- Buradan geliniz! dedi.

Bu, varenklerin söyledikleri hadım edilmiş haremin akağası idi. Karanlık koridorlardan geçtiler.

Kadife perdeli kapılar açılıp kapandı. Sonunda bir sofanın önünde harem ağası durdu, eliyle karşısındaki kapıyı gösterdi:

- O kapıyı vurunuz, açacaklar! dedi.

Sarı Yani keyifli ve kaygısız görünüyordu. Böyle koca bir sarayın içinde bile telâşsız, sessiz dolaşıyordu. Halbuki bir köşeden yüzlerce çelik kılıçların parlayıvermesi, onu oracıkta delik deşik etmesi hiç de akla uzak bir iş değildi.

Sarı Batı yürüdü, kapıyı vurdu, kapı ağır ağır açıldı. Tatlı ve sıcak bir ses:

- Kerem edip giriniz! dedi.

Çok süslü bir odada bulunuyordu. Yerler ve duvarlar hep halılar, ipek perdelerle kaplıydı. Odanın sağ köşesinde yaldızlı büyük bir Hristos resmi vardı. Önünde kimseler

yoktu. Sarı Batı arkasına döndü. Kapıyı kapayan çok güzel genç bir kız gülerek ona bakıyordu. Aylardan beri güzel ve temiz bir kadın yüzü görmemişti. Bizans meyhanelerindeki kızlar hem pis, hem de her gün birkaç erkekle bulunmanın verdiği yorgunluk ile çok soğuk ve tatsızdılar. Halbuki şimdi karşısında beyaz, güvercin

göğsü gibi kabarık göğüslü, kara gözlerinde isteri ışıkları yanıp sönen cilveli ve aşka susamış bir Rum kızı bulunuyordu. Saygı ile eğildi. Yüreği heyecanla o kadar hızlı vuruyordu ki, sesi kesik kesik çıkıyordu.

- Sizin tarafınızdan mı çağrılmak şerefini kazanmış bulunuyorum pirinkipisa?.. diye sordu.

Genç kız güldü. Dudakları bir şehvet dakikasında açık kalmış da bir daha kapanmamış gibi aralık duruyordu. Kar gibi beyaz dişleri hafifçe dışarıya doğru taşmıştı. Bu biçimde gülerken en soğukkanlı erkeği bile baştan çıkarabilirdi.

- Hayır efendim, dedi. Cariyeniz, sizi buraya davet eden hanımın oda hizmetçisiyim.

- Ya!.. Fakat doğrusu ya, buna çok canım sıkıldı.

- Niçin efendim?!..

- Sizin gibi güzel bir kızla tanıştığım için sevinmiştim. Şimdi gönlüm size bağlandı. Karşıma Vasilisya bile çıksa sizi bırakmam. Haydi sevişelim.

- Sahi mi söylüyorsunuz?

- Şaka etmek, hele sevilmek için, tapılmak için yaratılmış olan kadınlarla alay etmek, bu benim yapabileceğim bir iş

değildir.

- O kadar güzel miyim?!

- Hem pek çok. Diyebilirim ki şimdiye kadar sizin gibi güzel bir kıza değil ben, şehzadeler bile rastlamamıştır.

Sarı Yani kadın gönlünün nasıl kazanılacağını bilirdi. Onun aşk bilgisi az olsa bile gözlerinin bakışına, erkek sesine değme kadınlar dayanamıyorlardı. Bu kuvvetini bildiğinden, gözüne kestirdiği her kadına, kalbini kazanacağına iman ederek yaklaşır ve kendine güvenen kadınların dayanma gücünü yıkar, atardı. Hoş, Rum kızı da hani pek öyle dayanmaya, nazlanmaya niyetli değildi. Elini tuttu. Ateş gibi yanıyordu.

- Çok güzelsiniz ve yanıyorsunuz, dedi.

Kız belini kırarak ve kalçalarını oynatarak elini kurtardı.

- Rica ederim, uslu oturunuz. Sizi bekliyorlar, geç kalıyoruz... dedi. Sesi aşktan buğulanmıştı, titriyordu.

Sarı Yani kalender bir gülüşle elini havada salladı, kıza da hafifçe yaklaştı.

- Ne çıkar canım, dedi. Beklesinler!.. Ha bir saat önce, ha bir saat sonra...

Gözlerini süzüyordu, burun delikleri kabarmıştı. Kızcağız üzerine yürüyen bu kartaldan kurtulmak istiyormuş gibi silkindi.

- Oh, rica ederim. Kendinize geliniz. Đkimizi de öldürürler, diye haykırdı.

Sarı Yani'yi, ölüm sözü değil ya, Azrail kendi bile gökten yere inse gene durduramazdı. O, aklına eseni yapmaya alışmıştı bir kere. Elini kızın beline attı. Kendine doğru çekti. Hayatında hiçbir gün bu kadar heyecan duymamıştı. Bu sonu heyecanlı çapkınlık maceraları ona çok eğlenceli geliyordu. Kollarının arasında yarım ağız kurtulmak ister gibi çırpınırken sokulan, sokuldukça yaltakla-şan Rum kızı çok güzel ve yumuşacıktı doğrusu... Zevk ve heyecandan göğsü inip kalkıyor, sıcak ve yumuşak göğsünün her değişinde Sarı Yani bir sürahi şarap devirmiş gibi içi ezilerek kendinden geçiyordu.

- Artık rahat dur ya... diye homurdandı. Kızın güzelliği aklını başından almıştı. Đnceliğini bırakmış, insanlığını unutmuştu. Boynuna dişlerini geçirdiği ceylânın kıpırdamasına sinirlenen bir arsla-nın yırtıcılığı vardı üstünde. Kollarını kırmak istiyormuş gibi kızı kıskıvrak tuttu, kendine çekti. Aralık duran dudaklarından öpmeye başladı. Bacakları arasında sıktığı kalçaların kurtulması beklenemezdi artık. Tam bu sırada odanın perdesi açılmış, gözleri şaşkınlıkla karışık bir kızgınlıkla yuvasından uğramış bir kadın gözükmüştü. Bu kadın da çok güzeldi. Fakat çok özenilerek yüzüne sürülmüş boyalar, yaşının biraz ilerlemiş olduğunu saklayamıyordu. Bu, artık gençlik çağını bitirmiş, ihtiyarlığa doğru yol almış, fakat daha sonuna varmamış bir kadındı. Çok değerli elbiseler giyinmişti. Gerdanında, göğsünde zümrütler, elmaslar ve inciler yanıp sönüyordu.

Sarı Yani'yi çağıran sayın hatun bu olsa gerekti. Onun perdeyi kaldırdığını ve içeri iki adım attığını Sarı Batı ile güzel kız duymamışlardı bile. Perdenin yerinden oynaması değil ya, dünya yerinden zangır zangır oynasa gene duyacak durumda değillerdi. Đkisi de artık kesik kesik

soluyor, göğüslerine sokmak istiyorlarmış gibi birbirlerini artan bir kuvvetle sarıyor, öpüşüyorlardı.

Gördüğü bu sevgi sahnesi, perdeyi açan kadını bir an için sarsar gibi oldu. Eli belindeki hançere gitti, fakat çekemedi. Sarı Batı'mn Rum kızını kıvır kıvır kıvrandıran kuvvetli kolları, bir horoz yüzsüzlüğüyle kızı altında ezen omuzları o kadar arzu uyandırıyordu ki... Kendisinin de bu güçlü erkeğin kollan arasında böyle bir saat yaşamasını istememek için; ya çok kendini beğenmiş, ya çok isteksiz olmalıydı. Đstek güzel kadının bencilliğini sildi. Böyle bir adamı aylardan, beri bekliyordu. Geri geri çekildi. Perdeyi kapadı. Az sonra bir çan sesi odanın içinde inledi. Rum kızı bu sesi duyar duymaz, yıldırımla vurulmuş gibi silkindi. Sarı Batı'nın kolları arasından kurtuldu.

Sık sık soluyordu. Yanakları kıpkırmızı kesilmişti. Dudakları buz gibi soğumuştu.

- Çekiliniz!.. Bu kadar yeter! Şimdi bayılacağım!.. Vasilisya beni çağırıyor... diye haykırdı.

Sarı Batı donmuş, kalmıştı. "Vasilisya beni çağırıyor!?" Demek kendisini çağıran imparatorun karısı idi. Rum kızı onun bu şaşkınlığından yol bulup koşarak kaçtı. Giderken de dağılan göğsünü, saçlarını, eteklerini düzeltiyordu. Sarı Yani durumunun inceliğini kavramıştı. Yüzünü buruşturdu, alnını kaşıdı.

- Vay canına... dedi. Demek Vasilisya bizi çağırmış... Bilseydim gelmezdim... Bununla beraber bütün suçlar benim. Böyle bir koca saraya bir yabancıyı ondan başka kim çağırabilirdi? Bu hizmetçi kız çağıracak değildi ya?!

Sonra acı acı güldü.

- Adam sen de, nasıl olsa bir gün bir saray içinde geberip gidecek değil miyim? Ha Bursa saraylarında, ha Bizans saraylarında.

Tam bu sırada genç kız gözüktü. Gözlerinde korku kıvılcımları parlıyordu.

- Buyurunuz sizi bekliyorlar! diye kekeledi.

Sarı Batı yakasını düzeltti. Kılıcını hafifçe tarttı. Rum kızının önünde durduğu kapıya doğru yürüdü. Tam içeri girerken kızı bir kere daha öptü. Kız kulağına eğildi. Pek güç işitebileceği bir sesle:

- Dikkat ediniz, dedi!.. Ölüm çevrenizde dolaşıyor...

OLUM ÇEVRENĐZDE DOLAŞIYOR

b:

iÜ sözlerin içten geldiği belliydi. Fakat Sarı Batı'nm 'ölümden korkmadığı da anlaşılıyordu. Hafifçe öksürdü. Başını geri attı, gösterilen odaya geçti. Đlk bakışta çevresini ölçtü. Bu odanın tam üç kapısı vardı. Birinden kendisi girmişti, ikincisi kendisinin girdiği sofaya açılıyordu. Üçüncüsü de tam karşısına geliyordu. Belki bu kapı harem dairesinin daha içerilerine gidiyordu. Đyi bir kavgacı olarak yetiştirilmişti. Uğraşa gireceği alanı önceden ölçüp biçmeden, plân çizmeden savaşa girmezdi. Odanın ortasında çok süslü bir sofra vardı. Kenarına kadife kaplı kerevetler uzatılmıştı.

Bizanslılar yemek yerken uzanıyorlar, yattıkları yerde yemek yiyorlardı. Kerevetlerden birine Vasilisya uzanmıştı. Fakat o kadar güzel, sade bir bakışı vardı ki, Sarı Batı daha ilk

bakışta imparatoriçenin çok usta bir kadın olduğunu anladı. Hem o Bizans sarayının bütün içini, dışını biliyordu. Karşısındaki, imparatorun üvey annesi Trabzon kralının kızı, her Trabzonlu kız gibi, kişmirî esmer, hafif kemerli burunlu, isterik dilber Evdoksiya idi. Onun güzelliğinin dillere destan olduğunu duymuştu. Đmparatoriçe Sarı Yani'yi tatlı bir gülücükle karşıladı:

- Buyurun, oturunuz!., dedi.

Sarı Y-ani'nin kerevete uzanabilmesi için kılıcını belinden çıkarması lâzımdı. Fakat Rum kızının: 34 / Abdullah Ziya Kozanoğlu

- "Dikkat ediniz!.. Ölüm çevrenizde dolaşıyor..." diye kulağına fısıldadığı sözlerin uğultusu beyninde ötüyordu. Kılıcını şöyle bir geriye doğru itti. Çektiği zorluğu saklayarak imparatoriçenin yanına uzandı ve elini saygı ile öptü. Đmparatoriçe her Rum kadını gibi cilveli ve cana yakındı.

- Nasılsınız?..

Diye sordu. Bir şey görmemiş gibiydi. Sarı Yani, onun kendilerini gördüğünden haberi yoktu. Đçi açılır gibi oldu.

- Teşekkür ederim efendimiz! dedi.

Bu kadının her erkeği bir uşak gibi kullandığı anlaşılıyordu. Çok mağrur ve ağır konuşuyordu.

Açık göğsünde kabaran memeleri, kalçaları pek de fena değildi. Hani Sarı Yani de öyle pek kadının iyisini, kötüsünü seçen zamparalardan değildi. Halbuki karşısındaki kadın da Rum cilvesinin, fettanlığının bütün inceliklerini bilen bir imparatoriçe idi... O kadar arzulu konuşuyordu ki, elinde olmayarak kolu kadının beline doğru kaydı. Kendine doğru

çekti. Đmparatoriçe, Sarı Yani'nin kabak çiçeği gibi birdenbire açılmasından hoşlanmamıştı. Kaşlarını çattı.

- Elinizi çekiniz! Ne yapıyorsunuz? diye haykırdı. Birdenbire zorunuz ne? Aç horozlar gibi her tavuğa saldırıyorsunuz.

- Her halde buraya bir şey yapmaya gelmedim. Yapacak başka bir işimiz var ise emredin, ödevimi yerine getirmek istiyorum.

- Başka iş mi? O da ne demek oluyor? Elinizi çekiniz diyorum!..

Sarı Yani, Vasilisya'yı kollarından sardı. Onun da kemiklerini kıracakmış gibi çatırdattı. Doğrusu ya, bugün sinirleri öyle gerilmişti ki, hani imparatoriçe içeri bir sürü varenk çağırmış olsa bile gene kolları arasından kurtulamazdı... Sarı Yani'nin az önce hizmetçisine de aynı hırsla sarıldığını gören Vasilisya, belki de şimdiye kadar hiçbir kimseden görmediği bu terbiyesizce, saygısızca sarılışı hoş görecekti. Fakat San Yani'nin belindeki kılıç birdenbire beline battı.

- Ay! diye haykırdı. Haykırmasıyla birlikte zorlu bir tokat Sarı Yani'nin suratında patladı. Kılıcın ucu belini çürüttüğü için canının

acısına dayanamayan imparatoriçe, Sarı Yani'nin suratına şaplağı indirmişti. Sarı Yani kıpkırmızı kesilmişti.

- Fakat bu ne demek, bu ne terbiyesizlik? diye kekeledi. Vasilisya'nın gözlerinde şimşekler çakıyordu.

- Sizin yaptığınız daha büyük bir terbiyesizliktir. Sizde terbiye yok ki, terbiyesizlik nedir bilesiniz.

- Fakat ben ne yaptım?!..

- Belinizden kılıcınızı çözmeden adi bir kadının bile yanına girilemeyeceğini bilmiyor musunuz?..

Bir pis horoz gibi her kadının üstüne birden saldırıp, sonra çekilip gidebileceğinizi mi sanıyorsunuz? Pis, uşak kılıklı herif...

Sarı Yani yan gözle beline baktı. Kılıcını tuttu. Acı acı güldü!

- Uşak mı? dedi. Doğrusu ilk çağıran bir kadının ayağına kadar geldiğim için bu sözünüz yerindedir. Fakat bir serseriliktir yaptım. Tokatı bir kadından bile olsa yiyemem. Desturla, eşref saatle sevişemem. Ben dilediğim kadını, dilediğim saatte severim. Đyi söylediniz, bir horoz gibi istediğim saatte, dilediğim kadar...

- Siz bir küstahsınız!.. Kendinizi bilmez bir edepsizsiniz!..

- Yok canım! Ben emir veren ve istediği kadını da bir tavuk gibi önünde çökerten bir horozum.

- Sizin karşınızdaki adi bir kadın değildir. Kendinize geliniz!..

- Adi kadın olmadığınızı biliyorum. Ben sözlerimi de bilerek konuşurum.

- Bilseniz kılıcınızı çözerdiniz...

- Bildiğim için çözmedim ya. Vasilisya'nın bir saatlik zevkine boyun eğen adam, kılıcını çözmemelidir. Çünkü o aşk saatinin sonunda ellerinde kementleriyle akağaları, adamı boğmak için karanlık dehlizlerde bekleşirler.

Vasilisya Evdoksiya yerinden fırladı. Saçları kabarmış, gözleri dönmüştü.

- Nasıl? dedi. Beni tanıyorsunuz demek? Ben ise sizi bir yabancı sanmıştım.

San Yani güldü. Fakat bu gülüşü çok korkunçtu:

- Evet bir yabancı... Öyle bir yabancı ki, sizi oğlunuzdan iyi tanıyan bir yabancı.

- Bu, bilginize güvenerek öğünmeniz pek soğuk kaçıyor. Sizin bu bilginiz hayatınıza mal olacağını da bilseydiniz her halde kendinize saklardınız...

- Beni öldürteceğinizi mi söylemek istiyorsunuz? -Evet!..

- Đşte bu fena!.. Çünkü henüz ölmeye niyetim yok... Bakınız, kendini, hele karşısındakinin kim olduğunu bilmek ne iyi şeydir. Eğer yanılıp da bilmeden kılıcımı çözmüş olsaydım...

Vasilisya ayağını yere vurdu.

- Đkide bir ağzınızdan düşmeyen kılıcınızın değerini şimdi görürsünüz. Buradan bir çuval içinde denize atılmak için leşiniz çıkacaktır. Kılıcınızı çözseniz ne olacaktı yani?

Sarı Yani çevresine yeniden bir göz attı. Girdiği kapıdan kaçarsa avluya çıkacaktı. Bu kadar uzun ve doğru yolda yakayı ele verebilirdi. Ya sofaya, ya harem dairesine çıkmalı. Harem dairesinin de dolu olduğunu düşündü. Kaçacak bir yer kalıyordu. Sofa.

Oraya doğru iki adım attı. Đmparatoriçe Sarı Yani'nin korkusunu sezmişti.

- Nasıl... dedi. Korkuyorsunuz gibi?!.. Sarı Yani omuzlarını silkti:

- Korkuyor muyum?.. Kimseden korkum olmadığını önceden bildirmiştim.

- Fakat gözleriniz kapılarda...

- Eh!.. Kerem ederseniz bu tatlı konuşmamızı yarıda bırakacağım. Gözlerimi de size kiralamadım ya?!

Kapıya doğru döndü, boğuk bir tunç sesi duydu. Olduğu yerde geri döndü. Đmparatoriçe elindeki tokmağı tunç sahana vurmuştu. Bir ayak gürültüsü... Sarı Yani'nin kaçmak istediği sofa kapısı çatırdayarak açıldı. Ellerinde uzun mızraklar, kementlerle aka-San Benizli Adam / 37

galan içeriye girdiler. Sarı Yani girdiği kapıya döndü. Koşmak istedi. O kapı da aynı zamanda açılmış, içeri adamlar dolmuştu. Đmparatoriçe korkunç kahkahalarla gülüyordu. Kim bilir böylece kıskıvrak yakalayarak kaç kişiyi öldürtmüştü. O, bir erkek avcısı idi. Avı elinde görünce keyifleniyordu. Sarı Yani kılıcını çekti. Yere dayadı. Elleriyle üzerine abandı. Laskaridis'in göz koyduğu eşsiz kılıç pırıl pırıl parlıyordu. Akağalan ve imparatoriçe ilk defa hayatını koruyacağını soğukkanlılıkla kendilerine bildiren bir adamla karşılaşıyorlardı. Şimdiye kadar bu odaya silahsız gelen yüzü güzel, yüreği çürük her yoksul aşk fıkarası daha ilk buyrukta bağırtıla bağırtıla boğulmuş, bir çuvala konarak denize atılıvermişti. Đmparatoriçe Sarı Yani'nin elindeki kılıca bakarak dudaklarını ısırdı. Avından korkmuştu. Bir gün önce varenkleri nasıl temizlediğini gördüğü bu adam, uzun kılıcıyla yanına kimseyi yaklaştırmıyordu. Bu sefer imparatoriçe geriledi.

Akağalarına doğru yaklaşıyordu. Sarı Yani sırıttı. Yan gözle ona baktı. Sarı yüzünde cam gibi parlayan gözleri bir şeytan fenerine benziyordu.

- Siz de korkuyorsunuz sayın Kirya?! dedi. Sevişemedik ama, korkuştuk?!

Đmparatoriçe kaşlarını çattı.

- Korkmak mı?.. Sizden mi?

- Öyle ya? Adamlarınız beni boğmak için yürüyemiyor. Siz de arkalarına sığınmadan emir veremiyorsunuz.

Đmparatoriçeye bu sözler çok ağır gelmişti. Akağalarına döndü:

- Bu adamı şimdi gebertin! diye emir verdi. Şimdi.

Emir alınır alınmaz, akağalan bir kere karıştılar. Havada bir kement uçtu. Sarı Yani'nin geri çekilmek için sıçramasına kalmadan boynuna geçti. Zorlu bir çekiş... Kemende beş, on akağası birden asılmıştı. Sarı Yani bacaklarını gerdi, dayandı. Yerinde başka birisi olsa çoktan yere yıkılırdı.

Vasilisya bu sıska sarı vücutta bir fil gücü gizlendiğini gördü. Beş adam zorluyor, onu yıkamıyordu. Fakat birdenbire kılıcını ha-

vaya doğru kaldırdı, gerilen kement, keskin çeliğin değmesiyle birden ikiye bölündü. Akağalar kendilerini tutamayarak sırt üstü yere yuvarlandılar. Kemendin bir parçası Sarı Yani'nin boynunda kalmıştı. Đmparatoriçe onun soğukkanlılığını, bir çırpıda en zor durumlardan sıyrılışını bir kere daha alkışladı. Bu adamda imparator olmak için her şey vardı. Çok cesurdu, çok kurnazdı.

Kavrayışı, gücü çok yüksekti. O sırada ise baş olmak için bu kadar değerleri kendinde toplayan adam çok az bulunurdu.

Bu beceriksizlik akağalarını bir çılgına döndürmüştü.

Vasilisya:

- Gebertin, diye ikinci bir emir verdi.

Sarı Yani, ölümün çevresinde dolaştığını sezdi. Harem kapısı aralıklanmıştı. Orada ince, pembe, küçücük bir kadın elinin kendisini çağırdığını görür gibi oldu. Bir yıldırım gibi atıldı. Kapıyı açtı.

Đçeri girdi. Kapıyı dönüp kapamaya vakit yoktu. Fakat kapı, arkasından kapanmış, sürgüsü sürülmüştü. Kurtarıcısını aradı. Biraz önce seviştiği güzel kız...

- Beni kurtardın, diye kekeledi.

Burnundan soluyordu. Durumu çok korkunçtu. Morarmış yüzü, boynundaki yağlı ölüm kemendi ve elindeki elmaslı kılıçla mezar kaçkınlarına benziyordu. Kız onun elini tuttu:

-Rica ederim susunuz!., dedi. Geliniz!.. Çabuk olunuz. Harem dairesinden geçeceksiniz, gürültü etmeden yürüyünüz. Surun dışına bakan pencerelerden, deniz yolu ile kaçabilirseniz kaçınız.

Kaçamazsanız bir yere saklanınız... Fakat sakın gürültü etmeyiniz. Kimseler duymasın!

Girdiği kapı çatırdıyordu. Kızın gösterdiği kapıya doğru giderken onu bir kere daha kendine çekip öptü.

- Adın ne?..

- Aleksandra!..

- Allaha ısmarladık! Gene görüşürüz! Bu iyiliğini ve seni unutmayacağım Aleksandra!.. dedi.

Kapıdan girdi, karanlık yollar... Elinden geldiği kadar gürültü etmemeye çalışarak gidiyordu.

Arkasından geliyorlardı. Zifirî bir karanlık, açılmayan bir kapı... Zorladı, kapalı... Đki tarafı duvar, önü kapı, arkasında kendisini öldürmek için ilerleyen akağaları. Kapıya yüklendi. Çatırdıyordu. Bir daha dayandı. Açılmıyordu. Hançerini belinden çekti. Kilide soktu. Kapı açılmıştı. Đçeri girdi. Bu odada ışık vardı. Eli, ayağı titriyordu. Alnında soğuk soğuk ter taneleri belirmişti. Kapıyı kapadı, sürgüsünü sürdü. Fakat aynı zamanda da arkasına bir hançer dayandı. Bir el omzuna dokundu.

Saçları diken diken olmuştu. Kendini öne çekip yıldırım hızıyla geri döndü. Bir kadın, hançerli eline yapıştı. Fakat bu dönüşü sırasında odadaki ışık yüzüne vurmuştu. Bir an için kadınla yüz yüze geldiler. Kadının elinden hançer yere düştü.

- Mustafa!.. Aman Allahım, kardeşim, sen misin?., diye haykırdı.

SULTAN MUSTAFA

KADININ bu acı sesi Sarı Yani'yi olduğu yerde buz gibi dondurmuştu. Türkçe olarak boğuk bir sesle:

- Nasıl Mustafa mı?. Bu isim.. Bu adam! diye kekeledi. Kadının yüzünü göremiyordu. Fakat onun yüzünü pek iyi gören kadın omuzlarından kavradı, sarstı.

- Mustafa Bey.. Kardeşim beni tanımıyor musun? diye yeniden bağırdı.

Sarı Yani geniş bir nefes aldı. Çevresine çabuk bir göz attı. Orada kimseler yoktu. Elini kadının ağzına kapadı.

- Sus! dedi. Bu ismi sakın bir daha ağzına alma!.. Mustafa Bey Ankara Meydan Savaşında öldü.

- Fakat sen?..

- Ben bir yabancıyım..

- Fakat sen Sultan Mustafa'sın!..

- Sultan Mustafa Ankara Savaşında öldü. Bir daha dirilmeyecek...

- Sen benim kardeşimsin..

- Kardeşin bey babanla birlikte Timurlenke esir düştü.

- Fakat beni tanımıyor musun Mustafa Bey?! Niçin böyle konuşuyorsun?

- Şimdi sus... Sus, geliyorlar...

- Kim geliyor?!..

- Akağaları...

- Seni mi kovalıyorlardı?!.. -Evet!.. Sus!.. Sus!..

- Niçin?..

- Hay Allah kahretsin! Sus! Ellerine geçirirlerse... Boğacaklar...

- Boğacaklar mı? Seni ha? Ah hep felaket. Tanrının laneti başımızın üzerinde... Bir Türk şehzadesi, Bizans saraylarında, hadım kölelerin elinde boğuluyor...

Tam bu sırada kapının önünde ayak sesleri duyuldu, kapı vuruldu. Kadın, Yıldırım Bayezıt'ın kızı Fatma Hatun'du. Erkek, Yıldırım Bayezıt'ın en zorlu, en erkek, cenk meydanında ölmek isteyen babasını bırakmayan tek ©ğlu Sultan Mustafa. Kapıyı vuran, bir zamanlar Yıldırım Bayezıt'ın emriyle kendi memleketlerini, kızlarını, oğullarını ona veren Bizans Đmparatoru Manoel'in karısı.

Fakat şimdi, Yıldırım Bayezıt'ın çocukları Bizans imparatorunun karısı önünde titriyorlardı. Kapı vurulur vurulmaz Fatma Hatun, kardeşi Mustafa'nın sol bileğine yapıştı; birden hançeri kaptı, doğruldu. Eğer yanılıp da Vasilisya içeri girmiş olsaydı kardeşini koruyan bu dişi kaplan onun karnını deşecekti. Fakat Vasilisya içeri girmek gibi bir terbiyesizlikte bulunmadı. Tekrar kapıyı vurdu. Fatma Hatun uykudan uyanıyormuş gibi seslendi.

-Kim o?!..

Vasilisya heyecanlı olmakla beraber, sakin fakat boğuk bir sesle sordu.

- Affedersiniz Hanım Sultan, sizi rahatsız ettik.

- Estağfurullah, kimsiniz?!..

- Bendeniz Vasileas'ın validesi Evdoksiya.

- Buyurun Vasilisya!.. Geliyorum.

Fatma Hatun yatağından iniyormuş gibi gürültüler yaptı.

Vasilisya Fatma Hatun'un, yanındaki kementli, mızraklı aka-ğalarını görmesini istemezdi.

- Rahatsız olmayınız Hanım Sultan!.. Kapıyı açmayın. Sizden ufak bir soru!., dedi.

- Buyurunuz!..

- Uyanık mıydınız?!.. -Evet!..

- Hiçbir gürültü işittiniz mi?

- Birkaç dakikadan beri ayak sesleri duyuyordum! Bir şey mi var?..

- Hayır... Adi bir hırsız... Benim odama girmişti, bir hizmetçi kız... Onu arıyorduk... Odanıza girip saklanmasın diye korktuk...

- Kapıyı kilitlemiştim.

- Affedersiniz, rahatsız ettik... Müsaadenizle, hayırlı uykular.

- Estağfurullah Vasilisya. Đnşaallah hırsızı yakalarsınız.

Ayak sesleri uzaklaştı. Şehzade Mustafa Bey'le, Fatma Hatun tekrar yalnız kalmışlardı. Đkisinin de heyecandan elleri titriyordu. Fatma Hatun onu kolundan tutup çekti. Mindere oturttu, elleriyle yüzünü okşadı. Saçlarını geri itti. Mustafa Bey çok dalgın ve düşünceli idi. Bu sessizliği Fatma Hatun bozdu:

- Mustafa Bey!.. Kardeşim, beni tanıdın mı?..

- Tanıdım.

- Peki niye böyle duruyorsun?!. Şehzade Mustafa zorla gülmeye çalıştı.

- Duruşumda ne var ki?

- Çok soğuk duruyorsun.

- Sana öyle gelmiş.

- Sen Ankara Savaşında değil miydin?

- Evet.

- Sultan babamla beraber esir olmadın mı?

- Sonradan kaçmıştım...

- Bize ise, seni esir oldu, öldü demişlerdi.

- Aldanmamışsımz. Şehzade Mustafa öldü. Yaşayan Sarı Yani'dir. Babası, anası bilinmeyen bir serseri, sarı benizli adam. Bana babamdan şehzadelik kalmadı, bana babamdan sultanlık kalmadı.

O, sultanlığı gibi birçok eşsiz değerlerini de daha Ankara savaş alanına girmeden elden çıkarmıştı.

Ağzından karnına giren şaraplar aslan yüreğindeki her iyi şeyi kovmuştu. Sırp saraylarından koynuna giren karılar onun erkekliğini bitirmişti. Bana ondan; ona YILDIRIM adını kazandıran kılıcı kaldı. Ben miras olarak beyliğini, sultanlığını değil, kılıcını aldım. Ben artık elinde bir kılıç, serseri, amaçsız dolaşan bir ölüyüm. Adsız, davasız, mirassız bir ölü.

- Fakat niçin böyle garip sözler söylüyorsun... Biz dün yolda birisini sana benzetmiştik. Niçin yanımıza gelmedin?..

- Kimin yanına?

- Ağabeyimiz Emir Süleyman'ın. -Sultan Mustafa kahkahalarla güldü:

- Nasıl? Emir Süleyman'ın yanına mı gidecektim?..

- Öyle ya?.. Đnsan kardeşini görür de kaçar mı? Şehzade Mustafa kız kardeşinin çenesini okşadı.

- Çok safsın Fatma!.. Emir Süleyman beni, gördüğü yerde bir köpek gibi gebertir.

- Neler söylüyorsun kardeşim, sen çıldırdın mı?..

- Evet, gebertir... Beni, Kasım ile senin gibi Bizans imparatoruna rehin bırakamayacağı için hemen öldürtecektir...

- Kardeş kardeşi öldürtür mü Mustafa Bey?..

- Niçin öldürtmesin!.. Ortada koca bir Osmanlı Sultanlığının tacı var... Babam kardeşi Yakup Çelebiyi Kosova'da savaş alanında şehit dedemin cesedi soğumadan "Gel, baban seni ister!" diye çadıra sokup boğdurmadı mı?.. Dedemiz Murat Bey, oğlu amcam Savcı Bey'in gözlerini oydurmadı mı?.. Bunlar niçin yapıldı?.. Hep bir padişahlık ve sultanlık için. Şimdi de Musa, Đsa'yı; Emir Süleyman Musa'yı; Çelebi Mehmet de Süleyman'ı öldürtecek... Sultan olmak için öldürtmek lâzım.

Anlamıyor musun? Sırtlanlar gibi, yaşamak için öldürmek zorundayız.

- Fakat çok iğrenç şeyler. Bunları nasıl dilin varıyor da söylüyorsun?

- Đğrenç, fakat gerçek. Bu, böyle... En sonunda Mehmet Çelebi'yi de...

Şehzade Mustafa sustu. Fatma Sultan elini kardeşinin ağzına kapadı.

- Aman Yarabbi... Sen çıldırmışsın... Neler söylüyorsun?.. Birbirinizi mi öldüreceksiniz?

- Ben mi? Ben kardeş katili olacak kadar bayağı, kendimi öldürtecek kadar da enayi değilim. Ne ölecek, ne de öldüreceğim.

- Fakat sen diyorsun ki...

- Gene söylüyorsun... Ben şimdilik ortada yoktum. Ben öldüm... Kardeşlerimin beni ölmüş

bilmeleri benim için tek kurtuluş yoludur. Musa ile Đsa da birbirleriyle boğuşuyorlar... Er-geç birinden biri aradan çıkacak... O zaman geri kalanla Emir Süleyman çarpışacak... Onlardan biri de aradan çıkacaktır...

- Bütün kardeşlerimiz ölecek mi?..

- Buna hiç şüphen olmasın! Ben en son kalanın karşısına çıkacağım...

- Fakat Mehmet Çelebi de sultanlık istemez...

- Kim söyledi?..

- Kendi yazdı.

"Kardeşim Emir Süleyman, emirim ve benim ulu kardeşim!

Eğer kim atamız öldüyse kendileri sağ olsun. Padişahlık ve Hanlık mübarek olsun!.."

Diye ağabeyimize haber yolladı. Hediyeler gönderdi. Đçinde KasınYa ve bana selâmlar yazdı.

Şehzade Mustafa acı acı güldü.

- Emir Süleyman ne dedi?

- Çok sevindi. "Mehmet her zaman akıllı ve bilgili bir kardeştir." dedi. O da ona halılar, kumaşlar, cariyeler, oğlanlar gönderdi.

Mustafa yüzünü buruşturdu.

- Koca köpek!., diye homurdandı. Fatma Hatun sordu:

- Kime söylüyorsun?..

- Mehmet'e söylüyorum... Onun bu köpekliği, riyakârlığı doğduğu günden beri iliklerine işlemiştir.

Padişahlığa can atar ama... Emir Süleyman ile başa çıkamayacağını biliyor da yaltaklanıyor. Đlk fırsatta dişlerini gösterecektir. Süleyman, bir koca öküz ne kadar aptalsa, o kadar aptal. Mehmet de bir tilki ne kadar kur-nazsa o kadar kurnazdır. Bizans imparatorlarına uşaklık etmek için ya Emir Süleyman gibi öküz veya Mehmet gibi bir köpek olmak gerek.

Şehzade Mustafa heyecanlanmıştı. Ayağa kalktı. Odanın içinde gezinmeye başladı.

- Babalarımız kimseye boyun eğmediler... Dostlarına dost, düşmanlarına düşmandılar. Fakat bu köpeklerde o ruh yok1.

Fatma Sultan ayağa kalktı. Kardeşinin ellerine sarıldı.

- Ne yapacaksın?!..

- Söyledim!.. Şimdilik yapacak bir işim yok... Geziyorum... Eğleniyorum... Ben meydana çıkacak zamanı bilirim...

Yumruğunu havaya kaldırıp salladı:

- Asıl o zaman benden korksunlar... Koca bir cihangirane şöhretimizi, Bizanslıların ayakları altına utanmadan bir keçe gibi serenler... Neler yapacağım, o zaman görecekler. Sonra; ben gideyim!., dedi. Sakın Fatma... Benim sağ olduğumu kimseye söyleme!.. Hatta kardeşim Kasım'a bile.

- Gidiyor musun?.. -Evet!..

- Fakat nereye?..

- Nereye olursa!..

1 Şehzade Mustafa bu karakteri taşıdığı için Bizans Đmparatorlarının yardımını geri çevirecek, bu yüzden Mehmet Çelebiye yenilip padişahlığı elden kaçıracaktır.

- Paran? Askerin?!..

- Bana para dayanmaz. Kılıcımın gücü beni yaşatacak kadar zorlu. Yetip de artıyor bile. Askere ise şimdilik lüzum yok. Asker de benim. Serdar da ben. Bir kılıç, bir at, bir de ben.

- Aman Yarabbi, bir şehzade... Bir serseri gibi geziyor ha?!.. Bu, bizim için...

Şehzade Mustafa kardeşinin sözünü kesti.

- Bu bizim için hiçbir şeydir... Her halde cellatların yağlı kementleri arasında çırpınmaktan daha hoş... Bizans

saraylarında babalarımızın düşmanlarına uşaklık etmekten daha şerefli. Ben gidiyorum. Allaha ısmarladık. Bir daha görüşmek belki ahrette...

Fatma Sultan onun önüne geçti:

- Gitmeyeyim mi?.. Ne yapayım?..

- Gitme bizimle beraber kal...

- Amma garip söz konuşuyorsun?.. Bir Mustafa hiçbir zaman bir Bizanslının kölesi olamaz... Biz, hürriyetimizi kılıcımızla aldık. Atalarımızın bana bıraktıkları şan ve şerefi bir pis hayatın hatırı için yerlere seremem... Allaha ısmarladık. Bana yol göster.

Fatma Sultan kardeşinin boynuna sarıldı. Fakat eline yağlı kement ilişti. Korku ve dehşetle geriledi.

- Bu ne?!?. Şehzade Mustafa güldü:

- Er geç boynuma takılacak olan yağlı kement... Görüyorsun ki. Bizans saraylarında gizli olarak bile bir saat bulunsam yağlı ip boynuma dolanıyor... Ya, Allah korusun, beni tanımış olsalar... Her gün korku, her gece: "Acaba beni öldürmeye geliyorlar mı?.." diye uykusuz kalmak...

"ZehirlemişlerdirL" diye yemek yiyememek... "Köşeye birisi gizlenmiştir!" diye güzel bahçelerde gezememek... En iyisi tavanı mavi gök olan kır sarayları... Bana şimdilik ovalar, kırlar yaraşır... Ne göklerden boynuma takılmak için bir ip sallanıyor, ne yerlerden ayağıma dolanmak için bir tuzak gizleniyor. Ben herkesten değil, herkes benden korkuyor. Sarı Batı... Sarı Benizli Adam... Ne korkunç bir isim!.. Allaha ısmarladık.

ALEKSANDRA

SÜSLÜ kılıcını kapmış koyvermjşti. Ucu, geniş taşlı kaldırımlara çarparak sakırdıyordu. Keyfine son yoktu. Kendisini kimse tanımıyordu. Kardeşleri "Acaba bugün sağ kalacak mıyım?" diye bin bir üzüntü içinde her sabah gözlerini açarlarken, o başı boş ve tasasız, istediği yerde dolaşıyordu.

Geniş bir nefes aldı. Göğsünü yumrukladı. Kendi kendine konuştu:

- "Doğrusu ben çok akıllıyım!.. Nasıl oldu da gizli yaşamayı akıl ettim. Nedir o askerler?.. Sana sadık olup olmadıklarını bilmediğin başbuğlar, komutanlar, kancık arkadaşlar, kalleş akağaları, sevmeden altına yatıveren saray cariyeleri, durmadan kişneyen atlar, kanlı baltalar, kesik başlar...

Bir de şu hayata bak?.. Bizans'ın bütün kızları senin. Sev sevebildiğin kadar, iç içebildiğin kadar!

Fatma Hatun:

- "Kardeşim, ulu şehzadem, belki yardımı olur... Al bunu!." diyerek onun avcuna iki kese altın tutuşturmuştu... Şehzade iken hiç değeri olmayan bu iki kese ile, yersiz yurtsuz bir serseri iken neler yapılmazdı?!.. Bir altınla bir ay yaşanıyordu bu namussuz Bizans'ta.

Birdenbire irkildi. Bir el omzuna vurdu.

- Dostum Sarı Yani, takmış takıştırmış, çakmış çakıştırmış, keyif yerinde böyle sabah sabah bizleri ekip de nereye gidiyorlar?

Elini kılıcına atıp geri döndü. Kendisini kim tanıyordu. Fakat Dimitriyos Laskaridis'in bir tilki suratına benzeyen hilekâr

yüzüyle karşılaşınca elini kılıcından çekti.

- Sen miydin!., dedi. Hiç, nereye gideceğim? Geziyorum be. Uçuyorum. Bir kırlangıç gibi daldan dala uçuyorum.

- Dün akşam demek saraya gitmedin?! Aferin! Aferin!.. Sözümü tuttuğuna sevindim doğrusu.

Đnsan böyle kendinden daha bilgili olanların sözünü dinlemelidir. Öyle değil mi ama, hakkım yok mu?

- Öyle, haklısın!..

- Ey dün geceyi nerede geçirdin?

- Ben mi?..

- Ben değil ya?!.. Elbette sen!.. -Sarayda...

- Sarayda mı?.. Hangi sarayda?..

- Valekerna sarayında...

- Sahi mi söylüyorsun?

- Alay etmek adetim değildir...

Laskaridis'in gözünde Sarı Benizli Adam şimdi büsbütün büyümüştü. Koluna girdi.

- Sen yaman bir adamsın be!., dedi. Demek saraya gittin ha?! -Evet!..

- Đçeri girdin ve seni davet edeni gördün?

- Evet.

- Kimmiş?! Güzel miydi?

- Vasilisya Evdoksiya!..

Laskaridis az kalsın küçük dilini yutuyordu. Ağzını kapayıp korku ve dehşetle çevresine bakındı.

- Sus!.. Neler söylüyorsun?. Yavaş söyle. Demek Vasilisya imiş ha?..

- Evet dostum.

- Yanına girdin demek, sonra?!..

- Sonrası bir sofraya oturttu. Beline el attım, şöyle bir kendime doğru çektim...

- Sonra?.. Sonra?..

- Çok meraklısın!.. Daha sonralarını anlatırsam yüzün kızarır belki. Toy, gün görmemiş bir aptal halin var.

Laskaridis dudak kıvırıp güldü.

- Çok çapkınsın... Fakat imparatoriçe senin kendisini tanıdığını biliyor muydu?

- Elbette.

- Ne yaptı?.. Seni nasıl salıverdi? __

- Çuvala koyup denizlere doğru salıvermek istiyordu. Ha, dur bak, unuttum!..

Sözün burasında Şehzade Mustafa belinden hançerini çekti. Hâlâ boynunda duran yağlı kemendi kesti, çıkardı. Yağlı ipi görür görmez Laskaridis hemen kapmış, yün elbisesinin

içinde yok edi-vermişti. Etrafına bakındı. Sabah erken olduğundan, bereket, sokaklarda kimseler yoktu.

-Aman Yarabbi!.. diye kekeledi. Seni boğuyorlardı ha?!

- Öyle dostum!

- Ne korkunç şey.

- Çok korkunç! Hemen Allah seni de böyle ölümlerle karşılaştırmaktan korusun.

- Amin! Peki sonra nasıl kurtuldun? Sarı Benizli Adam omuzlarını silkti.

- Adam sen de... dedi. Burulmuş iki sıska harem ağasıyla bir karıya da kendimi boğdurtamam ya.

Laskaridis, arkadaşının yüzüne bir kere daha alıcı gözüyle baktı. Bu adam amma atıyordu ha?! Bir pehlivan değildi, fakat Çok kuvvetli ve çevikti. Bu adam bir varenk değildi. Fakat on va-

renkle başa çıkacak kadar ustalıklı kılıç kullanıyordu. Söyledikleri yalan olamazdı. Boynunda ipin mor lekelen... Hele saray cellatlarına has yağlı kement! Đçinden geçirdi:

- "Bu adam imparatora lâzım!" dedi. Đmparatora lâzım olmasa da Laskaridis'e lâzımdı. Bu kadar zorluluğuyla beraber biraz saf bile gözüküyordu. Her şeyi söyleyiveriyordu, ağzında bakla ıslanmıyordu. Laskaridis'in karşısına talih yağlı bir kuyruk düşürmüştü. Sarı Yani'nin koluna daha sıkı sarıldı:

- Dostum para ister misin? dedi. Geçen gün meyhaneciye verecek paran yoktu.

Sarı Yani güldü.

- Đstemez, bugünlük param var. Galiba sana da bir borcum vardı. Belinden kesenin birini çekti.

Laskaridis, şaşkınlıktan sersemliğe düşüyordu. Bu adam bu altınları nereden bulmuştu?.. Fakat kendini çabuk topladı, eliyle itti:

- Rica ederim, ne yapıyorsunuz? Đnsan bir dostuna verdiği parayı geri alır mı?

Sarı Yani onun eline keseyi zorla tutuşturdu.

- Al! Hesabı sonra görürüz. Benim biraz işim var... Bir dostumu gördüm... Gidiyorum.

Bu sözleri söyler söylemez bir ok gibi ileri fırladı. Laskaridis arkasından haykırdı.

- Ya akşamleyin?!..

- Gelirim.

- Benim konağa gel, bekliyorum...

- Gelirim!.. Gelirim!..

Sarı Yani sokağın köşesini döndü. Acaba kimi görrfıüştü? Bunu öğrenmek isteyen Laskaridis de arkasından koştu. Tenha sokağın ucunda genç bir kadın uçar gibi gidiyordu. Sarı Yani onun peşine takılmıştı.

Laskaridis güldü:

- Vay kerata!., dedi. Gene kadın görmüş! Dünyaya horoz olarak gelecekmiş ama!.. Bir yanlışlık olmuş da, Tanrı bunu insan şeklinde yaratmış!.. Kavga ve kadından başka birşey düşündüğü yok... Paraya da metelik vermiyor... Dur toy horoz, ben senin kafanı kıracak tavuğu bulurum elbet.

Sarı Yani bir kadın görmüştü. Ve görür görmez tanımıştı. Bu, Aleksandra, Vasilisya'nın sarayında gördüğü, seviştiği, kendisini kurtaran Aleksandra idi. Genç kızın işi pek acele idi, yarıya kadar yüzünü örtmüş, adımlarını sık sık atarak yürüyordu. Sarı Yani bacaklarını açtı. Sanki koşuyordu.

Genç kız arkasından bir erkeğin koştuğunu, tam kendi hizasına gelince durduğunu sezmişti.

Yolunu değiştirmek istedi. Sarı Yani birdenbire önüne geçti:

- Güzel kadınlar arkalanndan koşanlardan hoşlanmazlar, dedi. Aleksandra onu görür görmez sevinçle haykırdı:

- Ah, siz misiniz?.. Demek ölmediniz?.. Sarı Yani güldü:

- Henüz ölmeye niyetim olmadığını söylemiştim.

- Fakat nasıl'kurtuldunuz? Aman Yarabbi, ne kadar sevindim. Ellerini oğuşturdu.

- Doğrusu ben de sevindim... Sizi göreceğimi hiç ummuyordum.

Aleksandra korkak gözleriyle yola baktı.

- Bizi görmesinler!., dedi.

Sokakta kimseler yoktu. Yıkık bir duvarın önünde duruyorlardı. Sarı Yani onu belinden tuttuğu gibi duvarın arkasına attı.

- Buraya girelim, daha rahat konuşuruz...

Sarı Yani'nin kolunu belinde sezen Rum kızı dayanamadı. Kınla döküle bahçeden içeri atlamaya yardım etti. Şehzade Mustafa da arkasından atlamış, kızın belini duvara dayamıştı. Aleksandra şuh bir tavırla güldü.

- Rica ederim, uslu durunuz!., dedi. Ne söyleyecekseniz çabuk söyleyin!.. Saraydaki gibi ayak üstü!

Şehzade Mustafa elini onun incecik belinde gezdirdi.

- Ne söyleyeyim? dedi. Saraydaki gibi ayak üstü. Bir kere böyle alıştık...

- Nasıl kaçtığınızı anlatın.

- Senden ayrılınca bir koridora girmiştim...

- Aman Yarabbi, Türk sultanının odası.

- Đçeri de bir kadın varmış...

- Evet Yıldırım Bayezıt'ın kızı. Sizi görünce bağırdı mı?

- O da neden sanki... Ben, kendisinden bu kadar korkulacak bir adam mıyım?

Kız çapkınca güldü:

- Desenize ki, onu da kandırdınız?!.. Olur şey değil... Siz çok çapkınsınız... Size Vasilisyalar bile dayanamıyor.

- Orası öyle ama, sonunda boğdurmak istemeseler.

- Eliniz rahat dursun! Sonra ne yaptınız, onu söyleyin?

- Sonra ne yapacağız?.. Türk sultanının da gönlünü yaptık, bizi penceresinden aşağı kırlara salıverdi[1].

Rum kızı dudaklarını büzdü.

- Siz çok çapkınlık yapıyorsunuz... Siz çok çapkınsınız, dedi.

Şehzade Mustafa ona daha çok yaklaştı. Duvarla kendi arasında kızı iyice sıkıştırmıştı.

Aleksandra kurtulmak için çırpınmasına kalmadan dudaklarına üstü fırça gibi iki sert dudağın yapıştığını duydu. Zavallı kızın dudaklarını bırakmadan, inlemesine, çırpınmasına aldırmadan arka üstü otların üstüne yıktı. Vasilisyaların dayanamadıkları şehzadeye Aleksandra nasıl dayanacaktı? Bu sıcak ve kuvvetli kolların altında kendinden geçti. Birkaç kere çırpındı, sonra tatlı bir uyuşukluk ile kendini bıraktı.

- Sen çok kuvvetlisin!.. Sen çok çapkınsın!., diye hem gülüyor, hem ağlıyordu.

1 Valekerna sarayının pencerelerinden yarısı surların dışına bakardı.

Şehzade Mustafa'nın yorgunluktan yüzü biraz kızarmıştı. Onun saçlarına yapıştı. Tekrar dudaklarını kendine çekti.

- Sen de çok güzelsin!., dedi.

Kız, çapkınca bir göz kırpışıyla güldü:

- Doğru mu söylüyorsun?

- Güzelliğin için ne kadar söz söylersem azdır...

- Öyle olsa beni tekrar görmek isterdin. Halbuki beni artık kim bilir bir daha aklından bile geçirmezsin!.. Đş bitti. Keyif geçti.

- Onu da kim söylemiş?!. Benim seni aramayacağımı nereden biliyorsun?..

- Erkekler öyledir. Horozlar gibi bir kere heveslerini aldılar mı, bir daha insanın yüzüne bile bakmazlar. Şimdi bile hatır için konuşuyorsun. Aklın beni ekip gitmekte.

Yaş ve ıslak otlar üzerinde Laskaridis'in dediği gibi horoza benzeyen bu adamın kıstırdığı kızla yaşadığı bu hayat kuştüyü yastıklar arasında, saray odalarında seviştiği günlerden daha çok hoşuna gitmişti.

Kızı ağzından öperek kendine çekti:

- Bir daha bu sözleri söyleme... Ben, seni görmek, hem bir değil, iki değil, senelerce görmek istiyorum. Ve şimdi de hiçbir yere gitmek niyetinde değilim.

- Doğru söylemiyorsun!..

- Ben yalan söylemem. Sen bir yer söyle, geleyim... Hatta istersen Valekarna sarayına bile gelirim.

Aleksandra elini onun ağzına kapadı. -Aman, sus!.. Sus!.. Sen çıldırdın mı?..

Sonra güzel bacaklarını Şehzade Mustafa'nın dizleri üzerinde çapkın ve ölçülü sallayarak güldü:

- Ben Vasilisya değilim, kendini benim için zor durumlara düşürmene değmez.

- Ben senin için bir taht bile deviririm. Başka bir yer söyle...

- Ay!.. Ay!.. Fakat ben geç kaldım...

Aleksandra ayağa kalkıp ötesini, berisini düzeltti. Saçlarını geri attı. Kendisine çeki düzen verdi:

- Sen de insanı çok hırpalıyorsun, dedi. Sonra kulağına eğildi:

- Yarın akşam Mangan kulesindeyim, oraya gelir misin?! Şehzade Mustafa şaşkın, onun yüzüne baktı:

- Mangan kulesi mi?.. Đşitmişliğim var.. Ama, nenin nesi olduğunu bilmiyorum...

- A canım sen de Bizans'ın hiçbir yerini bilmiyorsun. Büyük saraydaki kule, işaret kulesi...

- Büyük sarayda mı?..

- Sen de biliyorsun ki, büyük sarayda kimseler yok.

- Kimse olmayan sarayın kulesinde senin işin ne? Kule bekçisi mi oldun?

- Hayır, Vasilisya büyük bir haber bekliyor... Yarın gece gelecek... Benden başkasına inanmaz.

Haberi ben alacağım. Ve Vale-kerna sarayına götüreceğim...

- Ya!.. Desene ki, zorlu işler peşindesin... -Evet!..

- Peki, senin yanında kimseler yok mu?

- Var ama, ben seni Vasilisya'nın emri ile yanıma almış gibi yaparım...

- Güzel!..

- Güzel ya!.. Ben hava kararır kararmaz, Bukeleon sarayı kıyısından içeri gireceğim... Sen beni orada bekle ve karşıla!.. Yanımdaki varenklerden hiç çekinme... Onlar da beni kulenin dibinde bekleyecekler... Seninle beraber kuleye gideriz. Haber saat kaçta gelirse gelsin, biz keyfimize bakarız. Sabah oldu mu yallah...

Sarı Yani güldü. Böyle kulede haber bekleyerek sevişmek hoşuna gitmişti.

Aleksandra sordu:

- Gelecek misin?.. Geleceksin değil mi? Sarı Yani güldü:

- Yalnız sen kimden haber alacaksın, onu söylemedin?

- Leandr kulesinden1!

- Orasını anladık canım... Yani ne gibi haber?..

- YooL Bak, bu olmadı. Sonra bu sefer Vasilisya bizi öldürmeden bırakmaz. Bu iş çok gizli, duyduklarını, gördüklerini kimseye söylemeyeceksin!..

- Söylemem amma!.. Ben de işin ne olduğunu bilmeliyim. Eğer sen, benden bunu saklarsan, beni sevmediğin anlaşılmaz mı? Ben gelmem.

Aleksandra onun boynuna sarıldı. Güzel gözleri yaşlandı:

- Bu sırrı, babama bile söylemem ama, işte bak, sana söylüyorum. Haber, Anadolu'dan geliyor...

Sarı Yani'nin bütün gövdesi rüzgâra tutulmuş kavak ağaçlan gibi titredi:

- Ya!.. Demek Türklerden öyle ise.

- Evet!. Fakat imparatordan bile gizli...

- Đmparatordan gizli mi? Đyi ama, bütün işaretçiler, Đmparator Manoel'in adamları değil mi?..

Nasıl olur?

- Đşaretçileri Vasilisya satın almıştır. Vasilisya, bir zamanlar hükümdarlık eden, Đmparatoriçe Đren gibi tek başına tahta geçmek istiyor. Fakat bunu benden ve akağalarından başka kimseler bilmez... Bu yüzden birçok erleri, işaretçileri ve özel katilleri besler.

- Oo!.. Korkunç!..

- Ya! Hem çok korkunç... Şimdi de Türk beyi Emir Süleyman'ı elde etmek istiyor... O, bütün kardeşlerini yenecek diyor...

1 Leandr Kulesi: Kızkulesi'dir.

- Bak hele, bu daha önemli. Bunu nasii kestirmiş? Sonra... Sonra?..

- Sonrası bu!.. Emir Süleyman'ı bu gece çağırdı. Gizli olarak koynuna alacak, beni de belki onun için savdı. Yeni Türk beyi zevkine çok düşkün; şarap, kız, oğlan gördü mü dayanamıyor... Elinde, avcunda ne varsa onu bu gece eğlenmeleri için harcayacak... Haber, Yıldırım Bayezıt'ın hazinesinden...

Sarı Yani'nin gözleri döndü.

- Ne?!., diye haykırdı.

Fakat Aleksandra onun bu şaşkınlığını bilgisizliğine verdi:

- Evet ya!., dedi. Timurlenk'e esir düşen Yıldırım Bayezıt'ın hazinesini, bizim komutanlardan biri ele geçirmiş... Gizli olarak Bizans'a getiriliyor. Bugünlerde gelmesi bekleniyor. Alacağımız habere göre hazineyi karşılamaya gideceğiz.

- Sana bu gizli şeyleri Vasilisya niçin söyledi?

- Benden yakın kimsesi yoktur. Ben kadınım... Beni ne zaman istemiş olsa ezebilir. Ve ben hazineyi tek başıma kaldıramam. Ben seni sevdiğim için bunları söyledim. Yoksa kafamı kesmiş

olsalar, başka kimseye söylemem. Beni seviyor musun Yani?

- Seviyorum. Peki, Vasilisya bu hazineyi ne yapacak?

- Emir Süleyman'a vermek istiyor... Yarısı kendisine, yarısı ona... ve diyecek ki... "Đşte, kardeşlerini yenmekliğin için yeteri kadar para... Manoel sana hiçbir iyilik yapamaz. Sana ancak ben iyilik yapabilirim. Benimle birleş... Benim Bizans tahtına geçmeme yardım et!.. Ben de senin Osmanlı tahtında yerleşmene yardım edeyim..."

-Đyi!..

- Đyi ya!.. Nasıl kurnaz kadın, değil mi?.. Sarı Yani boğuk bir sesle:

- Çok kurnaz... dedi. Hem de çok alçak. Aleksandra onun durgunluğundan üzüldü:

- Niye düşünüyorsun?., diye sordu.

- Hiç!.. Nasıl buluşacağımızı...

- Sakın şu korkunç hikâyeler, hazine sözleri seni sıkmasın? Biz nerede olsa sevişiriz, gelme istersen?

- Yok canım... Elin hazinesinden bana ne?!.. Yarın akşam buluşuyoruz değil mi?

-Elbet...

- Bukeleon kıyılarında1...

- Evet!.. Evet!.. Allaha ısmarladık...

Çatladıkapı ve Ahırkapı sahilleri.

KILIÇ ABDAL

QEHZÂDE MUSTAFA Sarı Yani kılığında gezerek, kardeş-vZJlerinin arasına girmemek, onların kavgalarına karışmamak istedikçe, alnının yazısı onu sürüklüyor, bu kavgaların içine götürüyordu.

Şu her yanı fingir fingir oynayan Aleksandra'yı seveyim derken bu kadar zorlu şeyler öğreneceği kimin aklına gelirdi? Emir Süleyman ha!?..

Ah, bu sersem!.. Koca öküze, sarhoş köpeğe babasının tahtını bırakmayacaktı. Eğer Musa, babasının yerine geçmiş olsaydı... Ona, pek o kadar kafa tutmak istemezdi. Musa, çok cesur, ağır başlı ve namuslu bir kahramandı. Babasının yerini ancak o tutabilirdi. Süleyman ile Çelebi Mehmet ise, tek padişah olabilmek için Bizanslılara uşaklık bile edecek kadar yalabuk kişilerdi... Kendi kendine, söylene söylene gidiyordu. Birdenbire arkasından bir ses işitti.

- Sayın Kiryos Yani'yi rahatsız etmek cüretini gösterebilir miyiz?..

Hoppala!.. Bugün de hep kendisini tanıyanlara rastlıyordu. Şu Bizans'a geleli bir ay olmuştu.

Amma da çok tanıdık peydahla-mıştı!.. Bozuk bir Rumca ile söylenen bu sözlerin sahibini görmek için geri döndü. Đriyarı, bıyıkları, kafası kazınmış, kalın dudaklı bir Bizanslı... Karşısında sırıtarak duruyordu. Acaba bu da kim?..

- Ne istiyorsun? diye homurdandı.

Bizanslı Türkçe olarak karşılık verdi:

- Sizinle görüşmek!..

Bu Türkçe karşılık Şehzade Mustafa'yı bir kere daha sarstı... Çevresine bakındı, kimseler yoktu.

Çok dar ve karanlık bir sokakta idi. Kendini topladı. Kaşlarını çattı, Rumca sordu:

- Ne söylüyorsunuz?..

- Sizinle görüşmek istediğimi söylemiştim... Türkçe konuşacağım.

Bizanslı sandığı adam bir Türk'tü.

- Beni tanıyor musun? diye sordu. Bıyıkları kazınmış adam:

- Elbette tanıyorum Sultanım, diye cevap verdi. Şehzade Mustafa titredi:

- Ben kimim?..

- Siz, beni geçen gün pis varenklerin elinden ölmek üzere iken kurtaran Sarı Yani'siniz...

Şehzade Mustafa geniş bir nefes aldı:

- Ha!., dedi. Peki ne istiyorsun?..

- Size uşaklık etmek.

Yeniçeri, yeni elbiseleri içinde çok gülünç olmuştu. Hele kazınmış bıyıkları zavallıyı tüyü yoluk Hint horozlan gibi acınacak bir hale koymuştu. Sarı Yani güldü.

- Đyi ama, benim görülecek bir işim yok. Yeniçeri ona biraz daha yaklaştı:

- Size, kurtardığınız canımla hizmet edeceğim, dedi. Onu istediğiniz gibi kullanırsınız... Görülecek çok işiniz var.

- Yatacak yerim bile yok...

- Siz nerede yatarsanız, ben de kapısında büzülürüm.

- Amma yılışık şeysin ha!?..

- Benim canım sizin uğrunuza adanmıştır.

- Sebep?!..

- Hayatımı siz kurtardınız dedim ya.

- Onu geç be adam.

- Đlle de başka bir sebep lâzım mı?

Yeniçeri biraz daha yaklaştı. Ayaklan üzerinde yükseldi. Gayet yavaş bir sesle:

- Sonra?!., dedi. Ben 32'nci Orta'dan Kılıç Abdal'ım!.. Bir yeniçeri savaşmak için yaratılmıştır.

Sokakta gezmek için değil.

- Ey... Ne çıkar?!.. Git savaş meydanına!

- Bayraksız, beysiz er meydanına gidilmez. Bayrağımız da, beyimiz de sensin!

Şehzade Mustafa yeniçerinin ağzına yapıştı.

- Sus!.. Sersem!.. Öküz!.. Sus, diye homurdandı.

Sonra onu kolundan tuttu. Peşinden sürükleye sürükleye koşmaya başladı. Gizli bir yerde bu herifin işini bitirecekti. Ne etmişti de, onu Bizanslıların elinden kurtarmıştı. Merhamet, yardım, insanı yıkan bu kötü hislere kapılmıştı. Yarısı yıkık bir mahzenin önüne gelmişlerdi... Yeniçeriyi arkasından itip içeri -attı. Kendi de girdi. Şehzade Mustafa'nın birdenbire kendisini yaka paça edip bu deliğe tıkıvermesi, zavallı Kılıç Abdal'da zorlu bir korku doğurmuştu. Soluyarak birbirlerini süzdüler. Şehzade Mustafa'nın gözleri dönmüştü. Onun bu heyecanının asıl sebebini bilmeyen zavallı yeniçeri, saygı ile eğilip ayaklarına kapandı.

- Beni kurtardığınız gün, sizi tanır gibi olmuştum sultanım... dedi. Bana para verirken asil duruşunuz, konuşurken sesinizdeki erkek halâveti bende hiç şüphe bırakmamıştı. Benim sultanımdı-nız. Sizi her yerde arıyordum. Çok şükür Cenab-ı Hakka işte kavuştum...

- Peki ne yapacaktın beni?

- Sultanımız bu yabancı illerde bir at uşağı ister, arkanızda yürür, buyruğunu yerine getiririm...

Yeniçerinin bu sözleri kalbinden kopup geliyordu. Gözleri yaşarmıştı. Şehzade Mustafa'nın da onu öldürmesi çok güçtü. Hiçbir şey yapamayan... iyilik etmek isteyen bir adam, koyun boğazlar gibi boğazlanamazdı ya?!..

- Peki ama!., dedi. Ben gizli yaşamak istiyorum... Đsmimi kimsenin öğrenmesini istemem! Seni ne yaparım?..

Kılıç Abdal, akıllı bir adama benziyordu. Gözlerini kaydırıp şaşı bakarak güldü.

- Arslanımız ne emir buyururlarsa o yerine gelecektir. Bugünden tezi yok, kim olduklarını unuttum gitti. Kafamı kesmiş olsalar gene adınızı vermem.

Şehzade Mustafa'nın böyle bir adama ihtiyacı vardı. Hele yeni yapacağı işler için böyle açıkgöz, sadık bir asker lâzımdı.

MANGAN KULESĐ

KIYAFETĐNĐ değiştirmiş olan Sarı Yani, Bukeleon sarayının sahillerinde bekliyordu. Daha önceden gelmiş, yanında Kılıç Abdal olduğu halde büyük sarayın hemen her yerini karış karış gezmişti.

Aleksandra'nın verdiği buyruk ile boş sarayın içinde istedikleri gibi gezmişlerdi. Şimdi yalnızdı.

Kılıç Abdal'ı nereye bıraktığını sonra öğreneceğiz. Yakalanmaktan, tanınmaktan çok korkuyordu.

Düşünüyor, çok ölçülü adım atıyordu. Henüz bir saat geçmemişti ki, denizin içinde bir karaltının kendine doğru yaklaştığını gördü. Sular sakırdıyordu. Aleksandra varenklerle birlikte geliyordu.

Kayık sahile yanaştı. Đki varenk atladılar. Kendilerinden bir baş sandıkları Şehzade Mustafa'yı saygı ile selâmladılar. Aleksandra da sahile çıkmıştı. Biri aşkı, biri de yapacağı işleri düşündüğünden tir tir titriyorlardı. Mangan kulesine doğru yürüdüler. Kulenin dibine gelince Şehzade Mustafa durdu. Etrafına bakındı. Bir tuzaktan korkuyordu. Bu sırada peşlerinden gelen varenklere de Aleksandra emir veriyordu.

- Siz burada bekleyiniz!.. Đçeriye kimse girmeyecektir. Vasile-as'm emri böyledir.

Varenkler yerlerine geçtiler. Tanımadıkları subayla birlikte yukarı çıkan Aleksandra'nın tek durmayıp mercimeği fırına vereceğini biliyorlardı. Fakat onlar böyle aşk alemlerini uzaktan görmeye çoktan alışmışlardı. Acı acı güler, içlerinden ne kıskançlık, ne de San Benizli Adam / 63

bir kızgınlık duyarlardı. Her Bizanslı gibi karılarını bile sevgilisinin kapısında bekleyebilirlerdi.

Aleksandra eline bir yağ feneri almıştı. Onu sallayarak önde gidiyordu. Dar ve ahşap merdivenden birbirlerine sürtüne sürtü-ne çıkıyorlardı. Yarı yolda durdular. Aleksandra geniş bir nefes aldı.

- Çok yoruldum... Oh!.. Amma dik merdiven... Şehzade Mustafa onun beline sarılıp dudaklarından öptü.

- Seni ben çıkarırım!..

Aleksandra başparmağını havada sallıyordu:

- Sen çok yaramazsın!.. Geçen sefer bana çok fena şeyler yaptın... Bugün gelmeyecektim ama!..

Vasileas'ın emri yerine gelsin diye...

- Benim için nasıl kâğıt aldın?

- Alır mıyım?! Bir kere duysa seni buraya soktuğumu, beni boğduruverir.

- Peki ne yaptın?

- Çaldım!.. Çaldım ya!.. Hiç görmedi. Bende daha öyle ne mühürlenmiş ve üzeri yazılmamış

kâğıtlar var... Bir adamı istemiş olsam idam olunurken kurtarabilirim...

- Yaman kadınsın!

Artık yukarı çıkmışlardı. Kulenin tepesinde idiler. Yağ kandilinin sönük ışığı bulundukları yeri biraz aydınlatıyordu. Aleksandra hemen koşup denize baktı. Leandr kulesinde hiçbir ışık yoktu.

- Daha bir şeyler yok! dedi.

Sonra döndü, cilveli edasıyla Şehzade Mustafa'ya baktı. Şehzade hemen atılıp onu kendisine çekmişti. Rum kızı onu itti.

- Haber gelmeden bir şey yok... dedi. Hem nerede ise gelir... Sonra dalarız da haberi kaçırırız...

-Fakat ben?!..

- Sen bir şey olmazsın!.. Sen kim bilir günde kaç kız kandırıyorsun!.. Gel de sana kulelerin nasıl birbirleriyle konuşabildiklerini göstereyim!

Şehzade Mustafa'nın da asıl derdi bu idi:

- Evet!.. Evet!., dedi. Đşaretleri görelim. Sonra sevişiriz. Sabaha kadar vaktimiz var.

Aleksandra, feneri kulenin bir köşesine yaklaştırdı. Burada sıra sıra toprak kaplar vardı. Hepsinin de içi su dolu idi. Eliyle bu kapları gösterdi:

- Bak!., dedi. Şimdi bize haber geldiğini karşıdan bir ateşle bildirecekler. Ben de ateşle haberi beklediğimi söylerim. O zaman ikinci bir ateşle "başla!" işareti verilecek. Ben bu kaplardan birisinin altındaki deliği açacağım, onlar da bu kabın bir eşi var, onun deliğini açacaklar. Kapların içinde harfler var. Hangi harfi istiyorlarsa o harfin yanına su çıkınca bir işaret daha verecekler, ben kabı kapayacağım ve suyun geldiği yere bakacağım... Böylece bütün harfleri alacağız.

Şehzade Mustafa dalgın dalgın:

- Çok uzun sürecek!., dedi. Kız güldü:

- Yok canım, çok kolaydır... Göreceksin ne kadar çabuk haber alacağız. Đşte...

Deniz tarafına doğru koştular. Leandr kulesinde ateşler yanıp sönüyordu. Rum kızı haykırdı.

- Đşte haber başladı, işimiz çabuk bitecek... Yaşasın aşk... Derhal feneri kapıp boşlukta salladı.

Kızkulesinde ışık söndü. Şehzade Mustafa çok heyecanlı idi. Đstemediği halde işte gene kardeşleriyle kavgaya başlamış

oluyordu. Tehlike... Ölüm... Đpler, satırlar, kızgın şişler gözünde belirdi. Elinde olmayarak merdivenden aşağısına kulak kabarttı. Hiçbir ses gelmiyordu. Bu sırada Kızkulesinden ikinci ve üçüncü işaret verilmişti. Aleksandra sevinçle haykırdı.

- Đlk harf sigma!.. Okuyun okuyun, bakın neler söylüyorlar?.. Aman YarabbiL Gama... Beta...

Đkisi de su kaplarının üzerine eğildiler. Şimdi Kızkulesinden ateşler yanıp sönüyor, Rumca harfler yan yana diziliyordu. Şehzade Mustafa'nın yüzüne yağ kandilinin kırmızı alevleri vurmuş, yüzü korkunçlaşmıştı. Burnundan soluyordu. Aleksandra harfleri sıralıyordu.

- "Hazine bu gece manastıra vâsıl oldu1. Bayezıt'm bütün serveti tamam olarak hazırdır.

Sabahleyin gelecek adamlarınıza teslim olunacaktır."

Rum kızı sevinçle bağırdı.

- Bitti... dedi. Đşte işimiz bu kadar... Artık sabaha kadar beraber...

Şehzade Mustafa'nın burun delikleri kabarmıştı. Kan kokusu almış arslan yavrusu gibi elleri kılıcını tırnaklıyordu:

- Öyle... diye kekeledi.

Fakat birdenbire bulundukları kulenin içinde bir ses çınladı.

- Đşte burada!..

Aleksandra korkudan bir çığlık attı. Şehzade Mustafa birden kılıcını çekti. Şimşek gibi bir çelik parçası havada parladı.

Kapıya doğru yürüdü. Kapı tutulmuştu. En önde bir kadın ile bir erkek bulunuyordu. Kadını görünce Aleksandra:

- Aman Yarabbi VasilisyaL diye haykırdı. Adamı gören Şehzade Mustafa da boğuk bir sesle:

- Emir Süleyman!., diye bağırdı.

1 Kayışdağı'nda bir manastır vardı. Bugün birkaç yıkık duvan hâlâ ayaktadır EMĐR SÜLEYMAN

"T^ĐLHAKĐKA kapının önünde Emir Süleyman'la Vasilisya 1 Evdoksiya bulunuyordu.

Đmparatoriçe eliyle, Şehzade Mustafa'yı gösterdi.

- Tanıdınız mı?.. Kardeşinizi tanıdınız mı?., diye haykırdı. Emir Süleyman iki adım ileride. Acı acı güldü.

- Evet!.. Odur. Bu, kardeşim Mustafa'dır... dedi.

Đki kardeş birbirlerini süzüyorlardı. Birinden biri şimdi burada muhakkak ölecekti. Şehzade Mustafa, Aleksandra'ya bir göz attı. Kendisini ele veren o değildi. Zavallının korkudan rengi sapsarı kesilmişti. Peki imparatoriçe kendisini nasıl tanımış, burada bulunduğunu nereden duymuştu?.. Kafasında şimşek gibi bir kıvılcım parladı. Kendisini ele veren, hayatını kurtardığı, sözüne güvenip yanına aldığı yeniçeri Kılıç Aptal'dı.

Şehzade Mustafa bunları düşünürken Emir Süleyman da kardeşini nasıl öldüreceğini düşünüyordu. Mustafa Bey bu sessizliği bozdu.

- Ne istiyorsunuz?.. Burada ne arıyorsunuz? diye haykırdı. Bu sert soruyu Vasilisya kahkahalarla karşıladı:

- Korkak, serseri prens hazretleri!. Asıl bunu size biz soralım... Adınızı gizleyerek, burada, Bizans imparatorlarının sarayında, evimizde ne arıyorsunuz?

Emir Süleyman da Şehzade Mustafa'nın kafa tutmasına kızmıştı:

- Bre köpek, beri gel!.. Behey edepsiz, nankör kardeş, beri gel de ayaklarıma kapan!., diye haykırdı.

Şehzade Mustafa acı acı güldü.

- Ayağına kapanmak mı?.. Senin mi?..

- Evet benim!..

- Fakat sen kim oluyorsun?

- Ben Türk beyiyim!.. Ben Osmanoğullarının başıyım, emiri-yim! Sultanım!..

- Haydi! Haydi koca köpek! Sen yalnız Bizanslılara uşaklık eden bir kölesin. Sen yalan söylüyorsun,.. Köleden baş olmaz!

- Bu sözleri bana mı söylüyorsun?

- Evet! Hem görüyorsun ki bu odada başka uşak yok. Ben sana emrediyorum. Çünkü Türk sultanlığına sen ne kadar lâyık isen ben de o kadar lâyıkım!.. Senin her hakkın bende de var. Fazla olarak ayrıca ben kendisini kimseye satmamış bir adamım da. Babamın kılıcı da benim elimde, vay o kılıcı almak isteyenlere. Sen benim karşımda eğil!..

Emir Süleyman hiddetinden boğulur gibi olmuştu.

- Sus! Sus! diye haykırdı. Senin derini yüzdürüp ateşte kızartacağım!..

Sonra arkasındaki varenklere döndü:

- Tutun bu iti... diye bağırdı.

Varenkler atılmak istediler. Fakat Vasilisya emir verdi:

- Durunuz!..

O, Şehzade Mustafa'nın kuvvetini ve cesaretini iki kere denemişti. Bu deli ve cesur şehzade elbette, beş-altı varengi hemen oracıkta haklamadan yakalanamazdı. O zaman belki de işi imparator duyardı. Gerek hazinenin gelmesi, gerek Emir Süleyman'ın buraya getirilmesi hep imparatordan gizliydi.

Đmparator, Vasilisya'nın siyasetle uğraştığını duyarsa en hafif ceza olarak onun saçlarını kestirir, en uzak manastırlara kapatırdı. Şehzade Mustafa'ya doğru yürüdü. Yüzüne elinden geldiği kadar bir tatlılık vermişti:

- Prens Mustafa Bey!., dedi. Bizim size bir düşmanlığımız yok. Babanızla daima dost geçinmeye çalıştık. Sayın kardeşinizin sizi öldürmek gibi kötü bir düşüncede bulunacağına ihtimal vermiyoruz. Böyle bir ihtimal olsa bile Bizans Đmparatorları kendilerine iltica eden kimseleri daima himaye etmişlerdir, çok rica ederim, kılıcınızı kınına koyunuz ve bize teslim olunuz... Bir kılınıza bile hata gelmez.

Vasilisya'nın bu sözleri iki kardeşi de hayrete düşürmüştü. Emir Süleyman:

- Fakat bu ne demek? diye haykırdı.

Şehzade Mustafa acı acı güldü. Đmparatoriçe kendisini elinde kukla gibi oynatmak, Emir Süleyman'a karşı kullanmak istiyordu. Eğer Süleyman onun arzularını yerine getirmezse:

- "Şimdi kardeşini salıveririm ha!" diye korkutacaktı.

- Vasilisya! dedi. Aptal ve mağrur olan kardeşim Emir Süleyman'ı bu kurnaz sözlerinizle belki aldatabilirsiniz... Fakat beni asla... Bir Türk beyi hiçbir zaman bir Bizanslının elinde oyuncak olamaz... Kardeşim Emir Süleyman'dan iğreniyorum. Çünkü o, layık olmadığı bir yere geçmek istiyor. Bu yer için ondan daha değerli olanlar vardır.

Emir Süleyman boğuluyormuş gibi bağırdı:

- Kim varmış!.. Kim varmış!.. Yalan söylüyorsun!.. Şehzade Mustafa dudağını kıvırarak kardeşine baktı:

- Sus!.. Musa bu yere senden de, benden de çok lâyıktır... Fakat şunu da bil ki, Türk sultanlığına sen bile geçmiş olsan, seni devirmek için bir düşmanımızın yardımına elimi uzatamam. Ben, sen değilim. Sayın Vasilisya, dedi, ben burada ölür de gene kardeşime karşı beni kullanmaklığınıza müsaade edemem... Türklerin birbirleriyle kavga etmelerinden her zaman kaçarım. Siz, bizi birbi-

rimize düşürüp zayıflatmak istiyorsunuz. Fakat sizin bu oyununuza Emir Süleyman boyun eğer...

Lâkin bir Mustafa asla!.. Buyurunuz. Beni öldürünüz!.. Fakat aklınıza uyup beni esir etmeye kalkmayınız. Çünkü evvelâ sizin karnınızı deşeceğim. Öleceğim, gene oyuncak olmayacağım.

Bu sözler Emir Süleyman için söylenmişti. Kendisini beğenen Süleyman bu sözleri kavrayamıyordu:

- Ölsün!.. GebersinL diye haykırdı.

Şehzade Mustafa iki adım ilerlemiş, kılıcını uzatmıştı. Rengi ölü gibi korkunç ve sarı idi, gözleri parlıyordu. Zavallı Aleksandra da korkudan bir köşeye büzülüp kalmıştı. Konuştuğu, öpüştüğü adamın bir prens olması, hiç korkmadan ölümden bahsetmesi, Vasilisya ile Türk sultanına meydan okuması göğsünü kabartmıştı. Onun ölmesini istemiyordu. Fakat ne yapabilirdi?..

Diğer yandan varenklerden en ileride bulunanı birden atılmıştı. Şehzade Mustafa, öldürülmezse öldüreceğini bağıra bağıra bildiriyordu. Fakat varenk daha fazla yürüyemedi. Havada bir iskemle uçtu. Aleksandra sevdiğini kurtarmak için, kalın tahta iskemleyi kavramış, bütün kuvvetiyle savurmuştu. Varenk bunu gördü, yere eğildi. Đskemle kulenin kalın camına çarptı. Büyük bir şangırtı duyuldu. Çam kırılmış, iskemle aşağı uçmuştu. Aleksandra'nın bu umulmadık cesareti ortalıkta garip bir sessizlik doğurmuştu. Bu sessizlik sırasında kulenin dibinden gelen, Türkçe çatlak fakat gür bir ses duyuldu:

- Hey!.. Ne oluyorsunuz be?.. Tepemi deliyordunuz!.. Rahat durun. Nasıl olsa topunuzu da deliğe tıktım. Arslanım destur vermeden alimallah yerimden bile kıpırdamam...

Şehzade Mustafa'nın yüzü güldü. Emir Süleyman sapsarı kesildi. Vasilisya'nın üzerine fenalıklar gelmişti. Arkasını duvara dayadı. Bu, kimdi?

KILIÇ ABDAL

TÇERDEKĐLERDEN Şehzade Mustafa kulenin dibinden ge-
llen sesi tanımıştı. Bu, kendi yeni adamı Kılıç Abdal'dı. Onun

kendisini ele verdiğini, kardeşine her şeyi haber verdiğini sanmıştı. Halbuki Kılıç Abdal işinin başından ayrılmadığını ilân ediyordu. Şehzade Mustafa onu kuleye girmeden evvel ağaçların arasına gözcü koymuştu.

- Eğer bir tehlike sezersen bana haber ver... Ne lazım olursa yap!., demişti.

Hemen kırılan pencereye doğru koşup, bağırdı:

-Kılıç!..

Aşağıdan çatlak bir ses:

- Buyur beyim!., diye cevap verdi.

- Neredesin?..

- Koyduğunuz yerde!..

Emir Süleyman'la Vasilisya korku ve şaşkınlıkla bu konuşmayı dinliyorlardı.

Şehzade Mustafa tekrar sordu:

- Buyruklarım ne oldu?.

- Hepsi yerine getirildi beyim!..

- Đçeri girenler!?..

- Gördüm!..

- Niye bana haber vermedin?..

- Çok kalabalıktılar! Nasıl olsa başa çıkamayacaktım... Mahsus içeri bıraktım.

-Aptal!..

- Sultanım başka bir emriniz mi var! Emin olunuz, ben yaptığımı bilirim. Onları şimdi içeri kilitlerim, dışarı çıkamazlar. Meğer ki kuleyi yıkalar.

Vasilisya:

- Yalan!., diye haykırdı. Biz aşağıda iki varenk bırakmıştık. Emir Süleyman'ın dili tutulmuştu.

Şehzade Mustafa güldü:

- Sayın Vasilisya unutuyorlar ki, ben de aşağıda bir yeniçeri bırakmıştım...

-Ey!?..

- Her halde bir yeniçeri, iki varengi çoktan haklamıştır. Vasilisya varenklerine döndü.

- Çabuk aşağıya!., dedi. Kapıyı tutunuz!..

Varenkler aşağıya koştular. Bu sırada konuşmanın kesilmesi canını sıkmış olmalı ki, Kılıç Abdal bir Bektaşî şarkısı tutturdu:

Ben kapıyı sürmelerim! Sürme benim kime ne?

Bu şarkı Emir Süleyman'ı büsbütün hiddetlendirdi. Ayağını vurdu, Vasilisya'ya döndü:

- Fakat şurası gözüküyor ki, bu yeniçeri iki adamımızı gebert-miştir... Kabahat sizde ki aşağıda yalnız iki nöbetçi bıraktınız!.. Bu kapıyı elbette sabaha kadar açarız... Ve bu

köpeği de burada şimdi gebertiriz. Kapanmasından ne çıkar?!..

Şehzade Mustafa güldü.

- Aman birader-i azizim, emir-i muhteremim!.. Bu ne hiddet? dedi. Kardeş kanı gözünüzü o kadar bürümüş ki, sayın Vasilisya

hazretlerinin sizin gibi düşünmediğini anlayamıyorsunuz! Kapı kapanmıştır. Siz sabaha kadar buradan çıkamazsınız!..

Tam bu sırada aşağı inen varenkler nefes nefese tekrar yukarı geldiler:

- Kapanmış!.. Kapı kapanmış!., diye haykırdılar. Emir Süleyman eğri kılıcını belinden çekti.

- Kapansın dedi. Fakat ben onu bulada geberteceğim...

- Çok üzülüyorum sayın kardeşim; Vasilisya böyle bir cinayeti işlemenizi artık istemiyorlar.

'

- Neden?

- Çünkü şimdi ben işaret verir vermez veya yarım saate kadar dışarı sağ ve salim çıkamazsam...

Adamım koşup sayın Vasile-as Manoel hazretlerini görecek ve ona diyecektir ki...

- Ne diyecektir?.. Menhus köpek, ne diyecektir?

- Ağzınızı bozmayın. Hiddetle kalkan zararla oturur. Diyecektir ki... Üvey valideniz Vasilisya ile dostunuz Emir Süleyman birleşmişler, Yıldırım Bayezıt'ın hazinesini paylaşıyorlar. Hazinenin nerede olduğunu şu dakikada Mangan kulesinde öğrendiler. Đmparator olarak daha birkaç yıl yaşamak istiyorsanız Mangan kulesine gidip sizden gizli iş yapanları yakalayın, diyecek... Oldu mu?.. Şimdi kafana dank etti mi koca öküz?..

Emir Süleyman:

- Nasıl, Vasileas mı?., diye kekeledi.

Vasilisya'ya baktı. Güzel Evdoksiya hapı yutmuştu. Gözleri bulanmış olduğu halde arkasını duvara dayamış sayıklıyordu.

- Đmparatora haber!.. Đmparator geliyor!.. Emir Süleyman ona doğru yürüdü.

- Fakat bu edepsizi gebertirsek!., dedi.

Evdoksiya'nın şaşkınlığı çabuk geçmiş, kendine gelmişti. Adamlarına Emir Süleyman'ı gösterdi:

- Bu adamı tutunuz!., diye emir verdi.

Böyle bir emri hiç beklemeyen Emir Süleyman kıskıvrak yakalanmıştı.

- Fakat ne oluyoruz? diye homurdandı. Vasilisya hırsından avcunun içini ısırıyordu.

- Siz, meğer bir Türk beyi olamayacak kadar düşüncesizmiş-siniz! diye haykırdı. Daha ne olsun...

Kardeşiniz bizi yendi.

- Bizi yendi mi!.. Bu da nereden çıktı?

- Nereden çıkacak? Bizim birleştiğimizi Vasileas'a şimdi haber verecek. Siz de onu öldürmek gibi bir budalalıkta bulunarak bu işi kolaylaştırmış oluyorsunuz!..

- Peki, ne yapalım?..

- Şimdi görürsünüz!.. Yalnız sizj böyle kıskıvrak tutturmaya mecbur kaldım. Çünkü bir delilik yapacaksınız! Şimdi bir delilik yapacak değil, dinleyecek ve dinlenecek durumdayız.

Sonra Şehzade Mustafa'ya döndü:

- Prens!., dedi. Aşağıda bir adamınız mı bulunuyor?

- Evet Vasilisya!..

- Bu adamı niçin koydunuz?

- Sizin, belki de başka birisinin beni burada kapamak isteyeceğini düşünerek.

- Güzel! Kerem edip adamınıza sorar mısınız, bizim varenkler ne olmuş?

Şehzade Mustafa acı acı güldü. Dudaklarında zehirli iki kıvrım vardı. Düşmanlarını yenmişti. Emir Süleyman avcunun içinde idi. Kardeşleriyle başladığı bu kavganın daha başında birini ortadan silmişti:

- BaşüstüneL dedi, aşağı seslendi.

- Kılıç Abdal!

Alaylı, çatlak sesiyle yeniçeri bağırdı.

- Buyur beyim!

- Aşağıda yalnız mısın?

- Evet beyim! Eğer yanımda iki Rum dilberi olsaydı sabaha kadar hiç gam yemeden bekleyecektim.

- Vasileas'ın adamlarını ne yaptın?

- Erleri mi? -Evet!..

- Uyuyorlar!..

- Uyuyorlar mı?

- Evet. Kafalarına birer Hazreti Ali yumruğu yediler... Uykuya yattılar... En aşağı iki gün kalkamazlar.

Vasilisya Türkçe bilmiyordu. Şehzade Mustafa Vasilisya'ya döndü.

- Adamlarınızı bayıltmış efendimiz!.. dedi. Evdoksiya tekrar sordu.

- Âlâ! Sorunuz bakalım, sizi buraya kapatarak ne yapmak istemiştir? Ve sizi burada öldürürsek ne yapacaktır?..

Bu suali sorar sormaz Emir Süleyman'a döndü:

- Siz de dinleyin; dedi.

Şehzade Mustafa tekrar kuleden eğilip sordu.

- Eğer ben yarım saate kadar, buradan çıkamazsam sen ne yapacaksın?..

Kılıç Abdal çok kurnazdı. Bu sorunun şeklinde Şehzade Mustafa'nın durumunun güçleştiğini, kendisinden medet umduğunu sezdi.

- Sizin emrinizi yerine getirecektim!., dedi. Şehzade Mustafa sözlerini tane tane sıralayarak sordu:

- Eğer ben buradan yarım saate kadar çıkmazsam Valekerna sarayına koşup Vasileas'ı1

görmeyecek miydin?

1 Vasileas: Đmparator.

- Evet efendimiz, böyle buyurmuştunuz.

- Türk beyi Emir Süleyman'la, Vasilisya Evdoksiya'nın birleştiğini, yakında kendisini tahtından indireceklerini söylemeyecek miydin?

Kılıç Abdal yutkundu. Bu kocaman politika işlerinden hiç haberi yoktu, bozmadı.

- Evet Beyim!., diye bağırdı.

- Vasileas'ı alıp buraya getirecektin, değil mi?

- Evet, tamam!..

- Sen Vasileas'ı getirinceye kadar kulenin kapısı açılmaz mı?

- Đçeriden iki gün uğraşsalar açamazlar. Şehzade Mustafa Vasilisya'ya döndü:

- Kardeşim de dinledi... dedi. Adamımın ne söylediğini size anlatsın!..

Vasilisya Emir Süleyman'a baktı.

- Ne dedi?..

Emir Süleyman bu tuzağın önceden değil, hemen oracıkta kurulduğunu sezecek durumda değildi.

Đçini çekti.

- Bu köpeği bırakmazsak gidip bizi Vasileas'a haber vereceğini söylüyor...

- Sizin düşünceniz?

- Bırakacağız!..

Evdoksiya'nın da aynı düşüncede olduğu belliydi. Eğer Şehzade Mustafa ölmüş olsa bile bir daha Emir Süleyman'ın kendisine ihtiyacı kalmayacaktı. Halbuki onun yardımına lüzum vardı. Bu sebepten Şehzade Mustafa'ya döndü. Başını havaya dikti:

- Size bir şey yapamıyoruz prens! dedi. Serbestsiniz! Şehzade Mustafa güldü:

- Lütfunuza teşekkür ederim Vasilisya!.. Sonra kardeşine döndü.

- Ben gidiyorum!., dedi. Senin gücünün sultanlık şu yana, bu kuleyi bile tutmaya yetmediğini gördüm. Kendinde işi başaracak güç göremiyorsan yolunu değiştir. Başkalarının yardımıyla ancak uşak olunur. Beylik yardımla değil, kuvvetle alınır. Kendine başka iş bul, yoksa ölümün yakındır.

Emir Süleyman kızgınlığından kıpkırmızı kesilmişti:

- Seni ilk fırsatta geberteceğim, göreceksin! diye haykırdı. Şehzade Mustafa dudaklarındaki zehirli kıvrımlarıyla güldü:

- Böyle bir iş başarabilecek kadar kuvvetli ve irade sahibi olmanı çok isterdim.

Sonra Vasilisya'ya döndü:

- Müsaadenizle, bu küçük kızınızı da alıp gidiyorum. Lütfen askerlerinize söyleyiniz, kapıdan çekilsinler.

KAYIŞDAGI'NDAKĐ MANASTIR

GÜNEŞ dağı aşıp daha çıkmamıştı. Damalis kulesinden dün akşam aldığı haberde, babasının hazinesini Kayışda-ğı'nda ele geçireceğini öğrenen Şehzade Mustafa, arkasında Kılıç Abdal, erkenden yola çıkmıştı. Şimdi Đçerenköy'ünün bulunduğu yerden Kayışdağı'na giden dere içindeki patikadan yol alıyorlardı. Şehzade Mustafa güzel bir at bulmuştu. Fakat geceleyin yola çıktıkları için hazineyi ve Kılıç Abdal'ı taşımak için bir at daha bulamamışlardı. Tabanlarının yassılığına dayanarak yürüyemeyeceğini anlayan Kılıç Aptal bir at yerine iki eşek bulabildi. Birisine bindi, diğerini de yedeğine aldı.

Mangan Kulesine Vasilisya ile Emir Süleyman'ı kapayıp çıkar çıkmaz, Şehzade Mustafa'nın ilk işi Aleksandra'yı Laskaridis'e emanet etmek oldu. Arkadaşının yaptığı işler sayın zindan komutanını artık büsbütün ilgilendirdiği için yakasını bırakmak istemiyordu. Aleksandra ile Sarı Benizli Adamın kapandıkları odanın kapısına kulaklarını dayadı. Bir şeyler duymaya çalıştı.

Đki aşık çok yavaş bir sesle konuştuklarından sözleri çıkaramı-yordu.

Şehzade Mustafa Aleksandra'nın ellerini tuttu. Kendinden emin bir erkek gibi dudaklarında tatlı bir tebessüm:

- Demek beni seviyorsun küçük kızım! dedi.

- Hayır sultanım, sadece hoşuma gitmiştiniz! dedi.

Sokak içindeki bir bahçede, varenklerle kavga eden bir serseriye kendini içi bayılarak teslim eden çapkın Rum kızı, şimdi bir sultan olduğunu öğrendiği kartal burunlu bu mağrur adamdan artık kaçıyordu.

Sultan Mustafa kadınların kendisine mukavemet etmelerinden hoşlanırdı.

- Ya beni kurtarmak için canınızı tehlikeye koymuş, koca iskemleyi birden fırlatmıştınız!

- Canım öyle istemişti.

- Şimdi?

- Şimdi canım sizden ayrılmak istiyor.

- Niçin? Niçin?

- Çünkü bir hancının oğlunu seviyorum, onunla evleneceğim. Siz ise bir sultansınız. Siz de size âşık olan bir prensesle evlenirsiniz, babanızın tahtını tekrar kazanmanız için bir rum prensesiyle evlenmek lâzım değil mi? Dedeleriniz hep böyle yaptılar.

- Bütün bunlar ve bütün prensesler yerin dibine girsin. Ben seni seviyorum ve seni alacağım. Sen ise neler konuşuyorsun?

Emretmek için doğmuş olan Sultan Mustafa bir kadın kalbinin içinde kaynaşan gururdan haberdar değildi. Đstediği kadını sevebileceğini, her kadının kendi ismi, kendi zenginliği, kendi erkekliği önünde eğileceğini sanıyordu.

Aleksandra başını havaya dikti.

- Ben hareme halayık olmak niyetinde değilim, hem beni almak isterken benim fikrimi sordunuz mu? Ya ben size eş olmak istemiyorsam?

- Evvelki gün böyle düşünmüyordunuz.

- Evvelki gün bir Sarı Yani ile konuşuyordum.

- Bugün ne değişti?

- Bugün bir Sultan Mustafa ile karşılaştık. San Yani'yi öldüren bir şehzade... Katil! Eşkıya!

- Sarı Yani'nin ölmesini değil, Şehzade Mustafa'nın ölmesini istiyordum. Ve onu ben öldürdüm.

Herkes de öldüğünü biliyor.

- Ölmediğini bilen şimdi en aşağı beş kişi var.

- Ne çıkar, ben kabullenmedikten sonra?

- Başlarında bir Sultan Mustafa isteyenler, kardeşlerinizin düşmanları sizi, hakikaten ölü olsanız bile, yeniden diriltecek kadar zorludurlar.

- Ben kendime sahip değil miyim? Ben ne istersem o olacaktır. Ben Sarı Yani olarak kalacağım ve seninle yaşayacağım!

- Hayır, daha doğarken böyle bir talihten mahrumdunuz. Bir Sarı Yani değil, bir sultan olarak doğdunuz. Siz ya baş olacaksınız, ya başkaları baş olabilmek için sizin başınızı alacaklar. Đkisi de sizi benden ayıracaktır. Ben birleştiğim erkek üzerinde başkalarının hakkı olmasını istemiyorum.

Şehzade Mustafa sapsarı kesildi.

- Bir kadına söz anlatmak ne kadar zor oluyor. Benim öldüğümü herkese bildirdiğim zaman sen ortada yoktun. Ben de bir şehzade olarak doğmaktan iğrendiğim için kendimi sakladım, gizledim.

Sultan olmayı ben kendim istemiyorum.

- Sizinle, daha doğarken birçok değerler de birlikte doğmuş; sonra babanızın sarayında bu değerleriniz terbiye de edilmiş. O kadar güzel kavga ediyorsunuz ki, sokaklarda bile üzerine atılacak adam arıyorsunuz; belki bu kavgalarda hep yenersiniz, fakat bir gün de yenileceğiniz tutar. Yalnız bileğinizdeki kuvvet ve elinizdeki kılıç bile birçok adamları sizin peşinizden koşturacaktır. Ayrıca çok akıllı ve efendi olarak da doğmuşsunuz; halk sizi benden alacak, siz bir kadına eş olmak için değil, bir ulusa baş olmak için yaratılmışsınız. Alnınıza yazılan bu yazıyı kimse değiştiremez.

- Demek benim doğuşumda sevilmemekliğim de alnıma yazıldı?

- Hayır! Asıl sevilecek erkek sizsiniz. Kadınlar baş olmak için doğan erkekleri severler. Fakat kılıbık erkeklerle evlenirler.

- Anlayamıyorum?..

- Anlaşılamayacak bir şey yok! Siz vermek için değil, sevilmek için doğmuşsunuz. Sizi sevmek insana zevk verse bile herkese sevgisinden bir parça vermek için doğmuş bir sultanı sevmek ne kadar acıdır. Beni kadın olduğum için, erleri askerleriniz oldukları için, komutanları arkadaşlarınız oldukları için, kadınları da sizi sevdikleri için seveceksiniz. Sevgisi bu kadar dağınık bir erkeği sevecek kadar kalbim kuvvetli değil.

Sultan Mustafa güldü. Yürüdü, kuvvetli kolları arasında çırpınarak kurtulmak için çalışan Aleksandra'yı sıktı.

- Dağlar, bayırlar, erler, halk beni sevsinler sevmesinler, hepsinin canı cehenneme. Ben seni seviyorum, sen de beni... Đşte bu kadar!

Aleksandra'nın gözleri kaydı, kıvrık kirpiklerinin içindeki parlak gözbebekleri kayboldu. Bembeyaz bir arzu perdesi titremeye başladı, artık dayanamamıştı. Bile bile aşk ve acı zehirini bu ölü şehzadenin elinde içecekti...

Laskaridis saatlerce kapının önünde iki sevgilinin iniltilerini dinledi. Bu kadar uzun ve doyulmaz bir sevgiyi hiç duymamıştı. Nihayet Mustafa odadan çıktı.

- Dostum görüyorum ki, benim kim olduğumu öğrenmek için çok üzülüyor, kapı diplerinde kulak kabartıyorsun, dedi. Fakat yazık ki, bugün gene seni bu üzüntüden kurtaramayacağım. Uzun bir seyahate çıkıyorum. Bu kaçmak için delik arayan deli kızı da sana emanet ediyorum. Elinden ve gözünden ayırma. Bana birçok iyiliklerin dokundu. Đnşaallah yakın bir zamanda bütün bu iyiliklerini öderim. Seni Bizans'a imparator yapmak niyetindeyim. Görürsün. Şimdilik Allaha ısmarladık.

Sonra da Aleksandra'yı öpmüş, merak etmemesini, akşama döneceğini söylemişti. Kadınların huyunu çok iyi biliyordu.

Onlara ne yapmak istediğini söyleyip izin almaya uğraşmaktansa, yapacağını söylemeden bildiğini başarmak, sonunda kadına olup bitenleri haber vermek daha doğru idi.

Sabahleyin erkenden daha hava karanlık iken Hrisopolis'e1 geçtiler.

Dere içinde giderlerken, Kayışdağı tepesindeki manastır, arada bir gözüküyordu. Hava sıcaktı.

Dağın yamacındaki katırtırnak-ları, karabaş çiçekleri dağa yabani bir güzellik veriyor, göğüslerini baş döndürücü kokularıyla şişiriyorlardı. Böyle eşek üstünde tıkır tıkır bir şehzadenin arkasında bir bahar sabahı yola çıkmak Kılıç Abdal'ın çok hoşuna gitmişti. Kalbinde sultan ruhunu taşıyan bir adamın padişahlıktan ne kadar kaçsa, kavgaya ve yükselmeye doğru gideceğini biliyordu.

Yavaş sesle bir Bektaşî şarkısı tutturdu.

Sof ular secde ederler mescidin mihrabına Yâr eşiği kıblegâhım, secdegâhım sana ne?

Şehzade Mustafa seslendi: . • -Kılıç Abdal!..

- Buyur Şehzadem?!..

- Okuduğun nedir?

- Bektaşî nefesi beyim!..

- Sen Bektaşî misin?..

- Đsmimden anlaşılmıyor mu sultanım!.. Benim asıl ismim Ha-san'dı. Hoş hakiki ismim Ligori imiş

ya! Yeniçeri ocağına girdik, elhamdülillah Müslüman olduk. Đki peygambere de dua ediyoruz.

Sonradan Bektaşîliğe heves ettim. Abdallığa yükseldim2. Adım Abdal oldu. Kılıçlığı da Niğbolu Meydan Muharebesinde merhum pederinizin ardından kazandım?!..

- Beh! Beh! Sen demek yaman bir adamsın yahu?!..

- Evet sultanım... Merhum cennetmekan pederiniz Sultanla birlikte, Niğbolu'ya uğradığımız zaman düşman bizim ikimiz kadardı. Bütün Frenk diyarı, yığılmış, toplanmış bir çığ gibi üzerimize varmıştı. Çelik zırhlar kuşanmış, dört batman ağırlığında kılıçlar 1 Hrisopolis, Üsküdar'ın ismidir.

2 Abdalhk, Bahaîlik bir nevi tarikatlerdir ki, Bektaşîliğin esasını kurmuşlardır.

taşıyan şövalyelerden dağ, taş gözükmüyordu. Güneş üzerlerine vurdukça parıl parıl parlıyordu.

Atlar kişniyor, demir zırhlar içinde birer dev gibi ağır ağır yürüyorlardı. Bizim üzerimizde zırh, demir hak getire. Pederiniz Sultan Bayezıt Han ağırlığa düşmandı. "Er oğlunun çelik gömlek nesine gerek?" buyurdu. "Kılıcı kavradı mı düşmana saldırmalı; çelik yürek çelik gömleği yener. O, sana kılıç dokunduramadan sen palayı karnına dayarsın," derdi. Biz, başımızda bir külah, arkamızda da bir gömlek, elimizde bir kılıç, düşmanı bekliyorduk. O buyurmadan yerimizden kıpırdamak bile yasaktı. Düşman askerleri içinde Frenk padişahlarının çok yakın akrabaları varmış. Korkusuz Đvan derler bir kafir vardı ki, yüz şövalyenin ortasına girermiş de gene sağlam çıkarmış. Ama bizde de hiç korku yoktu. Bu çelik zırhları atları, şövalyeleri önümüzden geçen bir alay gibi seyrediyorduk. Düşman saldırırken çadırında Kur'an-ı

Kerim okuyan pederiniz çıktı. Bir kere şöyle bir düşmana baktı. Hemen vardık, çevresini sardık. Yüzünde acı bir gülüşün izleri dolaşıyordu.

Ben sancaktardım. "Hasan," diye gürledi. Vardım, ayağına yüz sürdüm:

- "Sancak ortada duracak!" dedi. Sonra askerlere döndü. "Düşman önümüzdeki fedaileri temizleyinceye kadar siz, sağa, sola açılacaksınız!.. Çevrelerini saracaksınız!.. Ben ortadan hücum ettiğim zaman açılan bu ayın iki ucu kafirlerin yanını tutmuş olmalı."

Tekbir alarak sağa sola yayıldık... Düşman önümüzdeki fedailerimizle tutuştuğundan bizim açılan yeniçerileri göremiyordu. Merhum sultanın buyruğu yerine gelmişti. Bir gökgürültüsü gibi bağırdığını duydum.

- Hasan, sancağını kaldır, ileri!..

- Allah-u EkberL diye bağırıp ileri doğru atıldım. Bir anda yer, yerinden sarsıldı. Toz dumana karıştı.

Kılıç Abdal coşmuştu. Türk tarihinin sonradan o asırlar boyu parlamasına yardım eden zafer gününün, Türk Bayrağına Avrupa'yı baş eğdiren büyük günün yadı, eski askeri heyecana getirmişti.

Şehzade Mustafa içini çekti:

-Anlat Kılıç!.. Anlat!., diye inledi. Kılıç, sesi titreyerek sözüne devam etti.

- Tekbir sesleri, kavga naraları kulaklarımın içini çın çın çınlatıyordu. Herkesle birlikte büyük sultanımız da sağdan

sola, soldan sağa at koparıyordu. Onun beyaz gocuğunu dalgalandırarak elinde yatağanıyla bir kasırga gibi her yerde estiğini, her yere yettiğini, kırıp geçirdiğini görüyorduk. Merhum pederiniz çok cesurdu. Kosova Muharebesinde olsun, Niğbolu'da olsun, Ankara'da olsun, onu cenk ederken yüz binlerce askerin içinde seçerdiniz. Bir yıldırım gibi cenkçilerin arasından geçtiği zaman çevresinin boşaldığı, düşmanın fırtınaya tutulmuş kamış

saplan gibi yere serildiği görülürdü. O, ne hücumdu o?!.. Sultanın başta saldırdığını görür de kim durur? Ben bastım narayı, vurdum kendimi çelik zırhlı kafirlerin arasına... Göğsüme sancağı sımsîkı basmıştım. Sağa, sola pala sallıyor, çelik zırhlı şövalyelerin aralarından, bir pire gibi sıçrayarak boşluk yerlerinden palamı sokup canlarını cehenneme gönde-riyordum. Birdenbire nasıl oldu bilmiyorum. Karşımda dağ gibi bir adam belirdi. Kocamış bir çınar ağacı kadar boyu vardı, ağzı hırsından bir karış açılmıştı. Yüzü, gözü kan içinde idi. Başındaki gümüş tolganın ortasında üç altın zambak işareti vardı. Derhal kar-şimdakinin, Frenklerin büyük bir başbuğu olduğunu anladım. Maksadı beni vurup elimdeki sancağı almaktı. Ölürdüm de sancağı vermezdim.

Hiçbir cenkte onu yere düşürmemiştim. Kafirin üzerime doğru gelişinden altında kalıp ezileceğimi sezmiştim. Birdenbire boylu boyunca yere uzanıverdim. Herif bu ummadığı set karşısında hızını alamadı, ayaklarıma takılıp yere yuvarlandı. O dev gibi vücudun arkasındaki okka basan çelik elbiselerle doğrulması zor bir işti. Fakat benim üzerimde hiçbir şey olmadığından sıçradım, tepesine bindim, palamı gırtlağına dayadım. Kafasını uçurmak işten değildi. Fakat karşımdaki adamı diri yakalarsam merhum pederinizin sevineceğini düşündüm.

Dev gibi kafir üzerine çıktığımı görünce pes diyeceğine, doğrulmak ister gibi silkindi. Fakat gürledim:

- Çelebi rahat dur, gırtlağını deşerim ha!.. Adam benim sözümü dinlemedi. Ustalıklı bir oyun etti ki, kendimi üzerinde tutama-84 / Abdullah Ziya Kozanoğlu

yıp yere yuvarlandım. Karşımdakinin çevikliği gözümü açmıştı. Benim altımdan daha şimdiye kadar kimsenin kurtulduğunu bilmiyordum. Bereket, herifin zırhlarına., yoksa o, benim gibi çıplak olsaydı yenilmiştim. Tekrar atıldım, omzumla gövdesine yüklendim, vurdum, yere yıktım...

Arkadaşlarım yetiştiler. Herifi tutarak sultanın önüne götürdük. Meğer Kaygısız Jan denilen kafir başbuğu değil miymiş!.. Bunun üzerine merhum sultan, arkamı okşadı:

- Senin adın bundan sonra Kılıç olsun!., dedi.

Kılıç Abdal'ın sesi artık çok yavaş çıkıyordu. Đkisinin de gözleri yaşarmıştı. Kılıç Abdal içini çekti.

- Çok yavuz kavgalar gördük. Nice şanlı bahadırları yendik... Koca bir Frenk diyarını tir tir titrettik, siz de bilirsiniz... dedi. Bunlar hep başımızdakilerin ustalığından, bizi sevmelerinden, karşılıklı sevgiden doğdu.

Şehzade Mustafa acı acı güldü.

- Ya Ankara Muharebesini neden kaybettik? Kılıç Abdal bir kere doğruldu.

- Söyleyeyim mi sultanım? dedi. Şehzade Mustafa:

- Söyle!., dedi. Korkma!..

- Öyle ise, siz de bir gün bey olursanız sultanım, Türklere padişah olursanız unutmayın; Türkler başlarına geçen büyükleri kendilerini korursa sayarlar, uğrunda canlarını

verirler. Fakat o baş, kendilerini unutursa, çevresini saran dalkavukların sözleriyle oturur kalkarsa, sonu böyle düşman elinde can vermekle biter. Pederiniz merhum sultan, Niğbolu Muharebesini kazandığı günlerde bize dayanıyordu, bizim derdimizle uğraşıyordu. Bizimle yiyor, bizimle içiyordu. Sonraları Laz kızı elinden şarap içti. Bizleri unuttu1. Sanki kazandığı cenklerde halkın ve bizim hiçbir değerimiz yoktu. Memleketiyle uğraşmadı.

1 Yıldırım Bayezit'in Sırp kralından aldığı karısı.

- "Ben bir kere ayağa kalkarsam, ardımdan sayısı yüz binleri aşan bütün millet gelir!.." diyor, bununla avunuyordu.

Fakat Ankara'da Timurlenk'e hücuma kalktığı zaman bir de ardına baktı ki, kimseler yok...

Haklarını yediği, kendilerini hiç saydığı, dertlerini dinlemediği halk ve beyler onu en büyük düşmanı karşısında yalnız bıraktılar. Bu, yalnız kalmak Yıldırım Sultan'ın çok ağırına gitti. Atına bindi, kendinden yüz çevirenleri kovalamak, geri dönmek istedi. Atının dizginlerini tuttuk:

- "Sultanım, var aramızda kal; biz seni koruruz; akşam olur, dağlara çekiliriz; gece vakti bir salim yere varmak elbette nasib olur. Var, aramızdan çıkma!.. Sonra gene öcünü alırsın," dedik. Gruru cenk meydanından kaçmasına müsaade etmedi. Atını Ti-murlenk ordusu ortasına sürdü. O-kargaşalıkta esir düştü. Bizim sözümüzü dinlemedi. Koca bir Yıldırım Bayezıt Avrupa'yı titretirken, Timurlenk'e yenilmişti. Suç kimde? Eğer o, bizi tutsaydı, kendine olan güvenini bizi hiçe saymaya kadar çıkarmasaydı sonu böyle acıklı olmayacaktı.

Kılıç Abdal sustu. Şehzade Mustafa'nın gözleri yaşarmıştı:

- Doğru söyledin Kılıç!., dedi. Kılıç Abdal elini göğsüne koydu.

- Bir terbiyesizlik ettim. Boynum kıldan incedir beyim! Sizi canımdan fazla severim. Niğbolu'da ardında sancak taşıdığım Yıldırım Bayezıt Bey'e de canım kurban olsun. Bu sözlerim onun oğlunu korumak içindi. Eğer siz de sultanlık ederseniz, bu sözlerimi unutmayın... Bize baş olacaksanız, baş olacağınız halkın ne düşündüğünü, onların ağzından dinleyiniz... Çevrenizi saran dalkavuklarınızdan, maskaralarınızdan değil... Yoksa sonunuz çok acı olur. Dedelerimizin bize anlattıkları hikâyeler içinde başları koparılan zalim başbuğlar pek çok.

Şehzade Mustafa sapsarı kesilmişti. Kılıç Abdal, hani hiç de fena düşünmüyordu. Bu yeniçeri bu kadar güzel nasıl düşünüyordu? Tekrar derin derin içini çekti:

- Kısmet olur da iş başa düşerse görürsün! dedi. Şimdi manastıra yaklaşıyoruz. Kendine çeki düzen ver.

Tepedeki manastır artık iyiden iyiye gözükmüştü. Yamacındaki çınar ağaçlarının altında soğuk bir su şırıl şırıl akıyordu. Şehzade ile yeniçeri indiler. Avuçlarıyla bu bal gibi buzlu kaynaktan su içtiler. Artık birbirlerine iyice ısınmışlardı. Yeniçerinin sözlerindeki kuvvet, şehzadenin yüreğindeki iyi niyetle birleşmişti. Dağı tırmanmaya başladılar. Manastırın kapısı önünde bir rahip bekliyordu. Dağın yamaçlarında sekiz, on at otluyordu. Şehzade Mustafa bir bakışta bu atların uzun bir yoldan geldiklerini sezdi. Bu atlar belki de hazineyi getirmişlerdi. Rahip arkasında bir Bizanslı elbisesi bulunan Şehzade Mustafa'yı saygı ile selamladı.

- Buyurunuz asilzadem!.. Sefa geldiniz... diye karşıladı. Şehzade Mustafa atından inip rahibin elini öptü:

- Bizi burada bekleyen olacaktı sayın pederim!

- Seyyahlar mı evlâdım? -Evet!..

- Çağırayım!..

Manastır pek o kadar büyük değildi. Fakat duvarları renkli mozaiklerle süslenmişti. Duvarlarda Hazreti Đsa'nın, Meryem'in resimleri vardı. Kendilerini her nedense içeri sokmak istemiyorlardı.

Rahibin içeri girmesiyle kapının önünde bir adamın belirmesi bir olmuştu. Kafasında meşin bir tolga vardı. Çizmeleri çamur içindeydi, yüzünde iki büyük kılıç yarası göze çarpıyordu. Şehzade Mustafa'ya doğru yürüdü:

- Kimsiniz? dedi.

Şehzade Mustafa çevresine bakındı. Đsmini saklamak istiyormuş gibi yutkundu:

- Aradığınız adam!., dedi.

- Nereden geliyorsunuz?

- Şehirden...

- Ne istiyorsunuz?

- Getirdiğinizi!..

- Arkamdan geliniz!

Bu sözleri dinleyen Kılıç Abdal, Şehzade Mustafa'nın söz kuvvetine de hayran olmuştu.

Şehzade Mustafa'nın yabancının arkasına takıldığını görünce, atı ve eşekleri yedeğine alarak o da yola koyuldu. Yüzü kılıç yaralı adam ilerledikçe çevresinde daha başka adamlar beliriyordu.

Böylelikle dağın gün doğusu yamacına vardılar. Şehzade Mustafa ile Kılıç'ın etrafında sekiz adam yer almıştı. Fakat ikisi de adamlara aldırmıyorlarmış gibi yeri göğü seyrediyorlardı. Çoban yollarından, granit kayalar arasından güçlükle geçerek bir mağaranın önüne geldiler. Kapının önünde yüzünde kılıç yarası olan adam durdu. Şehzade Mustafa'ya anlattı:

- Buraya gelinceye kadar çok zorluk çektik. Yolumuzu kesmek için uğraştılar. Bu sandıkları manastıra koymadım, hatta onlara göstermedim bile... Đmparatora haber vermelerinden korkuyordum.

Şehzade Mustafa başını salladı. Sesi hiç titremiyordu bile:

- Đyi düşünmüşsünüz!..

- Yalnız saraya haber verdim. Đşareti manastırdan verdim. Đşareti verirken de yanımda kimse bulunmadı. Tabi haber aldınız!..

- Evet, ben Mangan kulesinde bulunuyordum.

- Rahipler bir şeyden şüphe etmiyorlar. Buyurun sandıkları alın!..

Adam mağaranın kapısından çekildi. Şehzade Mustafa kapıya doğru yürüdü.

Mağaranın ortasında dört yeşil sandık duruyordu. Arkasına döndü. Kılıç Abdal'a:

- Çabuk bunları yükle!., dedi.

Emir Rumca verilmiş olmakla beraber, Kılıç Abdal şehzadenin durumundan işi kavramıştı.

Sandıklara doğru yürümek istedi. Fakat yüzü yaralı adam önüne geçti:

- Biraz müsaade!., dedi. Emriniz?

Şehzade Mustafa hayretle sordu:

- Ne emri?..

- Sandıkları size teslim etmemiz için emir!..

- Đşte biz geldik ya!.. -Olmaz!..

- Sebep?..

- Size teslim ettiğimi kime ve neyle ispat edebilirim!.. Yazılı bir emir görmek isterdim.

- Kimin tarafından?..

- Vasilisya tarafından!

Durum zorlaşmıştı. Şehzade Mustafa biraz duraklar gibi oldu. Yüzü yaralı adam şüphe etmiyor, fakat yazılı emir istiyordu.

- Böyle bir emir geleceğini biliyorduk; istemiştik!., dedi. Şehzade Mustafa elini alnına vurdu:

- Bak dostum, şimdi hatırladım!.. Vasilisya sonradan bu isteğini yerine getirmemeye karar verdi.

Böyle kendisi tarafından yazılı bir kâğıdın düşmanların eline geçmesinden çekiniyorlar...

- Peki ne yapalım?

- Yapılacak şeyi emrettiler. Benimle birlikte dört adamınızı verirseniz onlar, hem bana gözcü olmuş olur, hem de emanetinizi yerine bıraktığımızı gözleriyle görürler. Yazılı emir için Vasilisya'nm kendisinden sözlü buyruk alırlar.

Yüzü yaralı adam Şehzade Mustafa'nın elini sıktı:

- Teşekkür ederim dostum! dedi. Size en iyi dört adamımı veriyorum. Yalnız, çok rica ederim, Vasilisya'ya emirlerini yerine getirdiğimi ve uğurlarında canımı bile vermeye hazır bulunduğumu bildiriniz!..

Şehzade Mustafa güldü. Eliyle onun omzunu okşadı:

- Sen merak etme dostum!.. Sen merak etme! Bütün bu hizmetlerinin mükâfatını pek yakında göreceksin... dedi.

Yüzü yaralı adam emir verdi. Sandıklar zavallı Kılıç Abdal'ın merkeplerine yüklendi.

Dört adam da atlarına bindiler, Kılıç Abdal yaya yürüdüğü halde yola düştüler.

Yarım saat kadar yürümüşlerdi. Çamlıca tepesine yaklaşıyorlardı. Artık yol yürümekten zavallı Kılıç Abdal'ın tam manasıyla imanı gevşemişti. Güneş tepelerini ateş gibi yakıyordu. Dört muhafız çevrelerini sarmışlardı. Belki de kendilerinden hâlâ şüphe ediyorlardı. Fakat işin burası Kılıç Abdal'ın umurunda değildi. Eşekleri dehleye dehleye canı çıkmıştı. Bu kadar saygıya, kibarlığa ne lüzum vardı?

Herifleri alaşağı edip boğazlamak için, Şehzade Mustafa'nın ne beklediğini anlamıyordu. Kuytu bir dere içine geldiler. Đki çarpık kestane ağacı birbirlerine yaslanmış, altlarına gölge salıyorlardı. Şehzade Mustafa atını durdurdu. Muhafızlar da durdular. Şehzade Mustafa'nın yüzü gülüyordu:

- Karnınız acıktı mı?., dedi. Dört atlı başlarını salladılar:

- Hayır! Önce şehre gidelim! Đşimizi bitirelim.

- Öyle ama, bende güzel domuz sucuğu ve ada şarabı var. Şöyle bir yorgunluk alalım. Güneş

tepemizi yakıyor...

Vaktin geldiğini anlayan Kılıç Abdal eliyle kılıcını okşamıştı:

- Çüş bre!., diye eşekleri durdurttu. Sandıkları yere yıktı.

Dört atlı da istemeyerek yere indiler. O zaman Şehzade Mustafa, gözlerinde garip parıltılar olduğu halde onlara yaklaştı:

- Dostlarım siz çok yorulmuşsunuz!., dedi.

Dört adam birbirlerine sokuldular. Onun bakışlarından korkmuşlar, elleri kılıçlarına gitmişti.

- Ne gibi? diye homurdandılar. -Yani çok yol yürüdünüz!..

-Ey?!..

- Yoruldunuz!.. -Peki!..

- Artık geri dönünüz!..

- Nereye?

- Manastıra!..

- Fakat biz, sizi şehre kadar götürmek için emir aldık!..

- Kimden?!..

- Komutanımızdan!

- Peki! Şimdi ben de geri dönmeniz için yeni bir emir veriyorum!..

- Emrinizi dinlemeyeceğiz!..

Şehzade Mustafa bir şimşek gibi, uzun kılıcını sıyırdı:

- O halde kılıcımın emrini dinleyin! dedi.

Uzun kılıcı dördünün ortasında bir saat rakkası gibi gidip geliyordu. Kılıç Abdal da palasını sıyırmış, arkalarına geçmişti. Fakat dört adam gözlerini bile kırpmadılar. Onlar da oldukça cesurdular. Ellerini bellerine atmak istediler. Yıldırım Bayezıt'ın yenilmez kılıcı şimşek gibi döndü.

Hepsinin bilekleri üzerinde bir kere dolaştı, ellerinin üstü kesilmişti.

- Ay, diye bağırarak ellerini ağızlarına götürdüler.

Kılıç Abdal da ikisinin bellerindeki kayışlara pala attı. Kesti. Kılıçları yere düştü. Geri kalan ikisi de arkalarına soğuk çeliğin değdiğini duydular. Dört cesur adam!.. Şehirlerden, dağlardan, derelerden, binlerce düşman arasından sağ ve salim geçen bu dört kabadayı, kendilerinden çok daha usta ve cesurların karşısında bulunduklarını anladılar. Zaten yüzleri öyle sararmış, renkleri öyle uçmuştu ki... Bu korkulan

bir bakışta gözüküyordu. Kılıç Abdal sırasında emir almadan da iş

görüyordu. Birer palada diğer ikisinin de kılıç kayışını kesti. O zaman şehzade ikinci bir emir verdi:

- Atlara sandıkları yükle!..

Kılıç Abdal koştu, bu işi bitirdi.

Sonra bir sıçrayışta kendi atına bindi. Kılıç Abdal da boş atlardan birine atlamıştı. Vurdular, gittiler. Yalnız eşeklerle dört biçare çukurda kalmışlardı.

Şehzade Mustafa sonradan aklına gelmiş gibi haykırdı:

- Sakın manastıra dönmeyin ha! Haliniz dumandır. Bu korkaklığınızı affetmez, başınızı koparırlar.

MUSA BEY

Şehzade Mustafa'nın düşündüğü gibi Đsa Çelebi'yi Musa Bey ortadan kaldırıvermişti. Şimdi Yıldırım Bayezıt'ın oğullarından ortada şunlar vardı:

Emir Süleyman... Edirne'de padişahlığını ilân etmiş, Anadolu'ya geçmiş, Musa Çelebi'yi de ortadan kaldırmak istiyor... Musa Çelebi Anadolu'da padişahlığını ilân etmiş, Emir Süleyman'a karşı hazırlanıyor. Mehmet Çelebi Amasya'da, sultanlıkta hiç gözü yokmuş gibi uzaktan kardeşlerini seyrediyor, sağlıklarına, sıhhatlerine dua ediyordu. Mustafa Bey Ankara Muharebesinde babasıyla birlikte ölmüş sanılıyordu. Nerede olduğunu kimseler bilmiyordu. Emir Süleyman Anadolu'yu hallaç pamuğu gibi atıyor, kardeşi Musa'yı arıyordu. Bir ele geçirse

gebertiverecekti. Bütün yollar tutulmuştu. Hanlarda, sahillerde, hep Emir Süleyman'ın adamları nöbet bekliyor, Musa olduğunu sandıkları her yoksulu sorgusuz sualsiz boğazlıyorlardı. Bir gün Mustafa Bey:

- Kılıç Abdal!., dedi. Aranan biz değiliz ama! Hani kardeşimin eline bir kere geçersek yok mu?

Musa'yı ele geçirmiş kadar sevinecektir.

Kılıç Abdal sırıttı.

- Eğer bizi ele geçirirse sevinmemezlik etmesin sultanım!..

Şehzade Mustafa ile atlarını yan yana sürüyorlardı. Đkisi de Rum tüccarları kılığına girmişlerdi. Bir zamanlar Anadolu'da gez-San Benizli Adam / 93

için en sağlam kılık Rum tüccarı elbiseleri idi. Birbirleriyle kavga eden şehzadeler "Belki kardeşime yardım ederler de padişahlığı kaybederim" düşüncesiyle bütün Bizanslılara büyük bir saygı gösteriyorlardı. Kılıç Abdal eliyle ağaçların arasında toprak damlı hanı gösterdi:

- Đşte beyim!., dedi. Han gözüküyor, beygirlerde gayri yürüyecek hal kalmadı. Bir dinlenelim!..

Hanın avlusunda hatırı sayılır bir kalabalık vardı. Kapının önünde dolaşan atları göstererek Şehzade Mustafa:

- Gene Süleyman'ın adamları, diye mırıldandı. Gözünü aç, bir şey sezmesinler.

Emir Süleyman'ın adamları karşıdan iki yolcunun geldiğini görünce bir kere oldukları yerde doğruldular. Artık alışmışlardı. Her geçenden vergi ve hediye alıyorlardı. Hediyesini beğenmedikleri tacirin boynu kıldan ince. Hanın

önüne gelince Şehzade Mustafa ile Kılıç Abdal yere sıçradılar. Karşılarına bir asker dikildi.

- Durunuz!., diye bağırdı.

Şehzade Mustafa durdu. Asker karşısındakini tepeden tırnağa süzüyordu.

- Kimsin? Adın ne?., dedi.

Şehzade Mustafa bu soruyu Rumca karşıladı:

- Sarı Yani... Kereste tüccarıyım!..

Asker bu sefer bozuk bir Rumca ile tekrar sordu:

- Nereden geliyorsun?..

- istanbul'dan... Haşmetlu Bizans Đmparatorunun sarayını tamir için lâzım olan keresteleri satın alacağım. Đşte buyruğum...

Şehzade Mustafa koynundan bir kâğıt çıkardı. Bunun üzerinde Bizans Đmparatorunun arması, altında da mührü bulunuyordu. Bu kâğıdı Aleksandra'dan almışlardı. Asker Rumca okumak bilmiyordu. Fakat anlıyormuş gibi dikkatli dikkatli baktı, sonra koltuklarını kabartarak:

- Pekâlâ geçiniz!., dedi.

Şehzade Mustafa ile Kılıç Abdal hanın avlusuna girdiler. Kılıç Abdal göz kuyruğuyla handaki Emir Süleyman'ın askerlerini saydı. Tam on dört tane idiler. Hanın ortasında bir meydan vardı; üstü kapalıydı. Bu meydanın ortasında da büyük bir ateş yanıyordu. Kenarlara kerevetler sıralanmıştı.

Yolcular bu kerevetlere çıkıp yatıyorlardı. Avlunun dibinde de atların ahırı gözüküyordu. Şehzade Mustafa hancıyı çağırdı, eliyle hanın üstündeki odaları gösterdi:

- Orada hiç boş yer yok mu?.. Hancı omuzlarını büzdü. Başını salladı:

- Kalmadı!.. Hepsini askerler tuttular. -Peki biz?!..

- Siz bu kerevetlerde yatacaksınız!..

Şehzade Mustafa'nın konuşmasını dinleyen Kılıç Abdal ikinci bir buyruk beklemeden eşyayı yıktı.

Hazine sandıklarını kerevetin altına yerleştirdi. Hemen yün yorganları serdi, Şehzade Mustafa'yı yatırdı. Kerevetin önünde ateş yaktı. Peynirli yumurta ve et pişirdi. Biraz sonra yorgunluğun verdiği gevşeklikle, yeniçeri eri ile şehzade aynı kerevetin üstünde sarılmış uyumuşlardı. Büyük Türk ulusu o tarihte, bu kerevetin üzerinde birleşen iki adam gibi sarılıp kaynaşabilseydi belki dünyanın hali bugün daha başka olur, yıkılmış, şehirlerde aç kalmış, davul karınlı sıska çocuklar sokaklarda can vermez; insanlar ayıların bile in diye kabul edemeyecekleri toprak mağaralarda yaşamazdı.

Öyle bir gürültü ile uyandılar ki, sanki hanın avlusunda bir tabur asker cenk ediyordu. Hava kararmıştı, fakat öbek, öbek yolcuların yaktığı ateşlerin ışıltısıyla ortalık oldukça aydınlanmıştı.

Avlunun ortasında dört cilasın duruyordu. Aralarında beşinci bir adam vardı. Fakat dört yolcu bu adamı korumak istiyormuş gibi aralarına almışlardı. Dördünün de üstlerinde çelik örgülü gömlek ve başlarında demir tolga vardı. Alevlerin ışığı altında pek heybetli ve korkunç gözüküyorlardı.

Hana girerken kendilerini sorguya çeken asker onlara yanaşmıştı: San Benizli Adam / 95

- Kimsiniz, necisiniz?! Cevap vermeden nereye gidiyorsunuz? Şimdi beşinizin de leşini yere sereceğim!..

Çelik gömlekli adamlardan biri bağırdı. Sesi çok kalın ve heybetliydi.

- Sana hesap verecek değiliz!.. Canımızın istediği yere gideriz de, gezeriz de!..

Emir Süleyman'ın askeri ayağını yere vurdu:

- Cevap vereceksiniz!.. Hele bir, kim olduğunuzu söylemeyin de bak..

- Ne yapacaksın?!..

- Emir Süleyman sultanımızın buyruğu vardır. Kafanızı kopartacağız!..

- Dur!.. Dur!.. Hele biz senin kafanı daha evel koparmayalım!..

Kanlı bir dövüş başlıyordu; fakat dört yolcunun aralarına aldıkları adam elini havaya kaldırdı; çok ağır, fakat gür bir sesi vardı:

- Gürültü etmeyin!., diye emir verdi, bakalım ne istiyor?

Şehzade Mustafa ile Kılıç Abdal, yerlerinden doğrulmuşlardı. Beşinci adamın sesini işiten Şehzade Mustafa titrediğini, tüylerinin diken diken olduğunu hissetti:

- Kardeşim!.. Kardeşim!..

Diye kekeledi. Kılıç Abdal'ın da şaşkınlığı Şehzade Mustafa'dan aşağı değildi.

- Musa Bey!.. Musa Bey!., diye mırıldanıyordu.

Musa Bey'in sözleri, hanı bekleyen askerleri büsbütün kızdırmıştı.

- Boş söz ediyorsunuz!.. Ya kim olduğunuzu bildirirsiniz... Yahut sizi şimdi şurada gebertiriz.

Musa Bey sapsarı kesilmişti. Kılıcını çekmek üzereydi. Fakat Şehzade Mustafa Bey birdenbire sıçradı.

- Durun!., diye haykırdı.

Bu ses askerlerle Musa Bey'in adamlarını başlamak üzere oldukları kanlı dövüşten alıkoydu.

Şehzade Mustafa'ya doğru baktılar. Hanın avlusu karanlıktı. Đlk bakışta Musa Bey kardeşini tanıyamamıştı. Şehzade Mustafa ilerledi. Elini askerin omzuna koyup bastı:

- Her geçenden ne istiyorsunuz? diye sarstı. Asker, bu kuvvetli elin altında eğildi:

- Bu adamların kim olduklarını öğrenmek!

- Söylemek istemiyorlar!

- Söylemeye mecburdurlar...

- Söylemeyecekler.

- Öyle ise ben de onları öldüreceğim!

Şehzade Mustafa askerin dik başlılığını sezmişti. Sağ ayağını arkasına koydu. Bütün kuvvetiyle arkaya doğru itti. Hiç ummadığı bu zorlu itiş karşısında askerin elleri havaya kalktı. Olduğu yerde bir kere sallandı. Sırt üstü yere düştü. Şehzade Mustafa kılıcını bir şimşek hızıyla sıyırdı. Uzun bir kan sütunu fışkırdı. Asker bir kere:

- Ah yetişin! diye bağırabildi.

Sonra çırpındı, titredi, katıldı kaldı. Parlayan kılıç ve fışkıran kanı gören Musa Bey'le adamları da kılıçlarını sıyırmışlardı.

Bu Rum taciri kılıklı adam kimdi? Süleyman'ın askerini niçin öldürüyordu?..

Fakat başlarının sesini duyan askerler de hanın avlusuna dolmuşlardı. Herkes uyanmış, ayağa kalkmıştı. Şehzade Mustafa, her şeyin, adam kullanmanın, kumanda etmenin, kendini saydırmanın yolunu biliyordu. Đnsanların buyruk altında nasıl boyun kıracaklarını çok denemişti.

Askerlere döndü. Türkçe:

- Kımıldamayınız! diye emir verdi. Başbuğunuzu öldürdüm. Kendinden büyüklerin işine karıştı.

Leşini alın bir dereye atın, haydi...

Askerler kendi kendilerine cenk etmeye alışmamışlardı. Başları ölünce onlara cenk ettirmek için emir ve komuta bilir bir

adam lâzımdı. Türkçe ve usulüne uygun verilen bu emre boyun eğdiler. Ağır ağır yürüdüler.

Başbuğlarını alıp çekildiler.

O zaman Şehzade Mustafa kardeşi Musa Bey'e döndü. Musa Bey, bir sultan gibi emirler veren bu yabancının çelik bileğini, cesaretini, gözlerindeki derin kuvveti çok beğenmişti. Üzerine doğru yürüdü. Đki kardeş birbirlerini süzdüler. Şehzade Mustafa gülüyordu. Musa Bey şaşkınlıktan donup kalmıştı. Gözlerine inanamıyor-du. Karşısındaki Mustafa Bey, Ankara Muharebesinde kaybolan, öldüklerini sandıkları babalarının en sevgili oğlu Mustafa idi.

- Mustafa Bey!. Mustafa Bey!., diye kekeledi. Sen misin kardeşim?

Sesi korkunç ve şaşkın, çok yavaş çıkıyordu. Şehzade Mustafa hâlâ gülüyordu. Sonunda dayanamadı atıldı. Kardeşinin boynuna sarıldı. Alnından öptü. Koklayarak öptü. Kulağına fısıldadı:

- Ben herkes için öldüm. Senin için de yalnız bir kardeş olarak yaşıyorum. Şehzade Mustafa öldü.

Var yolun açık olsun.

EMĐR SÜLEYMAN VE MUSA BEY

SĐNOP sahillerine gelmişlerdi. Musa Bey kardeşi Mustafa'nın kendisine karşı gösterdiği derin sevginin yükü altında kalmıştı. Ellerini avuçlarının arasına alıyor, bu iyiliklerini unutamayacağını söylüyordu. Şehzade Mustafa onu Emir Süleyman'ın adamları elinden kurtarmış da buralara kadar getirmişti. Sinop kıyılarına vasıl oldukları zaman Şehzade Mustafa:

- Artık ayrılıyoruz kardeşim!., dedi. Musa Bey şaşırdı. Gözleri bulanır gibi oldu:

- Fakat niçin?!..

- Çünkü sen Eflak'a gidiyorsun!.. -Evet!..

- Emir Süleyman'la kaga edeceksin!.. -Evet!..

- Fakat ben burada kalacağım!.. Ben kavga etmekten iğreniyorum. Ademoğullannın birbirlerinin kanını dökmesini ne sebeple olursa olsun hoş görmüyorum. Dünyadan el çekeceğim.

- Benden ayrılıyor musun?!.. Niçin, niçin? Sende her şey var. Yıllar boyu kazandığın bu değerler bir çoban olmak için mi?

- Çoban olmayı çok isterdim. Kader engel çekiyor bu güzel arzuma. Fakat sakın hiçbir şeyden kaygılanma!.. Ben şimdilik ba

bamın yerine geçmeyi aklımdan bile geçirmiyorum. Gezmek... Diyar diyar dolaşmak, tanınmamak benim çok hoşuma gidiyor.

- Fakat ya Emir Süleyman? Onunla da uğraşmayacak mısın?

- Ondan yana da merak etme!.. Emir Süleyman sana hiçbir şey yapamayacaktır. Hatta ondan korkup kaçmanı bile doğru bulmam... Süleyman aciz, korkak ruhlu bir koca öküzdür. Benim için böyle bir kardeş yaşamıyor. Ona üst gelebilirsin. Benim yardımımın değeri yok.

- Fakat askerleri?

- Sen kendine lâzım olan askerleri Eflak'ta ve Edirne'de bulacaksın!.. Miçre sana asker verecektir...

-Ya paraları!..

- Babamın paralan mı?., diye kekeledi.

Şehzade Mustafa günlerden beri arkalarından Kılıç Abdal'ın getirdiği at yüklerini gösterdi:

- Đşte!.. Rum padişahının1 biri ölürse hazinesi, onun yerine geçecek olanındır. Bu hazineler Bizans imparatorlarının karıları için toplanmadı.

Musa Bey atlara doğru koştu:

- Babamın hazinesi mi? diye kekeliyordu. Şehzâdf Mustafa güldü. Elini onun omzuna vurdu:

- Evet, babamızın hazinesi!.. Artık senindir!..

- Fakat anlayamıyorum... Bana bu yardımlarının sebebini anlayamıyorum. Sen kafanda bir şey taşıyorsun, fakat söylemiyorsun!

- Atamız Alaaddin bey, Orhan Bey'e yardım etmedi mi? Onun beyliğini hoş bulmadı mı? Ona yardım etme. °

- Etti, fakat?

1 Türk padişahlarına "Sultan-ı tklim-i Rum " [Rum ülkesi sultanı] denirdi.

- Ben de sana yardım ediyorum. Anlaşılmayacak ne var? Ben babamın ismi gibi hazinesinin de başına dert olacağını biliyordum. Babamın hiçbir mirasını kabul etmiyorum.

Musa Bey kardeşinin ellerine sarıldı, göz yaşlarıyla ıslattı:

- Bu iyiliğini hiçbir gün unutmayacağım kardeşim! dedi.

Fakat gemilere binip de denize doğru açıldığı zaman, Şehzade Mustafa onun arkasından acı acı güldü:

- Zavallı sultanlık budalası, dedi. Bir padişah hazinesinin ateşten büyük, bir padişahlık tahtının kızgın bir saç olduğunu bilmiyor. Dünyanın en kaygısız aptalı benim. Ne peşimde beni öldürmek için koşuşan binlerce atlı, ne yollarımda bana tuzak kurmuş katiller var. Kavga etmek için bile benim kendim gidip belâmı aramam lâzım geliyor. Sarı Yani'ye kim değer verir de çarpışır!..

BĐZANS'TA BĐR DÜĞÜN

EMĐR SÜLEYMAN dilber ve genç karısı, Lakedomanya despotu Yuanis Teodos'un kızıyla zifaf odasına doğru yürürken sevincinden başının döndüğünü hissediyordu. Ne iyi etmiş de şu Bizanslılarla dost olmuştu. Kardeşleri kendisine bir şey yapa-mıyorlardı. Bizans'ın en dilber kızları, adaların nefis şarabı gelsin, gitsin önünde geçit resmi yapıyordu. Doğrusu şu ölümlü dünyada tam manasıyla eğleniyordu. Başı da dumanianmıştı. Dilber Rum kızının tombul koluna sarılmamış olsa, hani, belki yere bile kapak-lanacaktı. Bizans saraylarının yaldızlı kapılarından, somaki sütunlu salonlarından geçtiler, kendi odalarına giriyorlardı. Kapılar açıldı... Dilber Rum kızları gelin ve güveyi soydular. Kokular sürdüler, gecelikler giydirdiler, kapılar kapandı... Odada kimseler kalmamıştı. Emir Süleyman kollarının bütün kuvvetiyle yeni karısına sarıldı. Kollan arasında kıvranan bu Rum dilberini öptü... öptü. Yatağın tüllerini bir hamlede çekti, yırttı, fakat birdenbire geriledi:

- Ne? Bu ne? diye haykırdı. Eli ayağı titriyordu. Kucağından karısı yere yuvarlandı. Hafif bir çığlık attı. Emir Süleyman rüya görüp görmediğini anlamak için gözlerini oğuşturuyordu. Eli belindeki hançerine gitmişti:

- Mustafa burada ha!.. Yatak odamda!.. Yatağımın içinde diye homurdandı. Tül perdeleri açar açmaz, kadife ve sırmalı

kumaşlarla süslü karyolanın kenarında iki adamın oturduğunu gör-102 / Abdullah Ziya Kozanoğlu

müştü. Bunlardan birisini hemen tanımıştı. O, kardeşi ölü Mustafa idi.

Emir Süleyman'ın titreyen eliyle, şaşkınlığıyla eğleniyormuş gibi yüzünde alay izleri beliren Şehzade Mustafa ağır ağır ayağa kalktı. Acı acı güldü.

- Ne o! Bizi beklemiyormuş gibi surat astın? Emir Süleyman haykırdı:

- Rezil!.. Edepsiz!.. Sen bir şehzade değil, bir serserisin... Şehzade Mustafa hiç kızacağa benzemiyordu:

- Hele!.. Hele!., dedi. Bizi düğününe çağırmazsın ha!.. Hiç insan evlenir de kardeşine bir haber uçurmaz mı?.. Bir zerdeni yerdik yahu! Gene biz Bektaşî fıkaraları kusura bakmadık, kalktık geldik... Eh ne de olsa gene kardeşimizin düğünü, bizim de yüzümüzün akı sayılır!..

- Sus! Sus! Seni şimdi geberteceğim, burada ne arıyorsun?.. Yatak odamda, zifaf odamda?

- Aman kardeşim, bu kızgınlık, bu üzüntü nereden geldi? Merak etme, hiç kimse beni tanımaz.

Hem sen benim bir şehzade olmadığımı, düzme bir Mustafa olduğumu söylemedin mi? Değil dışımda, içimde bile padişahlık dileği ve kılığı yok.

- Burada benim odamda ne arıyorsun?

- Hiç, söyledim ya!.. Düğününü kutlamaya geldim. Düğününe geldim yahu!.. Düğününe!..

- Başına yıldırım düşsün... Tepeni kargalar oysun!.. Ne istiyorsun?

- Senin düğününde bulunmak istedik. Kardeşin Musa da böyle bir hevese kapıldı.

Emir Süleyman haykırdı: -Ne, kim?!.. Kim!..

Rengi yemyeşil olmuştu. Şehzade Mustafa gülerek cevap verdi: San Benizli Adam / 103

- Musa, canım! Tanımadın mı? Doğrusu insanın bir değil, birkaç kardeşinin yaşadığını unutması çok ayıp... Musa da seni özlemiş-

- Ah!.. Ah!.. Sen kaz gibi yolunacak bir edepsizsin!.

- Musa da benim gibi buraya kadar gelmedi, fakat pek yakındadır.

-Yakında mı?!..

- Evet, hemen hemen Bizans surlarının dışında... Buraya kadar gelebilirdi ama., neylesin ki, ardında Sırplar, Bulgarlar o kadar çok ki, saraya almazsın diye korktu.

- Sırplar ha!..

- Sırp ve Bulgar dostlarınız... Ve sevgili dostunuz, Mirce sizi bekliyorlar.

- Beni mi bekliyorlar?!..

- Evet, ben de sizi alıp götürmeye geldim!..

Süleyman hançerini çekerek Şehzade Mustafa'nın üzerine atıldı. Onun kendisini kaçırmaya geldiğini şimdi anlıyordu:

- Yetişin! Koşun!., diye bağırdı.

Fakat feryadına yeni ve güzel zevcesinin cırtlak sesi de eklendiği halde bile, saray muhafızlarına duyuramadı. Sarayın bahçesinde bütün saray halkı eğlenceye kapılmış, vur patlasın eğleniyorlardı.

Bu sesleri hiçbir insan duymayacaktı. Emir Süleyman'ın Şehzade Mustafa'nın üzerine atıldığını gören ikinci adam, sıçradı. Bir çelmede Emir Süleyman'ı yere yıktı. Bu, Kılıç Abdal'dı.

- Dur hele!.. Dur, seni bir uykuya yatırayım da bir daha uyanmak hiç aklına gelir mi bak! diye söyleniyordu.

Böyle söylenmekle beraber, müthiş bir yumruğu da Emir Süleyman'ın kafatasına indirmişti. Şarap dumanlarıyla kafası sersem olan Emir Süleyman, bu zorlu yumruğun altında, gözlerinden şimşekler çaktığını görür gibi oldu. Başı döndü. Kendinden geçti, bayılmıştı. Diğer yandan Şehzade Mustafa da atılmış, Rum prensesini yere yatırmıştı. Prenses kapıya doğru koşup imdat çağırmak is-104 / Abdullah Ziya Kozanoğlu

tiyordu. Fakat ikisi de yeni gelin güveyi sımsıkı bağladılar. Şehzade Mustafa bu büyük kazancının tadına varamadan kapı vuruldu.

Bir ses haykırdı:

- Vasileas!.. VasileasL Đmparator affınızı rica ediyorlar. Kardeşiniz Musa Bey Bizans surlarını sarmış. Derhal teşrifinizi bekliyoruz. Müsaadenizle içeriye giriyoruz.

Kapılar açılacaktı. Ayaklan dibinde bağladıkları esirlerle Şehzade Mustafa, Kılıç Abdal buz gibi donup kalmışlardı.

Şehzade Mustafa'nın, Emir Süleyman'ın yatak odasına nasıl girdiğini anlayabilmek için, biraz daha geriye gitmemiz lâzım. Şehzade Mustafa kardeşi Musa'nın yetecek kadar asker topladığını haber alır almaz, Rumeli'ye geçti. Hiç karışmamayı aklına koyduğu bu kavgalara, tek Emir Süleyman kazanmasın diye, uzaktan seyirci oluyordu. Musa Bey, Emir Süleyman'dan hâlâ korkuyordu. Bütün korkusu Bizans Đmparatorunun alacağı durumda idi. "Ya imparator ona yardım ederse," diyor, o zaman kardeşinin üst gelmesinden ürküyordu. Bunun için Bizans'ı sarmak, imparatoru şehre tıkmak kaygısına düştü. Şehzade Mustafa da bu aralık istanbul'un yakınından geçiyordu.

Kardeşinin istanbul'a yaklaştığını, Emir Süleyman'ın da evlenmek üzere olduğunu haber alınca, şehre girmekten kendini alamadı. Đstanbul'a kendisini bağlayan çok şeyler vardı. Đstanbul der demez Kılıç Abdal'ın da rengi hafifçe atmıştı. Çevresine ürkek ürkek bakarak elini palasından ayırmıyordu. Onun bu durumunu gören Mustafa Bey sordu:

- Bakıyorum pek sıkıntıdasın Kılıç?

- Evet beyim!..

- Korkuyor musun?

- Eh, hemen hemen!.. Bizans imparatoru bizi yakalatırsa, diye!..

- Bizans imparatorunun bizimle ne alıp vereceği var? Đşi gücü bıraktı da iki isimsiz serseri ile mi uğraşacak?

Kılıç Abdal güldü:

- Aman beyim, estağfurullah, hiç rahat durmuyoruz ki, hep ateş etrafında dönen pervaneler gibi ölüm çevresinde dolaşıyoruz. Hem bizi çok iyi tanıyorlar da.

- Emir Süleyman'dan mı korkuyorsun?

- Aman beyim, aklıma geçmiş bir olay geldi, zorla güldüm. Merhum pederinizle Anadolu'ya sefere çıkmıştık... Kuşadası'nda çadır kurmuştuk... Sultan pederiniz, çadırın önünde durmuş

eğleniyordu. Kendilerinin bir maskara Arabi vardı. Onun hoş sözleriyle avunur, defi gam eylerdi.

Bu Arap size lalalık da etmişti hani? Çadırın önündeki yüksek bir ağacı gösterip pederiniz:

- "Arap, beni seversen, çıkar şu ağacın doruğunda oturursun!" dedi.

Sultan emreder de Arap durur mu?.. Sırıttı. Bir, iki denedi, fırladı, ağacın doruğuna çıktı, oturdu.

Bayezıt Sultanın karşısında Sulahlar ellerinde nacakları dururlardı. Bayezıt Sultan Sulahlara: "Her kim beni severse şu ağaca nacak vurup yıksın!" dedi. Sulahlar, nacakları ağaca üşürdüler. Arap şaşakaldı. Ağaç başladı sallanmaya, Arap başladı feryada!.. Bey pederinizin vezirlerine döndü.

Yalvardı:

- "Aman kerim edin!.. Medet edin! Beni padişahtan dileyin... Beni bu belâdan kurtarsın!.. Ağaç yıkılırsa ölür giderim," diye ağladı. Medet umdu. Vezirler, pederinizden korkarlardı. Ses çıkaramadılar. Arap baktı ki, ağaç gidiyor. Hemen donunu çözdü. Balta üşürenlerin üzerine haraplık eyledi. Sulahlar, Arabın üzerlerine işediğini görünce hemen kaçtılar,

dağıldılar. Maskara Arap da fırsat bulup bir solukta yere kaydı. Çakşırını bağlarken vezirlere döndü. Yaptığı marifeti gösterdi. Kanlı ak gözleriyle homurdandı:

- "Yazık sizin gibi vezirlere ki, Sulahların üzerinde şunun kadar bile söz geçiremediniz" dedi.

Bu sözler merhum pederinizin hoşuna gitti. Kahkahalarla güldü.

Şehzade Mustafa kaşlarını çatmıştı. Onun kızdığının farkına varmayan Kılıç Abdal arkasını bağladı:

- Şimdi de sizin biraderiniz Bizans imparatorunun sarayında esirdir. Acaba Arabın marifeti kadar sözü geçer mi ki, sizi tutturup da bir şey yapabilsin... Ben Bizans imparatorunun kendisinden korkuyorum.

Yollarda geçen serserilik hayatı, sultanla yeniçeriyi birbirine ısındırmış, teklifsiz yapmıştı. Bu sebepten Şehzade Mustafa bu hikâyeye kızmakla beraber, gene sesini çıkarmadı. Yalnız ona şu sözleri söyledi:

- Böyle olur olmaz hikâyeler anlatmak için biraz daha yontulman lâzım Kılıç! Yalnız şimdi şu kadarını unutma ki, Dimitriyos Laskaridis'in evine gidiyoruz. Orada benimle "Beyim!.." diye konuşmak yasak!.. Benim ismim "Sarı Yani", seninki gene Kılıç Abdal... Bana çorbacı diyebilirsin.

Dimitriyos Laskaridis, Şehzade Mustafa ile karşılaştığı zaman bir kere şöyle düşünür gibi oldu:

- Siz!?., dedi. Hoş geldiniz, safa geldiniz. Adı belli, yurdu belirsiz dostum!.. Yemin ettim, bu sefer sizin kim olduğunuzu öğreneceğim...

Şehzade Mustafa güldü.

- Can-ı aziz dostum Laskaridis. Benim kim olduğumu öğrenmeye pek heveslenme, içindeki merak bittiği gün sıkıntıdan bunalacaksın, ben dostunu da kaçıracaksın.

Laskaridis buna aldırmıyormuş gibi uzun bir ıslık çaldı, omuzlarını silkti. Sonra gözlerini büzdü.

Sırıta sırıta ağzını onun kulağına yaklaştırdı:

- Şimdi kim bilir ne kadar sevinecektir...

- Sevinecek mi, kim seviniyor?..

- Genç kız canım!.. Senin gittiğin günden beri gözünün yaşı dinmedi. Yollarını gözleyip duruyor.

Yemez içmez, dilinde yalnız senin adın. Bana bırakmadın mıydı hani! Ben emanete ihanet etmem.

Bıraktığın gibi duruyor...

Şehzade Mustafa elini alnına vurdu:

- Aleksandra değil mi?., dedi.

- Đyi hatırladın yahu!.. Ne hafıza? Gel, içeri gel!. Peki bu adam ne olacak?..

Laskaridis, Kılıç Abdal'ı gösteriyordu. Şehzade Mustafa güldü:

- O, benim at uşağım! dedi. Onu da ağırlayacaksın? Hem öyle bir kişi ile geldiğime somurtma. Gün olur ki belki ordularımı ağırlamak zorunda kalırsın.

Aleksandra, Şehzade Mustafa'yı görünce yerinden bir kere fırlamak istedi... Gözleri sevincinden parlıyordu. Fakat sonra da karşısındakinin bir prens olduğunu hatırladı. Durakladı. Aleksandra'nın Laskaridis'ten kendisinin kim olduğunu saklamış olması Şehzade Mustafa'nın çok hoşuna gitmişti. Şimdiye kadar, gerek parasıyla, gerek gücünün zoruyla, gerekse babasının sarayında tanıdığı kızlardan binlercesinde böyle sağlam yürek görmemişti. Hiçbiri kendisini Aleksandra kadar sevmemişti. Bütün kadınlar ondan hoşlanıyorlardı. Fakat hiçbirisi ya bir serseri, ya kendisinin olmayan bir şehzade sandıkları bu adama bağlanmıyorlardı. Sevgilerinde bağ zayıf, okşayışlarında içten gelme bir sevgi eksikti.

Şehzade Mustafa yürüdü, genç kızı çekti, koklaya koklaya bütün sevgisini içine sindirerek öptü.

Her ikisi de sevinçlerinden ağlıyorlardı. Aleksandra:

- Geldin mi! Geldin mi!.. Sizi gelmeyecek sanıyordum. Hem gelmenizi çok istiyordum. Hem gelmenizden korkuyordum. Sizi uzaktan sevmek zevk veriyor, fakat yakından sevmek çok azaplı bir şey... Ele, avuca sığmayan bir koca, koca bile değil... Benden başka herkesin erkeği.

Şehzade Mustafa güldü:

- Neden korkuyorsun? Neden yalnız sizin değil misim?

- Kardeşinizden!.. Sizi öldürürse, size bir şey yaparsa!., diye korkuyorum. Siz bir şehzadesiniz.

Sizi kimse bana bırakmayacaktır.

- Fakat ben yalnız sizi seviyorum! Benim kadınım sensin!

- Siz bir sultansınız. Hareminde dört, beş hatunu, yüzlerce cariyesi olan bir sultan. Bu kadar kadınla ben nasıl boy

ölçüşürüm!

- Ben sultan değilim ve sultanlığı bıraktığımı kulaklarınla duydun. Sen Sarı Yani'yi seviyorsun!

- Sarı Yani'yi...

Aleksandra içi aşk kaynayan güzel gözlerini süzdü. Hayalinde yaşayan cesur erkek dünyaya, servete, şöhrete ve her varlığa meydan okuyan erkek!.. Karşısında duruyordu.

- Niye bana yalan söylediniz? Niçin bir sultan olduğunuzu sakladınız?

- Ne olacaktı?

- O zaman sizi sevmek gibi bir budalalık yapmayacaktım. Şimdi ise iş işten geçti. Seviyorum ve anlıyorum ki yanlız kalsam bile seveceğim, ölsem bile kemiklerim sevecek, meğer başkalarının olan bir erkeği sevmek, başkalarının da sevdiği, aradığı bir erkeği sevmek ne acıymış...

- Bunu yalnız kendin için düşünüyorsun. Ya seni de sevmek isteyen erkekler, ya senin de peşinde seni benden ayırmak, eşsiz sevgimizi öldürmek için uğraşan kıskançlıklar, senin güzelliğini yalnız bana bırakmamak için uğraşanlar?

- Böyle bir şeyimi gördün mü?

- Sen de benim padişah olduğumu, benim haremdeki kadınları görmedin. Sen benim Sarı Yani olduğumu sanarak, bana al-danarak beni sevmiş olsan bile, -benim de sana aldanarak, seni yalnız benim sanarak sevdiğimi niçin düşünmüyorsun?

- Aldanarak mı?

- Evet, fakat bilerek bir aldanma değil, görmeyerek, sormayarak, kafanla düşünmeyerek yalnız sevmiş, sevilmiş olmak için bir aldanma; buna iman da diyebiliriz. Tıpkı Allah'a inanır gibi, körü körüne bir inanma. Đşte hakiki sevgi!.. Bir gün ikimize de aldandığımi; benim Sarı Yani olmadığımı, senin de yalnız benim olan bir Aleksandra olmadığını eksik olmasın dostlarımız kafamıza vurarak bize anlatacaklar, o gün düşünebileceğiz. Düşündüğümüz gün de aramızda artık bu sevgi kalmayacak. Bir daha ne kadar uğraşsak, ne sen benim Sarı Yani olduğuma, ne

ben senin Aleksandra olduğuna inanmayız. Đnanmamızı, ruhumuzu kaybedeceğiz. Bize senelerce hayat veren bu aşk bir gün ikimizin bile arasında doğamayacak kadar çirkin ve korkunç görünecektir.

- Ben seni bir çılgın gibi seviyorum Sarı Yani!

- Ya bu hancı oğulları, evlenmek istediğin insanlar?

- Bunlar hep şaşkınlıktan, kararsızlıktan doğan araştırmalar.

- Fakat ben her şeyi, her sevgiyi arkamda bıraktım, yalnız senin değil miyim Aleksandra?

- Siz doğarken bir kere Sultan Mustafa olarak doğmuşsunuz. Sarı Yani altın üzerine kaplanmış bir toz tabakası; üflemekle, el sürmekle bile altındaki sultanlık sırıtıyor. Kardeşlerinizle boy ölçüşmeye can atıyorsunuz. Her kadın size" âşık olsun istiyorsunuz; her kavgaya girip öbür başından galip olarak çıkmak istiyorsunuz. Büyük erkek yaratılışı, kümesteki horozun yaratılışındaki erkeklik... Bunu benim sevgim değiştirmez. Ölüm bile erkek sultan olarak yaşayacak ve ölürken de bir sultan olduğunu dik duran eğilmez başınla

anlatacaksın; bu senin elinde değil. Sen Sarı Yani olamazsın; sen bir Sarı Yani gibi bütün kalbinle bir kadına, yalnız bir kadına bağlanarak yaşayamazsın!..

Şehzade Mustafa dudaklarını onun yüzünde dolaştırdı. Sıcak nefesiyle onun bütün güzel, kadın kokusunu ısıttı, içine çekti.

- Aleksandra... dedi. Sesi gittikçe azalıyordu. Aleksandra...

Bu sevgi saniyesinde Aleksandra kendinden geçti. Sultan Mustafa'yı unuttu.

- Sarı Yani... Kocacığım... Canım kocacığım!., dedi.

Đki genç âşık bir daha ayrılmayacakmış gibi birbirlerine sarıldılar... .

Yeryüzünde ne bir Osmanlı Đmparatorluğu vardı, ne de onun mirası üzerinde hakkı olan bir şehzade...

Şimdi de bir genç erkek, bir genç kızı seviyordu. Đşte hepsi bu kadar. Sanki artık dünya bile dönmüyor, duruyordu.

Sevgi bitmiş, kadın baygın yatıyor, erkek o içinde sultanlık ruhu kaynayan erkek:

- Korkma! dedi. Bu gece kardeşimi öldüreceğim. Ona göz açtırmayacağım.

- Hani bütün bunlar bitmiş ve siz Sarı Yani kalmıştınız?

- Bizim başka bir kardeşimiz var. O, Bizans'ı bugün, yarın sarmak üzere. Ben Emir Süleyman'ı zifaf gecesi kaçırıp ona göndereceğim. Kendim için değil..

- Saraydan mı?!..

- Evet... Olmaz mı? Aleksandra'nın yüzü güldü:

- Hayır, sizin yapamayacağınız ne var ki! dedi.

- Ya, demek bir yol biliyorsun?

- Evet!.. Evet!.. Bendeki kâğıtlarla bir buyrultu yazarız, düğüne gidersiniz. Gizlice gelin odasına saklanırsınız. Ben sizi oraya kadar götürürüm. Zifaf odasında gelin ile güveyi beklersiniz, onları yatırdıktan sonra hizmetçiler aşağıya eğlenmek için inerler; zaten zifaf odasının kapısında beklemek adet değildir. Kardeşinizi uyurken bağlar, bir arpa çuvalı gibi arka kapıdan çıkarır, götürürsünüz. Bu düğün kalabalığında sizi kimse aramaz.

Şehzade Mustafa, kardeşini ve onun karısını yakalamıştı. Fakat daha çuvala sokmaya kalmadan kapıları vuruldu. Ardına kadar açıldı. Đmparator içeri girdi. Telâşından Emir Süleyman'ın müsaadesini almaya lüzum görmemişti. Hem böyle bir müsaadeye lüzum görmüyordu. Emir Süleyman... Onun sarayında yaşayan, onun ekmeğini yiyen bir yanaşma idi. Odaya girip prensesle Emir Süleyman'ın yerde yattığını, Şehzade Mustafa ile Kılıç Abdal'ın ayakta durduklarını görünce:

- Bu ne?!., diye haykırdı.

Çoktan ayılan, fakat ayıldığını belli etmeyen Emir Süleyman da: Sarı Benizli Adam /Đli

- Vurun!.. Öldürün!., diye haykırdı.

Bu sese elinde olmayarak imparator da katıldı:

- Vurun, diye varenklerine buyurdu. Mustafa Bey:

- Vasileas Manoel!.. "Vurun!.." diye emir verdiğin adamın kim olduğunu biliyor musun? Söyle adamlarına dursunlar. Belki bütün hayatınca üzüleceğin bir hatayı işlemek üzeresin!., dedi.

Manoel şüphelenir gibi oldu. Şimşek gibi bir düşünce kafasında parladı. Emir Süleyman'ı bağlayıp kaçırmak isteyen adamı tanır gibi olmuştu. Varenklere:

- Durun!., diye ikinci bir emir verdi.

Varenkler durdular. Đmparator Manoel ilerledi, Şehzade Mustafa'nın yanına geldi. Yüzüne dikkatli baktı:

- Ne demek istiyorsunuz? dedi. Şehzade Mustafa hiç telâşlanmıyordu:

- Beni öldürmekle büyük bir hata işlemiş olacağınızı!..

- Burada ne arıyorsunuz?

- Hakkımı!..

- Hakkınızı mı?

- Evet, hakkımı!..

- Burada ne hakkınız olabilir?!.. -Pek çok!..

- Siz kimsiniz? -Türk padişahı!.. -Nasıl?!..

- Yıldırım Bayezıt'ın büyük oğlu, Rum Sultanlığının vârisi Şehzade Mustafa'yım.

Bu sözleri beklemekle beraber, Manoel gene bir sevinç nidası çıkarmaktan kendini alamamıştı.

Şehzade Mustafa kendisini tanıtınca Emir Süleyman bağlarından kurtulmaya çalışarak haykırdı: 112 / Abdullah Ziya Kozanoğlu

- Yalan!.. Yalan!.. Mustafa Bey ölmüştür. Bu, bir düzme Mustafa'dır. Bu yalancıdır. Đnanmayınız!..

Đmparator yaman bir politikacı idi. Tatlı bir yüzle Süleyman'a döndü:

- Hiddet buyurmayınız Emir!., dedi. Đş şimdi anlaşılır. Bu adamın da bir yalancı olduğunu şimdi meydana çıkarırız. Sonra va-renklere döndü:

- Sersemler! Sultanla prensesin bağlarını çözsenizeL diye haykırdı.

Varenkler atıldılar. Emir Süleyman'la prensesin bağlarını bir çırpıda çözüverdiler. Vasileas Manoel prensesin önünde saygı ile eğildi.

- Prenses, kerem ediniz, dedi. Harem dairesine teşrif buyurunuz. Biraz istirahat ediniz. Biz bu işi halledelim... Zifaf gecesinde başınıza gelen bu çirkin meseleye çok üzüldüm.

Prenses çıktı. Đmparator o zaman varenklerine döndü:

- Siz de kapının dışarısına çıkınız! dedi. Đlk emrimde içeriye geliniz!

Şimdi dört kişiydiler. Burnundan soluyan ve hançeriyle oynayan Emir Süleyman; hilekâr gözleriyle çevresini süzüp, yeni öğrendiği bu işten nasıl istifade edeceğini düşünen imparator Manoel; sakin ve lakayıt gözükmeye çalışmakla beraber imparatorun eline düştüğüne üzülen Şehzade Mustafa ve Kılıç Abdal.

Đmparator"; Şehzade Mustafa'ya doğru yürüdü. Önünde titrediği, ölüm heyecanları geçirdiği babası Yıldırım Bayezıt'a bu küstah, mağrur şehzade o kadar benziyordu ki... O söylememiş olsa bile, Manoel zaten onu kartal gagası burnundan, dik başından tanıyabilecekti:

- Bir iddiada bulunuyordunuz!., dedi.

Sesi çok tatlı ve yavaş çıkıyordu. Diğer yandan Emir Süleyman ise bu işi bıçakla bitirmekten başka çare olmadığını kestirmişti. Hilekâr Manoel, Mustafa'yı elinde bir oyuncak olarak kullanmak isteyecekti. Şehzade Mustafa mağrur ve alaylı bir sesle cevap verdi: San Benizli Adam / 113

- Đddia kelimesi burada söylenecek bir söz değil Vasileas Manoel!..

Manoel azametli bir tavırla doğruldu. Yıldırım Bayezıt'ın oğlu babası kadar mağrur ve hükmedici olmak istiyordu. Fakat neye güvenerek gururlanıyordu? Babasının ordusu Ankara'da mahvolmuştu.

- Nasıl?!., dedi. Đddia etmiyor musunuz?

- Hayır!..

- Acayip!.. Biraz evvel iddia ettiğinizi söylemiştiniz!..

- Đddia değil, tanışmadığımız için kendimi takdim etmiştim. Đddia etmek için sizin bir hâkim olmanız, benim de şüpheli bir şahıs bulunmam lâzımdır!.. Allah'a şükür böyle bir durum yok.

Emir Süleyman ilerledi. Şehzade Mustafa'nın bu küstah tavrından istifade edebileceğini sanıyordu.

Đmparatorun önünde saygı ile eğildi:

- Haşmetmeap bu adam bir delidir... Kendisinin sözlerine inanmayınız!.. Bu iddiasıyla sayın pederim Sultan Bayezıt'ın tahtını kapacağını sanıyor.

Emir Süleyman telâş ediyordu. Buna karşı Şehzade Mustafa çok durgundu. Bu halleri bile Şehzade Mustafa'nın hakiki bir şehzade olduğuna inanmak için yetiyordu. Đmparator yan gözle Şehzade Mustafa'ya bakmakla beraber Emir Süleyman'a sordu:

- Bu asilzade kardeşiniz değil mi? Emir Süleyman haykırdı:

- Ne münasebet!.. Benim kardeşim böyle haydut gibi düğün odalarında karı ve kocanın yatağı içinde adam beklemez... Bu, bir düzme Mustafa'dır... Bu hilekâr, düzenbaz bir serseridir.

Đmparator Manoel Şehzade Mustafa'ya döndü:

- Siz ne dersiniz? dedi.

Şehzade Mustafa kardeşinin bir yabancı yanındaki bu sözlerine çok kızmıştı; yüzü kıpkırmızı kesildi. Đmparatorun kendisini pe-

kâlâ tanıdığı halde, oynadığı bu komedyaya da içerlemiş olduğundan ayağını vurdu ve haykırdı:

- Đmparator Manoel!.. Sen, pekâlâ bilirsin ki, Yıldırım Baye-zıt'ın hakiki oğullan, sultanlık dilenmek için Bizans Đmparatorlarının saraylarında uşaklık etmeyen, başka bir hükümdarın karyolasında, karısı ile yatmayan mert ve doğru sözlü kimselerdir. Asıl düzme ve yalancı sultan, kardeşim Emir Süleyman'dır. Ben, buraya düğün evinden karı kaçırmaya, senden taht dilenmeye değil, onu lâyık olmadığı

yerden indirmeye geldim... Fakat ne kadar yazık ki, o hâlâ uşaklık etmek sevdasından vazgeçmiyor.

Đmparator Manoel'e de bu sözler çok ağır gelmişti. Doğrusu ya, böyle ölüm eşiğinde bile dik konuşmaktan, kendisine hakaret etmekten çekinmeyen kabadayılardan hoşlanmıyordu. Bu yaratılışta adamlardan bıkmıştı. Murat Bey'e, sonra da Yıldırım Baye-zıt'a az mı uşaklık etmişti?

Savcı Bey'in ve Savcı Bey'le birleşeni kardeşi Andronikos'un elinden kurtulmak için az mı kadın tellallığı| etmiş, Bursa sarayına kızlar, oğlanlar taşımış, etekler öpmüştü. Başına tekrar bir Savcı Bey daha dikmek istemezdi. Yüzünü buruşturdu:

- Đyi ama!., dedi. Siz de çok bağırıyorsunuz!. Hakiki bir şehzade olduğunuzu bize kim anlatabilir?

Şehzade Mustafa bir çekişte kılıcını eline aldı, ona uzattı:

- Bu anlatır, okuyunuz!., diye haykırdı.

Babasının kılıcını tanıyan Emir Süleyman sapsarı kesilmişti. Manoel de, kaç kere "Acaba ne zaman kafamda patlayacak?!.." diye korku ile senelerce gözlediği kılıcı tanımıştı. Eğildi, üzerindeki yazıları okudu:

"Sultan-ı iklim-i Rum Bayezıt Han bin Murat Han*

Heyecandan sapsarı kesilmişti:

- Bu kılıç elinize bir yerden geçmiş olabilir! dedi. Bununla beraber sizi göz hapsine alacağım, eğer hakiki bir şehzade iseniz ser-" bestsiniz!

Sonra ellerini çırptı:

- Buraya gelin! Bu beyi göz hapsine alın, zindanlara koyunuz!.. Dikkat ediniz kıymetlidir incitmeyin! diye haykırdı.

Emir Süleyman sararmış, Şehzade Mustafa kızarmıştı. Emir Süleyman yürüdü imparatora yaklaştı:

- Fakat sayın Vasileas, bu adam bir hayduttur. Beni ve prensesinizi tahkir etmiş bir edepsizdir.

Şimdi öldürülmelidir!.

Diye kekeledi. Manoel, gözlerini yumdu. Dindar bir tavırla ellerini havaya kaldırdı:

- Fakat ya günahlar, dostum!., dedi. Ya akıtılacak olan bu adamın kanlarının günahı!.. Ben ahiretteki azaplardan korkarım... Ölüm işinde Türkler gibi çabuk karar veremem... Bekleyiniz, hâkimler hüküm versin!

Kulağına eğildi:

- Hem sonra düşününüz ki, ya bu adam hakiki kardeşinizse! Ben nasıl bu işi yaparım? Bu canavarlık olmaz mı?.. Benim kardeşim size sığınsa, siz bana teslim eder veya öldürür müsünüz?..

Odadan ağır ağır çıktılar. Şehzade Mustafa da götürülmüştü. Kılıç Abdal, işin kötüye sardığını görünce yavaş yavaş perde tüllerinin arkasına çekilivermişti. Heyecan ve asabiyetin en son haddini geçiren Manoel ile Emir Süleyman biri sevinmesinden, diğeri hırsından Kılıç Abdal'ı unutmuşlardı. Onlar da çıkıp oda boşalınca, Kılıç Abdal büzüldüğü perdelerin arasından burnunu uzattı:

- Vay canına!., dedi. Yalnız kaldım, işte şimdi hapı yuttuk. Ben bu koca sarayda nereye giderim?..

BÜYÜK SARAYIN ZĐNDANLARI

VARENKLER Şehzade Mustafa'yı sarayın altında bulunan zindanlara atmışlardı. O devirlerde bütün hükümdarlar, kendi kuvvetlerini zindanlar, askerler ve cellatlar ile yürütebildiklerinden her hükümdarın sarayının altında bir zindan bulunurdu. Va-lekerna sarayının zindanı1 ve Büyük Sarayın altında kat kat yere gömülen korkunç, büyük zindanları2 tarih anlatmakla bitiremiyor. Bu zindanlarda, kiliselere resim konmasını isteyen piskoposlar boğulmuş, Hipodromda kendi tarafdarlarının galip gelmesi için kocakarı zırıltısı öttürmekle hırsını alamayarak adam bıçaklayan

"Maviler" namıyla anılan kulüpçülerin kollan kesilmiş, haşmetle-riyle cihanı titreten imparatorlar bir dana gibi bağırtıla bağırtıla burulmuş, prenseslerin saçları kesilip gözleri oyulmuştu.

Bu zindanlar Şehzade Mustafa gibi çok şehzadeler, şahlar, padişahlar görmüş; kara taşları, kızıl kanlarını emmişti. Şehzade Mustafa'nın buraya kapatılmasından beri iki gün geçmişti. Acaba

"Musa" ne olmuştu? Emir Süleyman'a imparator yardım etmiş miydi?.. Hiçbir şeyden haberi yoktu.

Kendisiyle kimseyi konuşturmuyorlardı. Kendisini görmeye de kimseler gelmemişti. Ölümden korkmazdı. Kendisini öldürmek imparatorun da işine gelmezdi, ikinci gecenin sabahı büyük bir gürültü ile uyandı. Bu gürültü zin-1 Eğrikapı ile Edirnekapı arasında harabeleri hâlâ vardır.

2 Şimdiki Ayasofya hamamlarının altında idi.

danda gezen farelerin, kertenkelelerin gürültülerine benzemiyordu. Kapı açılıyordu. Ayağa kalktı.

Kollarını kavuşturdu. Hiç kimseye karşı boyun eğmek adeti değildi. Mağrur bir tavırla başını doğrulttu. Babası Yıldırım Bayezıt, Timurlenk'e gururu yüzünden mağlup olmuş, gene de gururu yüzünden kahrından kendi kendini yemişti... Fakat boyun eğmemişti. Kapıdan imparatorun girmesini beklerken Dimitriyos Laskaridis'in gözükmesi onu biraz sersemletir gibi oldu. Artık herkesçe bilinen dik başını, azametli bakışını bıraktı. Laskaridis gülüyordu. Gözlerinde hilekâr kıvılcımlar parladığı halde gülüyor ve üzerine doğru yürüyordu. Şehzade Mustafa, Sarı Yani olduğu günleri hatırladı. O da güldü.

Laskaridis:

- Sabahlar hayır olsun Sarı Yani!., dedi.

Sesinden alay ettiği belliydi. Şehzade Mustafa'nın gözlerinde tatlı bir ışık yandı:

- Sabahlar hayır olsun çorbacı Laskaridis! dedi. Burada ne arıyorsunuz?!

- Kulunuzun Anemas zindanları muhafız kıtaları komutanı bulunduğumu efendimiz unutmuş

gözüküyorlar!..

- Çok güzel, demek imparator seni terfi ettirdi? Buraya komutan oldun? Başka bir diyeceğin de var mı?

- Bendeniz prensimize bir vaatte bulunmuştum.

- Evet, birçok şeyler...

"Prens" sözü üzerine Şehzade Mustafa titrer gibi oldu. Fakat artık imparatorun bile kendisini tanıdığını düşünerek tekrar yüzünü buruşturdu. Laskaridis devam etti:

- Eğer efendimizin canını sıkmazsam konuşacak pek çok şeylerim var!

- Ooo! Asıl bu sessizlik canımı sıkıyor!.. Đstediğin kadar konuşalım dostum! Yeryüzünde iken bir gün bile vakit bulup şöyle doya doya konuşamamıştık.

- Bir! Size "Bu sefer kim olduğunuzu anlayacağım" demiştim.

-Evet!..

- Dediğim oldu. Siz, Yıldırım Bayezıt Han'ın Şehzade Mustafa Bey namıyla anılan oğlusunuz!

- Aman dostum ne büyük keşif! Doğrusu beni tanıdığını imparatora koşup haber vermemekle büyük bir hata ediyorsun, belki seni bu büyük keşfinden dolayı vezir yaparlar. Çünkü hâlâ benim kim olduğumu bilmiyor.

Laskaridis hiddetinden dudaklarını ısırdı. Fakat dalkavuk ruhu, efendilere karşı değil, en adi bir adama karşı bile kızmamaya onu alıştırmıştı. Bu sebepten sırıtarak sözünün sonunu getirdi.

- Ne çare ki, şimdi sizi imparator da tanıdığından buluşumun meyvesini toplayamayacağım!..

- Çok yazık!

- Fakat sizinle konuşacak birkaç şey bulabilirim. Kerem edin, alay etmeyin de başlayayım. Çok hayırlı şeyler...

- Doğrusu buna sevindim!. Benim de canım sıkılıyordu.

- Siz Yıldırım Bayezıt'ın oğlusunuz!

- Şüphe mi ediyordun yoksa?

- Hayır ! Estağfurullah! Yalnız bu düşüncenizde durup durmadığınızı bilmiyoruz da? Belki şimdi gene San Yani olmuşsunuzdur.

Şehzade Mustafa kahkahalarla güldü:

- Amma gülünç sözler! Đnsan babasından şüphe eder mi? Đkide bir babamı değiştiremem ya!..

- Şu halde anlaştık demek?

- Anlaşmak mı?! O da ne demek?

- Yani düşüncelerimiz bir diyorum.

- Đyi ama, daha ne ben sizin düşüncenizin ne olduğunu, ne de sen benim ne düşündüğümü biliyorsun!

- Siz Türk padişahı olmak istemiyor musunuz?

- Ey ne olmuş?!

- Biz de sizin Türk padişahı olmanızı istiyoruz.

- Ya?! Bak hele!.. Hakikaten güzel olmamakla beraber, tatlı bir konuşma, Sonra?

- Siz Musa Bey'in galip gelmesini istiyorsunuz? -Hele!.. Hele!?..

- Biz de Musa Bey'in galip gelmesini istiyoruz. -Acayip?!..

- Nasıl, anlaşabiliyoruz değil mi?

- Ben pek bu sözlerde bir anlaşma göremedim.

Laskaridis şaşırdı kaldı. Bütün kurnazlığını kullanmış, Şehzade Mustafa'yı kendisine bağlamak için hatır ve hayalinden geçmeyen yalanları bile uydurmuştu. Bütün bu sözlerin Şehzade Mustafa üzerinde müthiş bir tesir yapacağını sanmıştı. Halbuki o, bunlara ehemmiyet bile vermemişti.

Đstifini bozmadan:

- Evvelâ ben Türk padişahı olmak istemiyorum, dedi. Olur a, istemiş olsam bile benimle beraber sizin de istemenize pek lüzum görmeyenlerdenim.

Bu sefer şaşırmak sırası Laskaridis'e gelmişti:

- Acayip, sultanlar başka türlü konuşuyor zahir! dedi.

- Musa Bey'in galip gelmesini istiyorum. O galip gelmiştir. Laskaridis güldü:

- Maalesef galip gelmemiştir. Emir Süleyman'ın kurnazlığı sayesinde mağlup oldu. Sırplarla Bulgarları kandırdık, Musa Bey'i terk ettiler.

Şehzade Mustafa'nın gözleri döndü. Bunu öğrenmek istemiş, sözü ortaya atmıştı:

- Ya, demek Musa da aradan çıktı, dedi. Laskaridis ona doğru eğildi:

- Hayır, Musa Bey hâlâ yaşıyor.

Şehzade Mustafa bu cevabı işitti. Fakat kendisinde bıraktığı tesiri gizleyebilmek için dişini sıktı, yerinden kıpırdamadı. Onun gözlerinden ne düşündüğünü anlamak isteyen Laskaridis bir şey anlayamamıştı. Sonra birdenbire hücuma geçmeye karar verdi. Şehzade Mustafa'nın elini tuttu.

Gözlerinin içine bakarak:

- Sizi serbest bıraktıracağım! dedi. Size asker ve para vereceğim. Kardeşlerinizi yenecek, padişah olacaksınız. Sizi ben yakından tanıdım. En zorluları, en değerlileri sizsiniz.

Şehzade Mustafa gülümsedi. Bu gülümseyişi pek korkunçtu.

- Karşılık ne istiyorsun? diye sordu. Laskaridis sarardı:

- Sizin lâyık olduğunuz yere çıkmanız bizim için en büyük kazançtır. Bir şey istemiyoruz.

- Ne vereceğim? Sen söyle, hele borcum ne olacak? Đşi uzatma!

- Bir şey istemediğimizi söyledim prens!

- Türklerin hürriyetini değil mi?. Bizans'a hücum etmemelerini... Daha doğrusu Rumeli'ye geçmemelerini... Bizans imparatoruna boyun eğmelerini, değil mi?..

Bu, arka arkaya sıralanan "değil mi?" kelimeleri o kadar boğuk ve korkunç çıkmıştı ki, Laskaridis iliklerine kadar titredi, cevap veremedi. Şehzade Mustafa ayağa kalktı:

- Beni serbest bırakın!., diye homurdandı.

Sanki emir veriyordu. Laskaridis sevincini gizleyemeyerek yerinden fırladı. Evvelce Sarı Yani emir verirken çok sinirleniyordu. Halbuki şimdi Sultan Mustafa emir veriyordu. Bir sultandan, emir almak bile bir şerefti.

- Fakat sözünüz? diye haykırdı. Henüz söz vermediniz? Şehzade Mustafa onun bileğini tutup sıktı:

- Sana yardım edeceğim, dedi. Fakat dikkat et, bu dostluğun kalbinden yukarı çıkıp Bizans imparatorluğuna doğru yer değiştirmesin...

EDĐRNE KALESĐ

SIRTI kaba bir döşek, gözü uyku görmedi. Midesine ancak iki hışır armutla bir kova'kuyu suyu girebildi. Bizans ile Edirne'nin arası kazan, Şehzade Mustafa ile kendisi kepçe, bir nohut tanesi gibi bu yerlerde kaybolan Musa Bey'i ha bire arıyorlar. Bizans imparatorundan emir alan Sırplar ve Bulgarlar kaçıp da yalnız kendi sadık adamlarıyla kalınca, Musa Bey kardeşinin eline geçmekten korkmuş, dağdan dağa gizlenerek kaçmış, izini belirsiz etmişti. Sabah oluyordu. Şehzade Mustafa'nın atı artık ayaklarını tutamaz olmuştu. Titreye titreye bayırdan kayıyor, Kılıç Abdal altı yüz yirmi dördüncü defa olarak esniyordu. Sonunda dayanamayıp seslendi:

- Sultanım, geceleri uyumaz olduk! Bari kerem et de dağ kuşları gibi gündüz olunca uyuyalım.

Şehzade Mustafa, yoksul yeniçerinin dermansızlığını görüyordu. Fakat yerlerdeki izlerden de Musa Bey'in yakınlarda olduğunu anlamıştı:

- Hele bekle, yüzdük kuyruğuna geldik! diye haykırdı.

Dere içine girmişlerdi. Çoban yolu derenin yatağına uyarak kıvrıla kıvrıla uzanıp gidiyordu.

Birdenbire gür bir ses duydular. Önlerinde iki mızraklı belirdi. Atlar ürktüler. Şaha kalkacak halleri olmadığından Kılıç Abdal'ın tepe taklak yere yuvarlanmasına fırsat düşmedi. Mızraklılar:

- Dur!., diye haykırmışlardı. Şehzade atını yatıştırdı.

- Bey nerede?., diye haykırdı. Mızraklılardan biri ilerledi:

- Hangi bey?!..

- Musa Bey!..

Donup kalmışlardı. Arkalarına baktılar. Kimseler yoktu. Bu adam kendilerini nereden tanımıştı?

Şehzade Mustafa onların şaşkınlığına aldırmadı:

- Beni yanına götürün!., diye ikinci bir emir verdi.

Nöbetçiler atlarının ayağı tutmaz olmuş iki yolcudan korkma-dılar. Beylerinin yanına götürdüler.

Musa Bey derenin yamacında çadır kurmuştu. Sekiz yüz kadar atlısı vardı. Yeni yatmış ve uyumuştu. Büyük bir korku ve heyecanla uyandı.

Karşısında Şehzade Mustafa'yı görünce koşup ellerine sarıldı:

- Her şey bitti! Kaybettim, diye inledi. Gözleri yaşarmıştı. Şehzade Mustafa eliyle onun omuzlarını sıktı:

- Daha her şey bitmedi...

- Süleyman beni arıyor...

- Onda seni bulacak akıl ne gezer. Senin varlığını bile unuttu. Kendi dalgasında... Edirne'de eğlenip duruyor. Belki şu saatte kafasına bir kova kuyu suyu dökülse ayılmayacak kadar sızmıştır.

-Peki ben?!..

- Sen onu yere vuracaksın! Bunu önce de konuşmamış mıydık?

- Sekiz yüz kişiyle mi? -Evet!..

- Edirne kalesinin içinde iken... -Evet!..

Musa Bey dudaklarını büzdü. Kardeşine şüpheli şüpheli baktı. Fakat bu şüphenin yersizliğini de düşündü. Mustafa'nın kendisine bir garazı olsa, bu kadar yardım eder miydi?. O kadar para verir miydi? Hem kendisine ne diye gelecekti! Dağ basar, canını alırlardı.

Şehzade Mustafa kardeşinin gözündeki şüphe kıvılcımlarını sezdi. Elini onun omzuna koydu:

- Ben, bu işe hem seni, hem milletimi sevdiğim, hem de Süleyman köpeğinden iğrendiğim için giriştim. Ben padişahlık derdinde değilim. Mehmet Çelebi gibi sizden korktuğumdan değil, padişahlığı peşinde koşulacak bir amaç olarak görmediğimden!.. Benden sana fenalık gelmez, dayan kazanacaksın.

- Seni tanırım. Fakat söylediklerin de artık başarılması çok güç şeyler haline geldi.

- Bilakis çok kolay..

- Sekiz yüz adamla mı?!..

- Hayır, sekiz adamla! Sekiz yüz adam çoktur.

Musa Bey, kardeşinin yüzüne baktı. Dalgın dalgın düşündü:

- Sekiz adamla mı?..

- Evet dedim ya!

- O halde sen de gireceksin!..

- Evet, ben gireceğim. Anlaşabilmemiz çok hoşuma gitti ve siz de kapıda bekleyeceksiniz. Gece yarısı kapıyı açtıracağım, adamlarınla şehri basacaksınız! Sekiz bin kişinin yapamadığını sekiz kişi, bir düşman uyurken daha iyi başaracaktır.

- Ya sen de bu arada gidersen?..

- Söz istemez!.. Göreceksin ki kazanacağız. Gitmeyi göze alamayan kavgada kazanamaz.

Düşmana vururken onun da sana vuracağından korkmadan bütün gücünle vuracaksın.

- Ya Edirne halkı? Ya asker?

- Seni isteyeceklerdir. Halk, başındaki devletin ne olursa olsun değişmesini ister. Halk bir Allah'a tapmaktan hoşlanır. Fakat bir evliyaya bile daima boyun eğmek istemez. Değişikliği sever. Sen onlar için yeni bir sultansın. Seni isteyeceklerdir. Askere gelince, asker galip gelen komutana

boyun eğer, cenk eden komutanı sayar, sarayında oturan başbuğu sevmez.

- Mustafa kardeşim, bu söylediklerin yanlış bile olsa; kazanamayacak bile olsak, bir kere daha baş

vuracağım. Yapacak başka birşey yok zaten!

Şehzade Mustafa o gün öğle üzeri Edirne şehrinin kapılarına varmıştı. Nöbetçiler, sekiz atlı ile gelen bu Bizanslı yolcuyu saygı ile karşıladılar. Laskaridis dostu Mustafa'ya ne isterse yetiştiriyordu. Ellerindeki emri gösterdiler. Şehre girdiler...

Emir Süleyman'ın, başına gelecek olanlardan hiçbiri aklına gelmiyordu. Hamamda şarap içiyor, eğleniyor; sarayın içinde halkın kendi önünde eğilmesiyle bütün Osmanlı Đmparatorluğunun, hatta bütün dünyanın kendi önünde eğildiğini sanıyordu. Gözü ancak sarayın duvarlarına kadar görebiliyordu. Aklı ancak sarayın içini çekip çevirebiliyordu. Kulakları adi bir insan gibi ancak bağırı-lanı duyabiliyordu. Đlerisini göremeyen, duyamayan bu adam baş olamazdı.

Şehzade Mustafa kapılardan girip de birkaç adım yürüdükten sonra, yeni aklına gelmiş gibi tekrar döndü. Kapıdaki dizdara yaklaştı. Dizdar, elinde imparatordan kâğıdı bulunan bu sayın Bizanslı asilzadeyi saygı ile karşıladı.

- Başka bir emriniz var mı?

- Hayır dostum!.. Ufak bir rica!..

- Buyurun!

- Biz, şehre girdiğimiz gibi çıkabiliriz de değil mi?

- Şüphesiz efendim.

- Yalnız ufak bir mesele var...

- Buyurun!..

- Buradan çıkacağımız saat pek belli değil, gece yarısı veya sabaha karşı çıkabilir miyiz?

- Çok üzülüyorum ama, bu benim elimde değil... Geceleyin kapılar kapalıdır.

- Açtıramaz mısınız?

- Bizim elimizde değil!..

Fakat Şehzade Mustafa dizdarın eline altın dolu bir kese sıkıştırdı. Bir gözünü de kırptı:

- Bir kadın işi! dedi. Gündüz kaçırmak zor da..

Đşin pek önemi yoktu. Dizdarın bütün dayanma gücü, avcuna sıkıştırılan altın kesesinin sıcaklığı karşısında eriyivermişti. Zaten bu adamın gece dışarı çıkmasından kime ne?.. Şehrin sultanı olan Emir Süleyman'ın da bu şehirde kaç gün daha sultanlık edeceği belli bile değildi.

- Hele bir gelin de çaresine bakarız!., deyiverdi.

EMĐR SÜLEYMAN ARADAN ÇIKIYOR

Şehzade MUSTAFA'nın aklından geçenler, yıllarca evvel Savcı Bey'in, gözleri oyulurken söyledikleri birer birer hakikat oluyordu. Düşündüğü gibi kardeşler teker teker birbirlerinin başını yiyorlar.

Đsa aradan çıkmış, şimdi de Emir Süleyman gidiyor... Musa Bey'le Mehmet Çelebi ve Mustafa kalıyorlardı. Yıldırım

Bayezıt'ın tohumunu ektiği kardeş katilliği koca bir imparatorluğu, içinden kemiren bir kurt gibi bir gün yıkacaktı.

Şehirde hanlara girmediler, çarşıda gezerek gecelemeyi doğru buluyorlardı. Şehzade Mustafa, Kılıç Abdal'ı gündüzden yola koyarak : tuzağın kuruluşunu bir kere daha kardeşine bildirmeyi doğru buldu.

- Kılıç!., dedi. Seni kardeşim Musa Bey'e gönderiyorum. Bir kâğıt falan yazmadım, belki ele geçer...

Kendisini bıraktığımız yerde bulur, şu sözleri söylersin:

"Bu gece, sabaha karşı şehrin kapıları açılacaktır. Gürültü etmeden askerlerini kapının önüne yığsın... Baskın verip içeri girsin!.. Şehir kendini korumayacaktır. Hiçbir şeyden korkmasın! Haydi bas!"

Kılıç Abdal atına atladı. Kapıdan bir yıldırım gibi çıktı. Musa Bey'in bulunduğu yere doğru at koşturdu... Çok sıcak bir gündü. Yarı yolda at, kendini koyuvermişti. Kılıç Abdal'ın da bu son günlerde dağlarda at koparmaktan en nazik yerleri çürüğe çıkmıştı. Kendi kendine söyleniyor:

- Ne zaman bizim bey padişah olacak da, ben de yeniçeri ağası olup bu serserilikten kurtulacağım!

Diye düşüncelere dalıyordu. Derken efendim kendisini yeniçeri ağası olmuş, Bursa'da bir sarayda cariyeler arasında serin bir havuzda yıkanıyor görmeye başlıyordu. Silkindi. Hayalinde canlandırdığı cariyelerin kahkahaları kulaklarını okşuyordu. Çevresine bakındı. Hayret!.. Üç tane kadın bir çınar ağacının altında oturmuş gülüşüyor, kendisiyle alay ediyorlar. Yoksul at da serin ağaç gölgesini görmüş, oraya doğru tırısı kırmış gidiyor. Kılıç Abdal şöyle bir üzerine aldığı

işi unutur gibi oldu. Kadınların gülüştüğünü görünce kendisi de sırıttı. Yırık ağzı kulaklarına varıyordu. Elinin tersiyle bıyıklarını okşayarak, atını kadınların üzerine sürdü. Üç kadınla yeniçeri birbirlerini alıcı gözüyle süzdüler. Yılıştılar, kırıştılar. Kılıç Abdal, kıpkırmızı kesilmişti. Bu güzellerle konuşmayı çok istiyordu ama, bir türlü söze nereden başlayacağını kestiremiyordu.

Öksürüyor, tıksırıyor, gene de başlayamıyordu. Yeniçeri ocağında da hitabet dersi öğretmiyorlar ki? Kadınlar karşılarındaki babayiğitte (?) söze başlayacak kuvvet olmadığını anladılar. Đçlerinden en güzel ve en oynak gözükeni fıkırdayarak sordu:

- Takmış takıştırmış nereye gidiyorsun böyle arslanım?!..

Kılıç Abdal sevincinden şaşırdı. Kendisine arslan denilmesi çok hoşuna gitmişti. Đçi gıcıklanıyordu.

- Şu ileri doğru, siz nereye gidiyorsunuz?

Kadınlar elleriyle başka yanı gösteriyor, hem de gülüyorlardı.

Kılıç Abdal'a biraz cesaret gelir gibi oldu:

- Orada ne var? diye sordu.

- Nerede?..

- Gittiğiniz yerde!..

- Düğün var... Düğün!.. Senin gittiğin yerde ne var ki? Kılıç Abdal derin derin içini çekti: 128 / Abdullah Ziya Kozanoğlu

- Benim gittiğim yerde de düğün var ama!, dedi. Sizin düğüne gitmiş olsam daha akıllıca bir iş

olacak.

- Eh, gel öyle ise!..

- Erkekleriniz darılmaz mı?

- Erkeklerimiz seni nereden tanıyacaklar... Ağa düğünlerinde, padişah eğlencelerinde davet istemez... Kim olsa gelir, sofraya çöker. Hele sen bir gelmeyi gözüne kestir!..

Kadınların isteği pek sıklaşıyordu. Đşi düğüne bırakmayıp hemen oracıkta attan inip ayak üstü bir aptes alarak, besmeleyi çekip bitirivermek, Kılıç Abdal'ın aklından geçiverdi. Yeniçeri demiri tavında dövmeyi bilirdi. Birdenbire aklına üzerine aldığı iş de geldi. Şehzade Mustafa'nın ne kadar kinci olduğunu gözüyle görmüştü. Başında celladın satırı parlıyormuş gibi geldi. Đçine bir korku çöktü:

- Olmaz!., dedi. Benim işim var!.. Evvelâ iş, sonra...

Kadınlar ayağa kalktılar. Bellerini kırıyor, kalçalarını değirmen taşı gibi döndürüyorlardı. Zavallı Kılıç Abdal, hani nerede ise kanacak; cellat satırı padişah hatırı dinlemeyecek, ölümlü dünyada felekten bir gün çalacaktı. Fakat kadınlar daha insaflı çıktılar:

- Gideceğin yer çok uzak mı? diye sordular. -Yakın!..

- Đşin kaç saate kadar biter?

- Atı ökçelersem iki saatte biter!

Kadınlar iki dağın yamacında yaslanmış köyü gösterdiler:

- Đşte düğün köyü!.. Gel, yetiş!.. Seni bekliyoruz...

Kılıç Abdal'ın yüreği kabardı. Musa Bey'e haber verir vermez, gelip şuracıkta eğlenmeyi aklına koydu. Ölümlü dünyaya

gelirken göbeğini yeniçeri olup cenk ederek bekâr yaşasın diye mi kesmişlerdi? Belki Musa Bey yenilir de Şehzade Mustafa ile Musa Bey'i, oracıkta kale duvarlarına asakoyarlardı. Eğer Musa Bey yenerse Şehzade Mustafa'ya:

- "Beyim, yolda güzel hatunlar gördüm, dayanamadım, kalıverdim."

Demiş olsa, Şehzade Mustafa hemen affederdi. Çünkü onun da kadınlara karşı iliklen gevşeyiveriyordu. Nice zorlu işlerini, güzel bir kadını kucaklamak için geri bırakmış, tatlı canını kaç kere tehlikeye sokmuştu. Bütün bu düşünceler yeniçerinin aklına bir göz kırpışta geldi... Atını ökçeledi:

- Ben tez erişir, düğününüze ulaşırım!.. Diye haykırdı. Vurdu, gitti...

Musa Bey, Kılıç'tan haberi alır almaz askerlerini toplayıp yola çıkmış, onun da ardından gelip gelmediğine pek bakmamıştı. Sekiz yüz atlı Edirne'ye doğru at kopardılar. Yavaş yavaş atının dizginlerini kasan Kılıç Abdal, izin bile"almaya lüzum görmeden, köyün yolunu tutmuştu. Bu erkek yapılı yabancı misafir, düğün evinin kapısında karşılandı... Kadınlar gizli elden çocuklarla ona pilav, hoşaf, kızarmış et gönderdiler. Güreş ve yarış yapılıyordu. Er meydanı olur da Aptal dayanır mı? Çıplandı. Yağlandı, kadınların gözü önünde tam sekiz pehlivanı tepesi üstü yere dikti.

Dokuzuncu pek zorlu gözüküyordu. Kendi tepesinin de yere dikileceğini sezen Kılıç Abdal:

- "Ayağım burkulmuş!" diye nazlanıp alargaya çekildi.

Yemiş, içmiş geceyi ve ertesi gününü düğün evinde geçirmişti. Arada bir aklına Şehzade Mustafa geliyor:

- "Acaba ne yaptılar?" diye meraklanıyor, sonra üzüntüden kapanan iştahını açmak için geziniyor, koşuyor, atlara biniyor, dolaşıyordu. Birdenbire durakladı: Köyün Edirne tarafındaki yolundan aşağı yıldırım gibi bir atlı geliyordu. Elini alnına koyup yola bakmaya başladı. Tavşan gibi bir gözü düğünde bir gözü Edirne yolundan haber bekleyen Kılıç Abdal'dan başka kimse bu atlı ile ilgilenmiyordu. Atlının, atı sıkı sürüşünden Kılıç Abdal işi anlar gibi oldu! Yüzü güldü, geniş bir nesef aldı. Musa Bey üst gelmişti. Şehzade Mustafa'nın isteği olmuştu. Bu atlı belki Edirne'den kaçan, Bizans'a olanı biteni bildir-1

meye giden bir tarafdardı. Atını sürerek düğün meydanına geldi. Yıkılır gibi yere indi. Düğün halkı çevresini sarmıştı. Atlı ilk söz olarak:

- Biraz su!., diye inledi.

Köylüler suyu verdiler. Kılıç Abdal halkı dirsekleriyle yararak, yolcunun bulunduğu yere yaklaştı.

Henüz yüzünü görmüyor, sesini işitiyordu. Yolcu:

- Selanik'ten geliyorum!.. Postacıyım! istanbul'a gidiyorum! diyordu.

Kılıç Abdal bu sesi tanımıştı. Yolcunun karşısına dikildi, alay ederek sordu:

- Nereden geliyorum dediniz?!.. Yolcu şaşaladı. Yüzü hafifçe sararmıştı:

- Selanik'ten, diye kekeledi.

Kılıç Abdal artık onu etiyle canıyla tanımıştı. Kahkahalarla güldü. Düğün evinde kalarak yerinde bir iş yapmış olması çok hoşuna gitmişti.

- Bana öyle geliyor ki, siz Edirne'den geliyorsunuz! diye haykırdı.

Yolcu bu sözleri işitince yerinden fırladı, kılıcını çekti. Köylüler çil yavrusu gibi dağıldılar.

Kadınlar çığlıklar basarak kaçıştılar. Bu geniş boşluğun ortasında Kılıç Abdal tek başına kalmıştı.

Yolcu:

- Ne dedin? Ne dedin? diye haykırdı. Kılıç Abdal hâlâ gülüyordu:

- Hiç, ne diyeceğim! dedi. Sizin Edirne'den geldiğinizi söylüyorum!..

- Sana ne oluyor?

- Bana bir şeyler olduğu yok, olanlar size olmuş arslanım!

- Ne demek istiyorsun?

- Ne demek istediğimi siz benden âlâ bilirsiniz beyim!

- Böyle edepsizliğin için ilk önce ben sana haddini bildireceğim!..

- Bir şey bildir de ne bildirirsen bildir. Biz Bektaşî fukarasıyız, bize göre her olay hoş gelir.

Yolcu başının belâya girdiğini anlamıştı. Elinde kılıcı olduğu halde atına yaklaştı. Kılıç Abdal kolunu havada sallayarak gürledi:

- Otur, oturduğun yerde, yoksa, ben oturtursam bir daha kalkamazsın!..

- Ne demek istiyorsun?

- Buradan bir yere gidemezsin diyorum!

- Sebep?..

- Böyle emir geldi.

- Kim emir verebilir? Ben ne istersem o olacaktır!..

- Dövüşürüz öyle ise...

- Dövüşür müyüz?!

- Evet, kim kimi haklarsa onun dediği olur!..

- Fakat ben!..

- Ey siz!..

- Benden ne istiyorsunuz?

Yolcunun dudakları titriyor, korkak nazarlarla çevresine bakınıyor, kavga etmekten kaçınıyordu.

Fakat köylülerin de Kılıç Abdal'a hiç yardım etmeye niyetleri yoktu. Yolcu elini beline attı.

Bir kese çıkarıp Kılıç Abdal'a uzattı:

- Çok önemli işlerim var. Yoluma dikilmeyiniz... Sonra size daha büyük iyiliğim dokunur, dedi.

Kılıç Abdal sırıtarak:

- Đşinizin ne kadar önemli olduğunu biliyorum! dedi.

- Çekil yolumdan öyle ise.

- Başkası sizden önce daha fazlasını verdiği için olmaz...

- Ne verdi?

- Kalbini, sevgisini... Kesesi zaten boştu.

- Sen ölümüne susamışsın... -Belki!..

- Seni gebertir, gene yolumda giderim!

- Hele bir dene bakalım!..

Yolcu Kılıç Abdal'a doğru yürüdü. Kılıç Abdal, kafasını ona doğru uzattı. Böylece sözlerini kimsenin işitemeyeceği kadar birbirlerine yaklaşmış oldular. O zaman yolcu:

- Ne istiyorsun? diye homurdandı. Kılıç Abdal:

- Evvelâ haber!., dedi.

- Ne haberi?..

- Edirne'de kim üst geldi!

- Emir Süleyman!..

- Amma yaptın ha!.. Doğru söyle!..

- Musa Bey...

- Âlâ! Đşte bunun için gidemiyorsun!..

- Neden?

- Çünkü ben de Musa Bey'in üst gelmesini istiyorum...

-Ey!..

- Ve siz Emir Süleyman'sınız! -Ne!.. Ne?..

Yolcu ilerledi, geriledi. Kılıcını kavrayan eli titriyordu.

- Ben! Ben! diye kekeledi. Kılıç Aptal yürüdü.

- Evet siz!.. Emir Süleyman'sınız! Beni tanımadığınıza şaşıyorum! Ben de kardeşiniz Şehzade Mustafa'nın at uşağıyım!..

Bu yolcu Edirne'deki baskından kaçabilen tek insan, yani Emir Süleyman'dı. Baskını Musa Bey'in yaptığını sanıyordu. O

gece hamamda eğlenirken son dakikada Musa Bey'in şehri bastığını haber almış, tek başına kaçabilmişti. Şimdi işin içinde Şehzade Mustafa'nın da parmağı olduğunu anlayınca, dişlerini gıcırdattı.

- Şehzade Mustafa mı? Demek ikisi bir oldular?

- Hiç ummam. Beyim Sultan Mustafa size öcü olduğu için Musa Bey'e yardım etti. Kimse ile birlik olmak istemiyor.

- O, Bizans zindanlarında yatıyor!..

- Sizin aklınızca yatıyor. Beni o gün sarayda tenezzül edip yakalatmadınız... Belki de heyecanınız beni görmenize engel oldu. Ben kaçtım. Şehzade Mustafa'nın Bizanslı bir dostuna işi anlattım.

Bizanslılar sizin dostunuz değil, sizi oyuncak gibi ellerinde bulundurmak istemelerinden ileri geliyordu. Musa Bey'i daha kuvvetli ve işlerine daha elverişli sanarak salıverdiler. Çünkü Musa Bey de aradan çıkarsa artık Bizanslılara boyun eğmeyecektiniz. Sizi şu şanlı dünyada yalnız bırakmak istemediler. Nasıl, şimdi işi anladınız mı?

Kılıç Abdal sustu. Emir Süleyman sapsarı kesilmişti. Mağrur şehzade ömründe ilk defa bir yeniçerinin kendisinden çok iyi politika bildiğini kabul etti. Nasıl olmuş da bu basit siyaseti anlayamamıştı. Fakat köylülerin de korkuları yavaş yavaş azalmaya başlamıştı. Tekrar onlara doğru yaklaşıyorlardı. Emir Süleyman acı acı güldü. Kılıç Abdal'a:

- Beni bırak!.. Seni zengin ederim!., dedi. Kılıç Abdal da gülerek başını salladı:

- Para ile zengin olmaya niyetim yok, benim gönlüm zengin, bu yeter. Sultanım Mustafa Bey de padişah olmaya niyetli değil, o da gönüllerde sultanlık sürecek.

- Şehzade Mustafa'yı bırak, benim yanıma gir!..

- Size yanaşanları siz yarı yolda bırakırsınız!

- Öyle ise geber!..

Emir Süleyman, yeniçerinin zorlu bir adam olduğunu sezmiş, bir biçimine getirip gebertmek için fırsat kolluyordu. Sonunda o

fırsat görünmüştü. Kılıcını birdenbire ileri uzattı. Fakat Kılıç Abdal, Emir Süleyman'ı ilk gördüğü dakikadan beri bu kancıklığı bekliyordu. Bütün hızıyla yere yuvarlandı. Kılıç Abdal onun kılıçlı bileğine yapışmış bükmüştü; Emir Süleyman'ın elinden kılıcı düştü, ikisinin arasında zorlu bir dövüş başladı. Köylüler bu dövüşü uzaktan seyrediyorlar:

- Bırakın, bırakın! Yapmayın!..

Diye bağırmakla beraber, yanaşmaya cesaret edemiyorlardı. Emir Süleyman, Kılıç Abdal'ın gırtlağına yapışmış, bıçağıyla' da karnını arıyordu. Kılıç Abdal ecelinin gelmiş olduğunu sezdi, nefesi daralıyordu.

- Bırak!., diye inledi. Bırak yoksa geberteceğim...

Emir Süleyman bırakmıyordu. Düşünecek daha vakit kalmamıştı. Aptal beline el attı, hançerini sıyırdı. Bütün gücüyle Emir Süleyman'ın karnına sapladı, büktü. Uzun ve sıcak bir kan sütunu fışkırdı. Kılıç Abdal'ın yüzünde kanlı dalgalar ve lekeler yaptı. Emir Süleyman'ın elleri gevşedi, çırpındı, parmaklarıyla yeri eşti, sonra katıldı kaldı. Kılıç Abdal soluyarak ayağa kalktı. Yüzündeki kanları ve terleri elinin tersiyle sildi.

- Öldü!., diye homurdandı. Ben öldürmek istememiştim. Fakat takdir-i ilahî böyle imiş.

Đsa Çelebi'den sonra Emir Süleyman da aradan çıkmıştı. Yıldırım Bayezıt'ın şimdi birbirleriyle çarpışmak isteyen üç oğlu kalmıştı. Şehzade Mustafa!.. Musa Bey!.. Mehmet Çelebi! Acaba üçüncü olarak aradan çıkmak şerefi hangisine nasib olacaktı? Đşte iki kardeşin her gece uykusuz kalmasına sebep olan bir düşünce. Bereket Mustafa'nın Aleksandra'dan başka bir kaygısı yok.

Dilber Rum kızı onu sevdikçe, o padişahlık aşkı ile uykusuz kalmaya niyetli değildi.

MUSA BEY

MURAT BEY zorlu ve sert bir padişah idi. Fakat öldüğü zaman Türklerle birlikte'bütün Bizanslılar da ağlamışlardı. Çünkü yerine geçen oğlu Yıldırım Bayezıt'ın; kinci, kanlı, haksız bir bey olduğunu biliyorlardı. Şimdi de Emir Süleyman ölünce Bizans gene ağlamaya başladı. Musa Bey kendisine yaptıklarını yanlarına koymayacaktı. Yıldırım Bayezıt'a rahmet okutacak, belki de onu aratacaktı.

Musa Bey başa geçer geçmez askerine uzun bir söz söylemişti.

- "Babamın Timurlenk'e yenilmesine, Anadolu'nun tekrar parçalanmasına sebep hep Bizans'tır.

Onların hileleri, riyakârlıkları, düşmanlıklarıdır ki, bizim üzerimize birçok yeni düşmanlar getiriyor. Bunu görmeyecek kadar gözü kapalı olan Emir Süleyman onlarla birleşti, yurdunu sattı.

Başımıza gelen fenalıkları büsbütün artırdı. Babam Bayezıt'ın ve atalarımızın kılıçlarının zoruyla aldıkları yerleri düşmanlarımıza verdi. Tek kendisi padişah olarak kalabilsin diye... Düşmanlara verdiği yerleri geri alacağım. Đlk iş olarak Selanik alınmalıdır." demişti. Musa Bey böyle zorlu bir padişahtı.

LASKARĐDĐS TELÂŞTA

BĐZANSLILAR o gün Bizans'a doğru akın halinde kaçıyorlardı. Türkler başlarını bulmuşlardı.

Başlarında iyi bir başkan bulundukça cihanlara sığmayan bu millet yeniden dirilmişti. Musa Bey cesurdu. Musa Bey kendini sevdirmesini biliyordu. Musa Bey çabuk karar veriyor ve işe girişiyordu. Selânik'i almış, istanbul'a doğru yürüyordu. Babasının bitiremediği işi tamamlayacaktı. Öküz arabaları, atlılar, yalınayak, başıkabak ordunun ardından yürüyen satıcılar, oyuncular, Đstanbul'a doğru akıyorlardı. Şehzade Mustafa da kardeşine bıraktığı tahtın bir ayağında bile gözü olmadan bu akının tersine dönmüş gidiyor. Kafasını tehlikeye koymayı, yersiz kavga etmeyi hiç sevmeyen şehzade, babayani bir kılığa bürünmüş, ters yüzü gidiyordu.

Đstanbul'un surlarını arkada bırakarak üç atlı Edirne'ye, Selânik'e, belki de daha uzağa doğru gitmek üzereydiler.

Öndeki iki atlı birbirlerine bir daha hiç ayrılmayacakmış gibi sarılmışlardı. Birisi erkek elbisesi giymiş bir kadın, Aleksandra idi. Yaşlı gözlerinin içinde büyük bir sevinç parıltısı gözüküyordu.

Surların kapısından bir adam koptu. Koşa koşa geldi. Atlılardan birisinin dizginlerine yapıştı.

Burnundan soluyordu.

-Kaçıyorsunuz?!..

- Hayır, sadece gidiyoruz dostum Laskaridis. Korkaklar kaçar.

- Kaçıyorsunuz?

- Gidiyoruz. Gülerek, şarkı söyleyerek bu köhne Bizans şehrinden ve sen dostumuzdan ayrıldığımız için gözlerimiz yaşiı gidiyoruz.

Laskaridis somurttu:

- Öyle tatlı konuşuyorsunuz ki, insan ne yapacağını şaşırıyor. Bu Sarı Yani'yi kim yarattı ise pek özenmiş!

- Her halde Allah yaratmadı. Bak Tanrı'nın yarattıklarına, birbirlerinin kanını emiyor, yüz binlerce insanı birbirlerine düşürüyor, şehirleri yakıyor, yıkıyorlar. Ben onun yaptığını beğenmedim.

Şehzade Mustafa'yı değiştirdim. Bir Sarı Yani'yi yarattım. Kılıcını yalnız yoksullara yardım için çeken, atını yalnız açlara yiyecek, susuzlara su yetiştirmek için koşturan, Muhammed Peygamberi sevdiği kadar Đsa ve Musa Peygamberi de seven bir Sarı Yani.

Laskaridis şaşaladı:

- Üç peygamber birden hak olur mu?

- Neden olmasın? Senin içinde kan dökmek hastalığı olmadıktan sonra bin peygamber bile olur.

Fakat ille kardeşlerinin kanını içmek, insanları birbirine düşürmek istersen bir peygamberi ve dinini bile dörde, beşe bölersiniz.

- Kim böldü?

- Sizin papazlar Ortodoks, Katolik diye; bizim imamlar da Şiî, Sünnî diye dinlerini mezhep kavgaları ile parçaladılar.

- Ey ne demek istiyorsun?

- Dostum, sözü boşuna uzatıyorsun. Senin anlayacağın, sırasında peygamberleri ve dinleri bile parçalayan bu

insanlara baş olmak istemiyorum. Kendim için yaşayacağım. Benim başımı boş

bırakınız. Yoksa ben sizin başınıza belâ olurum.

- Sen sultan olarak doğdun, sen kendin için doğmadın. Diğer insanlara baş olacaksın. Sen zeytinyağı tüccarı olamazsın!

Şehzade Mustafa Aleksandra'ya büsbütün sarıldı:

- Ben bu güzel kızın oluyorum. Yalnız onun olmak için yaşayacağım. Dostum Laskaridis, kendinize başka sultan bulunuz.

Hem de sana bir şey söyleyeyim mi, zeytinyağlı dolmayı çok seviyorum.

Laskaridis bu sefer koştu. Aleksandra'nın atının boynuna sarıldı.

- Sen bunu yapma, sen ona acı, sen onu bize bırak! Böyle yiğit, insanların iyiliğini düşünen erkek adam bir daha dünyaya gelmez. Böyle bir adamı yalnız kendin için alıkoyma!.. Doğduğun, büyüdüğün memleket aşkına! Bizans aşkına, Hristos aşkına!

Aleksandra kalbinin içine kadar titredi:

- Onu ben alıkoymadım. O, insanların nankörlüğünü biliyor. Kendilerini ölümden kurtaran başları bile inkâr ettiklerini biliyor! O sevilmek istiyor, onu ben seviyorum. Hiçbir şey istemeden hiçbir karşılık beklemeden seviyorum. Bu karşılıksız sevgi onu sizden bana getiriyor.

- Fakat bizim size yaptığımız iyilikler.. Sizi ben zindanlardan kurtardım; böyle bizi ortada bırakıp gitmeniz için mi kurtardım?

Şehzade Mustafa güldü:

- Bak Laskaridis, sen başının belâsını arıyorsun. Benim kavga etmemle belki ben baş olurum. Belki ben nankör olmadığımdan bana iyilik edenleri unutmam; fakat ben dik başlıyımdır. Bir sultanlık pahasına bile olsa doğru bildiğim yolda tek başıma kalsam gene burnumun gösterdiği gibi dikilir giderim. Bana pek güvenme. Bırak gideyim, en iyisi budur.

Üç atlı atları ökçelediler ve vurdular gittiler.

Đstanbul'u muhasaraya ve ölüme giden ordunun tuttuğu yolu bıraktılar; tenha yollardan sevişerek, eğlenerek, dinlenerek hayata doğru gidiyorlardı. Bir gün Çorlu'da bir han avlusunda gördükleri yüzü örtülü iki kimseden Mustafa bey şüphelendi, yanlarına yaklaştı.

- Nereye gidiyorsunuz? diye sordu.

i

Hiç cevap alamamıştı. O da cevap beklemiyordu. Cevapsız kalacağını da anlamıştı. Sorusunu tekrar etti.

- Nereden gelip nereye gidiyorsunuz? Cevap verin. Ben, ünlü Bizans imparatorunun subaylarındanım! Yüzü kapalı olarak şehre giremezsiniz!

Bu sefer genç çocuk korku ile elini yüzüne götürdü. Çok zayıf ve ancak işitilebilir bir sesle:

- Siz saray subayı mısınız? dedi. -Evet!..

- Biz de saraya gidiyoruz!

- Siz kimsiniz?!.. -Söyleyemeyiz!..

Fakat bu ses? Şehzade Mustafa bu sesi tanır gibi olmuştu.

- Yüzünüzü açın!

Diye tekrar emretti, atıldı kadının yüzünü açtı. Đki adım geriledi. Yüzü sapsarı kesilmişti.

- Siz Emir Süleyman'ın çocukları değil misiniz? dedi. Bu suali Türkçe sormuştu.

Đki genç birbirlerine sokuldular. Tir tir titriyorlardı. Türkçe olarak:

- Bize dokunmayınız!.. Bize acıyınız! diye inlediler. Şehzade Mustafa acı acı güldü:

- Nereye gidiyorsunuz? Mutlaka cevap isterim.

- Bizans'a!..

- Sebep?..

- Đmparatorun sarayına sığınıp merhametini dilenecektik!..

- Babanızın yaptığı gibi uşaklık etmeye mi?

Genç şehzade Orhan mağrurdu. Kaşlarını çatıp ayağa kalktı.

- Tahkir etmeyiniz!

- Tahkir değil, hakikat! Bizans sarayında işiniz ne?

- Musa Bey'den kaçıyoruz!

- Amcanızdan mı?

- Evet amcamızdan, çünkü babamız gibi bizi de öldürtmek isteyecektir.

- Babanızı o öldürtmedi.

- Siz Türksünüz!..

- Evet!

- Bizim gibi konuşuyorsunuz...

- Sizden daha güzel!

- Kimsiniz?!

- Tanıyamadınız mı?

- Hayır!.. Her halde söylediğiniz gibi Bizans imparatorunun subayı değilsiniz!

- Evet!.. Henüz o şerefe nail olamadım! Ben...

Gençler heyecanla ona baktılar. Şehzade Mustafa yutkundu. Aleksandra eğilmiş, tatlı gözleriyle onun yüzüne bakıyor, susmasını rica ediyordu.

- Ben!., demiş, kalmıştı. Gençler:

- Siz!., diye sordular.

Şehzade Mustafa derin bir göğüs geçirdi. Aleksandra'yı tuttu, kendisine doğru çekti. Genç kadın kocasının sultanlık

damarları kabaracak diye korkuyordu.

- Yıldırım Bayezıt'ın bayraktan idim!., dedi. Gençler, onun eline sarıldılar:

- Bizi kurtarın!.. Bizi kurtarın!., diye yalvardılar. Şah dedemize karşı biraz sevginiz varsa bizi kurtarın.

Şehzade Mustafa'nın gözleri yaşarmıştı:

- Fakat siz, asıl tehlikeye doğru gidiyorsunuz! dedi.

- Bizans'ta tehlike yoktur...

- Sizi bir oyuncak gibi kullanacaklar!..

- Fakat bizi Musa Bey de eline geçirirse hemen boğduracaktır. Size yalvarırız, bizi Bizans'a iletin!

Şehzade Mustafa, Kılıç Abdal'a döndü:

- Atları hazırla Kılıç!.. Bunları götür; Laskaridis'e ver. Ne olursa olsun hayatlarını başka türlü kurtaramazlar. Bize Edirne'de yetişirsin.

- Baş üstüne!..

- Laskaridis'i bulamazsan, saray kapısına bırakırsın.

- Baş üstüne Beyim!

Đki genç, ileride Korsan Şehzade Orhan namıyla adı tarihe geçecek olan genç şehzade ile kız kardeşi, tanıyamadıkları amcalarının ellerine sarılıp öptüler:

- Bizi kurtarınız!., diye ağlaşıyorlardı. Şehzade Mustafa ellerini geri çekmedi:

- Dökülen kanlar gözümü korkutuyor... Padişahlık ve beylik davası etmeyin... Đmparator Manoel'in kendisini görmeden, hiç kimseye isminizi söylemeyin!.. Haydi bakayım!..

Orhan Bey, tanımadığı amcasının ellerini sıcak göz yaşlarıyla yıkıyordu.

- Siz gelmiyor musunuz?

- Hayır, ben esir olmaktan zor kurtuldum. Tekrar zindana giremem.

- Fakat imparatora söyler, sizi iyi bir yere kayırtırdık!..

- Teşekkür ederim... Đmparator beni ele geçirmiş olsa, nereye kayırtacağını pekâlâ bilir!

- Sizinle bir geçmişi mi var, korkuyor musunuz?

- Hayır, o benden korkuyor.

- Hiç olmazsa isminizi söyleyin!

Şehzade Mustafa ellerini gençlerin ellerinden kurtardı. Đkisinin de alınlarından öptü:

- Allaha emanet olun!., dedi. Beni düşünmeyin! Haydi gidiniz!..

- Đsminiz?.

- Değmez! Düzme bir isim söylemeye değmez!

Gençler uzaklaştılar. O zaman Aleksandra, Şehzade Mustafa'ya döndü:

- Kim bunlar Beyim? dedi.

Şehzade Mustafa acı acı gülerek ona baktı:

- Bunlar benim erdiğim saadete hiçbir gün eremeyecek olan iki yoksul...

- Niçin?

- Çünkü benim ismime takılan "Düzme" adı onlara konamayacağı için bir prens olarak yaşayacaklar. Kan, intikam içinde azabı hiç bitmeyecek bir korkunç hayat...

Gölgesi insana güven, serinlik veren büyük çınar ağacının altında oturan genç kadın ürkerek sıçradı.

Önünde saygı ile eğilen Kiryos Laskaridis:

- Sizi korkutmak için gelmemiştim efendimiz, diye kekeledi.

Aleksandra güzel gözlerini bir kere yumup açtı. Laskaridis o zaman, içi gülen bu gözlerin aklarının çoğaldığını, çatılan iki kaş altında değişen bu gözlerden kıvılcımlar fışkırdığını gördü.

- Kiryos dedi, ziyaretiniz bizim içinse başımızla beraber. Fakat politika içinse burada yalnız toprakla uğraşan isimsiz üç kişi

var.

Laskaridis sapsarı kesildi. Yutkundu, bir takım yaldızlı kelimeler bulacak, Aleksandra'nın hislerini ayaklandıracak, belki de kandıracaktı. Fakat arkasından biri gürledi:

- Laskaridis, gene sen misin pavurya kılıklı herif, ne istiyorsun? Yaldızlı karnınla etrafı kirletme!

Laskaridis geri döndü, Mustafa Bey ve Kılıç Abdal çatık kaşlarla kendisini süzüyorlardı.

- Sağlığınızı Beyzadem! Sağlığınızı diye kekeledi.

Mustafa bey iyiden iyiye kızmıştı. Hele Kılıç Abdal, kör şeytana lanet okuyup duruyordu. Bu serseri komutanla her karşılaşmalarının sonunda başlarına belâlar yağmıştı. Bu adam kendilerini bırakmak istemiyordu. Şehzade Mustafa'nın da bu düşünceler aklından geçmiş olacak ki, birdenbire elini uzattı. Laskaridis'in gırtlağına yapıştı ve sıktı:

- Dostum, hayatını seviyor musun? Laskaridis nefes alamamış, kıpkırmızı kesilmişti:

- Tabi!.. Fakat boğuluyorum. Allah rızası için bırakınız!., diye kekeledi.

- Eh öyle ise!.. Hayatını seviyorsan, hemen arkana bakmadan, kuyruğunu topla, buradan uzaklaşL

-Fakat?!..

- Ben fakat makat bilmem! Sen konuştukça adamın ruhunu sıkarsın, sen konuştukça benim kafamın içinde uyuyan şeytanları uyandırırsın, senin susman lâzım. Seni şimdi şurada geberteceğim!..

- Fakat Beyzadem, ben size iyilikten başka ne yaptım ki?

- Çok şeyler yaptın, ben böyle peşimden dolaşılmasını, her işime burun sokulmasını sevmem!

Laskaridis'in gözleri döndü, silkindi, gırtlağını kurtardı.

- Bırakınız öyle ise de gideyim! dedi.

Şehzade Mustafa onun yakasını bıraktı... Kılıç Abdal:

- "Oh, artık bu miskini başımızdan salmanın yolu bulundu!" diye seviniyordu.

Laskaridis gırtlağını oğuşturdu. Dik dik Şehzade Mustafa'nın yüzüne baktı. Acı acı burnundan soludu, güldü, omuzlarını silkti:

- Ben ise sizi dost sanıp duyduğum bir haberi bildirmek için gelmiştim! dedi.

- Haberin de, sen de yerin dibine batsın!.. Konuşma diyorum, çenen tutulsun konuşma!

- Bu kadar iyi karşılanacağımı düşünmemiştim.

- Haydi!.. Haydi çabuk arkana bakmadan bas!

- Arkama hiç bakmayacağım!.. Fakat sonra size Mehmet Çelebi'nin Đstanbul'a gitmek üzere olduğunu acaba kim haber verecek?..

-Ne?!.. Dur!.. Dur!..

Fakat Laskaridis son sözü söylemiş uzaklaşıyordu. Şehzade Mustafa atıldı, yakasına yapıştı:

- Ne dedin?..

- Şehzade Mehmet Çelebi'nin yaptıklarını söyleyecektim.

- Ne olmuş?!..

- Ne olmuşsa olmuş!.. Size ne! Biraz önce beni kovmuyor muydunuz? Bırakınız, gideyim.

- Hayır, söyle!..

- Fakat geç kalıyorsunuz!.. Đstanbul şehrinin kapılan kapanacak, siz de içeri giremeyeceksiniz.

- Girmeye niyetim yok ki!

Bu konuşmayı dinleyen Aleksandra ile Kılıç Abdal, Mustafa Bey'in tekrar kavgaya burun sokacağını anlamış, içleri burkulmuş-tu. Şehzade Mustafa'nın yelkenleri suya indirdiğini görünce Laskaridis gülerek onun yüzüne baktı. Đki cambaz birbirlerini süzdüler. Mustafa Bey ağır ağır söylemekle beraber Laskaridis gene seviniyordu:

- Çok kurnazsınız Laskaridis!.. dedi. Fakat beni buradan hiçbir kuvvet Đstanbul'a götüremez.

Laskaridis kendisi için söylenen sözlerle koltuklarını kabartmadı: San Benizli Adam / 145

- Kurnazlık mı? Adam sen de, kurnazlığım sizi buradan bir adım bile yürütmedikten sonra. Ben sizi dünyadan bile yürütmek isterdim.

- Acayip!.. Demek ölümüm sizi bu kadar yakından ilgilendiriyor!..

- Hiç şüpheniz olmasın! Siz Türk padişahı olursanız bizim için büyük felâkettir.

- Đyi ya, benim de böyle bir niyetim yok. Đkide bir gelip başımı ağrıtma, kurtlarımı deşme!

- Ölümünüz de bir felâkettir.

- Daha iyi öyle ise, şimdilik benim de ne ölmeye, ne de padişah olmaya niyetim var. Bırakın yakamı yahu!

Bir müddet daha birbirlerini süzdüler. Sonunda Laskaridis, onun koluna girdi, kırlara doğru sürükledi:

- Dostum, Beyzadem!.. Bu sözleri kalbimin içinden söylüyorum. Biz, dost kalmaya mecburuz!

Menfaatimiz buradadır.

Şehzade Mustafa alaylı bir tavırla sordu:

- Ya Mehmet Çelebi hikâyesi?!..

- Hiçbir yalanı yok!

- Mehmet Çelebi Amasya'da değil mi?

- Hayır, şimdi Üsküdar'da bulunuyor. Belki Đstanbul'a bile girmiştir.

-Ya!.. Kim getirtti?

- Đmparator getirtmiş olacak! Emin olunuz, benim haberim yok!..

- Niçin getirtmiş?

- Musa Bey'in Bizans'ı sarmasının önüne geçmek için olacak.

- Musa Beye Mehmet Çelebi ne yapar ki?

- Cenk eder.

- Mehmet Çelebi bunu kabul etti mi?

- Etmese Üsküdar'a kadar gelmezdi, değil mi ya?!

- Büyük ve değerli dostum, siz hem kurnaz, hem de edepsizsiniz!..

- Tahkir ediyorsunuz!..

- Evet, söylediklerimin hepsi doğru! Siz kazanmak için bizi birbirimize karşı kullanıyorsunuz.

Sizin için bizim kanımız akıyor. Kardeş kardeşi yiyor. Bir gün bir kahraman çıkacak, size bunları ödetecek!

Laskaridis sapsarı kesilmişti:

- Fakat hatırlayınız ki, bizim de kazanmak istediğimiz şey; hayatımız ve hürriyetimizdir. Onu kazanmak için sizi kırmaya mecbur değil miyiz? Düşmanlarınız hakkında daha insaflı davranın!

Şehzade Mustafa dudaklarını büzdü... Düşündü... Sonra elini onun omzuna vurdu:

- Haklısınız!.. Siz, haklısınız!. Kabahat bizim eşeklerde ki size oyuncak oluyorlar. Fakat buraya kadar boşu boşuna geldin. Benim bu işlerle ilgim yok. Haydi güle güle. Birbirimizin kalbini kırmadan ayrılalım.

MEHMET ÇELEBĐ

ĐSTANBUL son günlerini yaşıyordu. Artık bu güzel şehrin Bizanslı Rumların elinden çıkıp, Rumî denilen Türklerin eline geçmesi bir gün meselesi olmuştu. Musa Bey şehri sarmış, gece gündüz topa tutuyordu. Bizanslılar birkaç kere çıkış yapmışlar, fakat Türklerin gözlerini yıldıramamışlardı. Đşte

tam bu sırada "Büyük Saray"ın karanlık bir odasında büzülen bir zavallı, titreyerek gürültüleri ve top seslerini dinliyor. Bizans'ın -zaptını kırk sene daha öteye atarak Musa Bey yerine torunu Mehmet Bey'i "Fatih" yapmak için alet olmaya hazırlanıyordu. Evet, kardeşi Musa Bey'in alabileceği Bizans'ı, torunu Fatih Sultan Mehmet'e kısmet etmek için bir biçare Bizans sarayında düşünüyordu. Bu, Mehmet Çelebi idi. Emir Süleyman'a:

- "Emirim!.. Beyim, Sultanım!." diye mektup yazan; Yıldırım Bayezıt'ın bu en kurnaz oğlu Mehmet Çelebi... Bizans imparatoru Manoel'den yeni ayrılmıştı. Đmparator, doğrusu onun gönlünü çok hoş

etmişti. Kızlar, oğlanlar, Kıbrıs şarapları ile ağırlamış, çok değerli hediyeler vermişti. Bir de üstelik ordu ve asker de veriyordu. Böyle bir iyiliği insana kardeşi bile yapmazdı. Şimdi, yorgun ve bitkin, odasında düşünüyordu. Musa'yı ortadan kaldırabilirse arada başka rakip olmadığından -

Şehzade Mustafa aklına bile gelmiyordu- padişahlık ölünceye kadar kendisinindi. Fakat doğrusu Musa'ya karşı koymaya da pek cesaret edemiyordu. Bereket, imparatorun kardeşi onu her gün cesaretlendiriyor, gayrete getiriyordu.

Birdenbire titredi, yerinden sıçradı, odasının penceresi tıkırdıyor-du. Önünde bir karartı görür gibi oldu.

Birden yerinden fırladı... Çok korkmuş, benzi kül gibi olmuştu. Đmparatorun kendisini öldürmek için adam gönderdiği aklına gelmişti. Fazla bağıramadı... Dili tutulmuştu. Duvara arkasını dayadı, öylece kaldı. Pencere büyük bir gürültü ile açıldı... Đçeri bir karartı atladı... Kendisine doğru yürüdü. Bu adam!.. Belki imparatorun

celladı idi?!.. Hayır, cellada benzemiyordu... Elinde satırı yoktu... Yürüyüp tam karşısına geldi.

- Geceler hayır olsun ulu Çelebi kardeşim!., dedi.

Ses Türkçe idi. Çelebi Mehmet iliklerinin titrediğini duydu:

- Hayalet!.. Korkuyorum!.. Rüya görüyorum!.. Hortlak! Diye mırıldandı. Gölge yürüdü. Elini onun çenesinde gezdirdi. Bu el buz gibi soğuk... Çelebi Mehmet'e fenalıklar geliyordu.

- Kimsin? Ne istiyorsun? diye kekeledi. Hayalet gülümsüyordu:

- Amma garip ha!.. Beni tanımadın mı? Kardeşini, Mustafa'yı canım!..

- Mustafa!.. Ha tamam sen! Sen Mustafa'sın!.. Fakat Mustafa öldü... Sen onun hayâlisin, sen hortlaksın!

- Aferin!.. Senden bu beklenmezdi. Đster hayâli, ister kendisi olayım. Bir kardeşin olduğunu, adının da Mustafa olduğunu hatırlayabildin?

- Evet!.. Evet hatırlıyorum!..

- Ya bir de Musa isminde kardeşin olduğunu hatırlıyor musun?

- Musa mı?.. Yerin dibine girsin!.. Benim o isimde kardeşim yok!..

- Acayip şey, Musa sana ne etti ki?

- Padişah oldu... Babamın yeri ona değil, bana lâyıktı. Şehzade Mustafa kahkahalarla güldü:

- Amma yaptın ha!.. Sen bir saray odasında bile korkudan titriyorsun!.. Yıldırım Bayezıt'ın yıldırım gibi yakmak isteyen, yıldırım gibi delen giden ordularını peşinden nasıl sürükleyeceksin? Sen, olsan olsan bir medresede ahçı yamağı olabilirsin!..

Mehmet Çelebi doğruldu. Kahkahalarla güldü. Cesareti gelmişti:

- Şimdi anlıyorum!., diye haykırdı. Demek Mustafa da ölmemiş, o da padişahlık istiyor... O da Rum ikliminde sultan olmak istiyor... Ha!.. Ha!..

Şehzade Mustafa kızdı:

- Öyle soğuk soğuk ne gülüyorsun sersem?

- Affedersin kardeşim, fakat senin haline gülüyorum!..

- Sen benim halime güleceğine kendi haline ağla!..

- Benim halimde ağlanacak bir şey yok!. Ben çok yakında padişah olacağım... Sen de yaşarsan, daha doğrusu yaşayabilirsen bunu göreceksin!

- Senin gibi korkaklar bir şey olamaz!..

- Asıl senin gibi sersemler bir şey olamaz... Geçti o zorbalık günleri... Gözünü aç Mustafa. Her şeyi tatlılığa bağlamalı... Kan dökmeden adam kandırmak. Ademoğulları öküzleri, filleri çifte koşuyor.

Tilkiler dağlarda serbest, aslanlar da bir kafeste şehirde cambazlar elinde.

- Evet kan dökmeden adam kandıracağım diye babalarımızın bize aldıkları yerleri düşmanlara vermeli değil mi?

-Vermeli!.. Vermeli!..

Mehmet Çelebi büyük bir filozof gibi başını sallıyordu:

- Vermeli kardeşim Mustafa... Vermeli!.. Sırası gelince de gene kan dökmeden geri alıvermeli.

Sonra onun kulağına şu sözleri söyledi:

- Hayatın tehlikede... Sana kardeşçe öğüt vereyim... Bu çılgınca düşünceleri bırak!.. Hemen buralardan uzaklaş. Padişahlık davası senden, sizden çok uzak! Daha gençsiniz, tecrübesizsiniz...

Şimdiye kadar nasıl gizli olarak yaşadın ise şimdiden sonra da öyle yaşa! Tabi yaşamak istiyorsan!

Şehzade Mustafa'nın gözleri döndü:

- Sersem!.. Asıl sen bu sevdadan vaz geçeceksin!.. Sen padişah olamayacaksın!

- Ben mi?.. Görürsün!..

- Dur! Dur! Hele seni ben geberteyim de bak kim engel olurmuş gör...

Şehzade Mustafa atıldı. Kardeşinin gırtlağına yapışıp yere yıktı. Đki kardeş yerden yere yuvarlandılar. Mehmet Çelebi boğuk boğuk bağırıyor.

- Aman!.. Đmdat... Kardeşim Manoel imdat! Beni boğuyorlar, diye haykırıyordu.

Şehzade Mustafa da:

- Dur!.. Dur, hele seni bir geberteyim de bak kardeşin Manoel'i bir daha imdadına çağırır mısın?

diye homurdanıyordu.

Eğer bu dövüşme daha yarım saat sürmüş olsa Mehmet Çelebi öbür dünyayı boylayacaktı; Đstanbul'u almak şerefi de Fatih Sultan Mehmet'e değil, Musa Bey'e nasip olacaktı. Fakat demir gibi dört el Şehzade Mustafa'nın omzuna yapıştı, onu tuttu, zorla ayağa kaldırdı. Şehzade Mustafa kendini tutanlara, sonra ayakta duran bir adama baktı.

- LaskaridisL diye haykırdı. Laskaridis saygı ile eğildi.

- Evet şehzadem, aciz kulunuz!

- Edepsiz!

- Bir emriniz var mı sultanım?

- Buraya ne diye geldin? Seni de ilk fırsatta geberteceğim!

- Aciz kulunuzu adam yerine koyup öldürmek için bile olsa aklınıza getirmeniz büyük bir şeref olur prinkipis cenapları... Zatı âlinizin sarayda gizlice kardeşlerinin hatırını sormak eski huyunuz

olduğu için peşinizden ayrılmadık! Görüyorsunuz ki ne kadar doğru bir iş yapmışız. Allah saklasın, biraz daha geç kalmış olsak kardeş katili oluyordunuz.

-Rezil!..

- Oh!.. Oh!.. Hakkımda böyle çirkin fikirler beslemenizi istemem!.. Çünkü daima ve her zaman zekânızın, cesaretinizin hayranıyım... Kulunuzu hakir görmeyin!

Bu sırada Mehmet Çelebi de kendisine gelmişti. Boynunu oğuşturup duruyordu. Çevresinde Bizans imparatorluğunun adamları bulunduğunu görünce birdenbire bir kaplan kesildi.

- Öldürün bu edepsizi!. Kardeşim Manoel'in emri böyledir. Öldürün bu edepsizi, diye haykırdı.

Şehzade Mustafa kıpkırmızı kesilmişti:

- Kardeşin kadar başına taş insin!.. Pis, riyakâr köpek! diye haykırdı.

Laskaridis Şehzade Mustafa'nın kulağına eğildi. Gülerek:

- Sizden çok korkmakla beraber, inanınız Mehmet Çelebi'den daha çok beğenirim; tek onun dileğini yerine getirmemek için sizi serbest bırakacağım! Akıllı ve mert bir düşman her zaman budala ve riyakâr bir dosttan daha iyidir. Telaş etmeyiniz, bizim arkamızdan geliniz.

Şehzade Mustafa'yı adamları götürürlerken Laskaridis Mehmet Çelebi'nin önünde yapma bir saygı ile eğildi:

- Haşmetmeap!.. dedi. Musa Bey'in adamı geldi, emirlerinizi bekliyor.

Mehmet Çelebi ayağını yere vurdu:

- Yere batsın Musa Bey!.. Önce bu edepsizi gebertin!. Đmparatorun sarayına kadar nasıl girebiliyor?

Laskaridis aynı soğukkanlılıkla yere kadar eğildi:

- Şimdi öldürülecektir haşmetmeap!.. dedi. Fakat siz daha önce elinizde bulunmayan, en tehlikeli bir düşmanınızı, Musa Bey'i düşününüz. Bu nasıl olsa çantada keklik...

Mehmet Çelebi burnunu sildi, öksürdü.

- Gelsin o herif bakayım, nice haber getirmiş? Laskaridis Mehmet Çelebi'nin kulağına eğildi:

- Sayın Vasileas hazretleri kardeşi Mehmet Çelebi'ye hatırlatıyorlar ki, bu adamı Bizanslılar kandırmış, getirmişlerdir. Bu adam bir türlü asker gücüyle yenilemeyecek olan Musa Bey'i öldürecek, askerleri arasına nifak sokacaktır. Bu adam sizin zaferinizin ta kendisidir. Size bu zafer selâmetini veren Bizanslıları unutmayın!

Mehmet Çelebi gözlerini yumdu:

- Sayın kardeşim, Bizans Đmparatoru Manoel hazretlerine bildiririm ki, iyilikleri unutulmaz bir adamımdır. Sultanlık bana nasib olursa Bizanslılara neler bağışlayacağımı görecektir.

- Teşekkür ederim haşmetmeap!.. Şimdi emir buyurursanız o adamı getirtelim.

Mehmet Çelebi köşe minderine uzandı. Elinden geldiği kadar heybetli görünmek ihtiyacıyla, dağılan ötesini berisini düzeltti.

- Çağır gelsin! dedi.

Laskaridis gitti. Biraz sonra keşiş elbiseli, yüzü kukuleta ile kapalı bir adam içeri girdi.

SARICA BEY

KEŞĐŞ yürüdü, sendeledi, sendeledi yürüdü. Sonunda Mehmet Çelebi'yi görünce koştu, ayaklarına kapandı. Mehmet Çelebi Türkçe:

- Kalk! diye emir verdi. Keşiş kalktı.

- Yüzünü aç!

Keşiş yüzünü açtı. Kırmızı yüzlü, kalın kaşlı bir adamdı. Gözleri cam gibi parlıyordu. Mehmet Çelebi bu adamı tanıyamamıştı.

- Adın ne senin? diye sordu. Keşiş tekrar saygı ile eğildi:

- Sarıca kulunuz sultanım!., dedi.

- Musa Bey'in yanından mı geliyorsun?

- Beli sultanım.

- Onun yanında ne iş görürsün?

- Yakınında gezerim. At uşağıyım sultanım!

- Buraya niçin geldin?

- Size karşı olan bağlılığımı ulu ayaklarınız altına sermek için...

- Musa Bey'i üç hafta içinde görmelisin!

- Kavuşup görmeye çalışırım sultanım!

- Askere onun kötü ahlaklı olduğunu söyle. Çelebi Sultan Mehmet'in padişahlığa lâyık bulunduğunu anlatmalısın!

- Anlatırım beyim!

- Kendisini iki, üç haftaya kadar görmeli ama!.. Anladın mı?

Sarı gülerek göz kırptı.

- Anladım beyim! -Al!..

Ayağının dibine dolu bir kese fırlatmıştı. Sarıca Bey ihanetinin mükâfatını aldı. Geri geri yürüyerek odadan çıktı.

Mehmet Çelebi iki kere talihini cenk meydanında denemiş, ikisinde de Musa Çelebi'ye yenilmişti.

Đmparator Manoel'in yardımları boşa çıkıyordu. Mehmet Çelebi her kavgada yeniliyordu. Fakat Manoel kurnazdı. Mehmet Çelebi'yi teselli etmek için her mağlubiyetin arkasından bir ziyafet hazırlıyor, eğlenceler ve cümbüşler arasında mağlubiyet acılarını da ona unutturuyordu. Son kavga başladı. Sırbistan Kralı Đstefan'ın askerleri çıkageldi. Bunlar Musa Çelebi'ye düşmandılar.

Mehmet Çelebi'nin askerleri bu yeni kuvvetle ve Bizans'taki eğlenceleriyle yeniden canlandılar.

Tekrar hücuma kalktılar. Mehmet Çelebi askerlerinin çoğaldığını görünce ikiye ayırdı. Bir kısmını Edirne'ye yolladı. Bir kısmının da başına kendi geçti. Trakya'yı taramaya başladı. Musa Çelebi askerini ikiye ayırmak gibi bir hataya düşmedi. Edirne'nin kendisini koruyacak kadar kuvvetli olduğunu biliyordu. O, bütün kuvvetiyle Mehmet Çelebi'nin üzerine yüklendi. Kazandı. Çünkü iyi düşünüyor, iyi görüyordu. Lüzumu kadar da cesurdu. Fakat Mehmet Çelebi'nin para ile tuttuğu adamlar işi ilerletmişler, ordu içine fesat salmışlardı. Đlk vuruşmada askeri kaçmaya başladı.

Musa Bey geri çekildi. Arkasından Mehmet Çelebi'nin adamları kovalıyordu. Bir an önce kendisini selamete atmak için atını ökçelemiş, onların gözünden kaybolmuştu. Ardından kendi at uşağı Sarıca Bey geliyordu. Musa Bey

kurtulmuştu. Fakat atın ayağı sürçtü. Bir batağa rastlamışlardı.

Gömülmeye başladı. Sarıca Bey ardından yetişmiş-

ti; Musa Bey:

- Yetiş Sarıca! diye bağırdı.

Fakat Sarıca Bey'in gözünde Mehmet Çelebi'nin altınları dolaşıyordu. Süngüsünü çıkardı, savurdu.

Musa Bey'in atı vuruldu, batağa çöktü. Musa Bey'in bacağı atın altında kalıp ezilmişti. Doğrulmak isterken Sarıca Bey yetişti. Kafasına bir topuz vurup bayılttı. Çekti, atının üzerine aldı. Yüzünü örttü. Musa Bey'in başından ve bacağından kanlar akıyordu. Atı ökçeledi. Mehmet Çelebi'nin ordugahına geldi. Mehmet Çelebi geceleri ölüm titreyişleri içinde sabahlara kadar uyuyamıyordu.

Adamlar koştular.

- Bir bey geldi. Yüzü örtülü, yaralı bir adam getirdi Sultanım!

Diye haber verdiler. Mehmet-Çelebi dirilir gibi oldu. Hemen ayağa fırladı:

- Halvet, diye haykırdı.

Çadır boşaldı. Gözleri parlıyor, ince dudakları titriyordu.

- Getirin!., diye buyurdu.

Sarıca Bey yüzü örtülü ve kendinden geçmiş bulunan Musa Bey'i içeri soktu. Minderin üzerine yatırdı. Mehmet Çelebi

Sarıca Bey'in yanına yaklaştı. Yüzüne dikkatli dikkatli baktı. Đkisi de burnundan soluyorlardı. Sarıca Bey:

- Emriniz yerine geldi sultanım!., dedi. Mehmet Çelebi gözlerini büzdü.

- Getirdiğin o mudur?

- Evet sultanım!

- Sağ mı?

- Henüz ölmediyse sağdır!.. -Aç yüzünü!..

Sarıca Bey'in elleri titriyordu. Bu titreyiş, vicdan azabından değildi. Kavuşacağı hazine ve mevkileri düşünmekten ileri geliyordu. Musa Bey'in yüzünü açtı. Mehmet Çelebi eğildi, kardeşinin 156 / Abdullah Ziya Kozanoğlu

yüzüne baktı. Alnında iri iri ter taneleri belirmişti. Sararmış ve sakalları birbirine karışmış

olmasına rağmen kardeşini tanımıştı.

- O!., dedi. Sağ mı?

Sanki onun bu sualine cevapmış gibi Musa Bey titredi, inledi. Ağır ağır göz kapaklarını açtı, iki kardeş göz göze geldiler. Mehmet Çelebi titredi. Musa Bey acı acı güldü:

- Sen misin Çelebi!., dedi.

Mehmet Çelebi konuşamıyordu. Kardeşini ölü sandığı zaman biraz ferahlamıştı. Fakat şimdi onu yaralı da olsa diri görmek pek korkunç oluyordu.

Musa Bey devam etti:

- Çelebi, sen pek köpek ruhlu imişsin! Osmanoğulları arasında senin gibilerinin üremesi, Türkler için pek acıklı istikballer hazırlar. Senin neslinden gelecek sultanlardan korkulur.

- Tahkir mi ediyorsun?

- Hayır, tel'in ediyorum!.. Sen benim ve babamızın düşmanlarıyla birleştin! Sen kardeşlerini bir bir öldürdün! Dilerim Tan-rı'dan senin oğulların, torunların da hep birbirlerini yesinler! Eğer sen olmasaydın, ben şimdi Bizans'ı zaptetmiştim... Bilirsin... babam Bizans'ı almayı ne kadar özlerdi.

Senin bu yaptığın son alçaklık onun kemiklerini sızlatmıştır...

- Sus!.. Sus!.. Asıl sen fenalık yapıyorsun!..

- Neden?

- Padişahlık benimdi.

Mehmet Çelebi'nin sultanlık hırsı tekrar gözlerini bürümüştü. Sarıca Bey'e döndü:

- Boğ!.. Gebert!.. Bunu öldür... diye bağırdı.

Zaten Sarıca Bey de bu emri bekliyordu. Çünkü, Musa Çelebi yaşamış olsa kendi hali pek fena olurdu. Atıldı, inleyen, çırpınan, kansız vücuduyla birkaç saniye daha yaşamak için tepinen Musa Bey'in gırtlağını sıktı. Boğuk bir hırıltı, lanet okur gibi bir takım garip sesler, bir kaç inilti... Musa Bey ölmüştü. Sarıca Bey ayağa

kalktı. Yüzü sapsarı kesilmişti. Mehmet Çelebi, Musa Bey'in cesedine bakamıyordu. Fakat dayanamadı, ne de olsa bakmak lâzımdı. Kafasını çevirdi ve baktı. Semaya dikilmiş iki korkunç göz... Kan lekeleriyle kızarmış bir yüz. Köpükler, salyalar... Lanet okuyan artık kurumuş bir ağız!

Gözlerini yumdu. Yüreğinin içine kadar titremişti. Ölünceye kadar bu manzara gözlerinin önünden gitmeyecekti.

- Ört!.. Üstünü ört!., diye haykırdı.

Sarıca Bey hemen yüzünü örttü. Karşısına dikildi. Şimdi beli doğrulur gibi olmuştu. Mehmet Çelebi'ye bir hayat vermiş, bir sultanlık getirmişti. Mükâfatını bekliyordu. Zaten Çelebi de dalgındı. Her halde vereceği mükâfatı düşünüyordu. Birdenbire silkindi, koştu, çadırın kapısını açtı. Cellatları kapının önünde bekleşiyor-lardı. O devirde cellatlar, padişahların yanlarından hiç ayrılmaz birer sol kol idiler.

- Gelin buraya!., diye bağırdı. Mehmet Bey, Sarıca Bey'i gösterdi:

- Vurun bunun boynunu!., diye emir verdi.

Cellatlar atıldılar, Sarıca Bey'i tuttular. Sarıca Bey'in gözleri kararmış, başı dönmüştü.

- Fakat sultanım, ben ne ettim? Ben size iyilik ettim!.. Size bir padişahlık verdim, karşılığı bu mudur?

Mehmet Çelebi başını büktü:

- Sus köpek!., diye homurdandı. Seni besleyip büyüten efendine ihanet ettin. Senin gibisine inan olur mu? Bir gün gelir bana da edersin!.. Gebertin köpeği!..

DÜZME MUSTAFA

MUSA BEY, Emir Süleyman aradan çıkmış, Çelebi Mehmet Türk sultanı olmuştu. Gayri Türklerin başına geçmek için kim meydana çıkacaktı? Đmparator Manoel istediğini yapıyordu.

Mehmet Çelebi'nin Manoel'e çok itimadı vardı.

"Benim Hıristiyan kardeşlerime kimseler dokunmasın! Ben Hıristiyanların babasıyım!" diyordu.

Diyordu ama, asıl Hıristiyanlar onun bu lûtfundan istifade ederek kaleler yapıyor, her gün Türkleri kasıp kavuruyor ve analarını ağlatarak sultana babalığın nasıl olduğunu gösteriyorlardı. Yıldırım Bayezıt'ın, Musa Bey'in yıktıkları kaleler baştan yapılıyordu. Đmparator Manoel, Mora'da geziyor, her hafta yeni askerî yerler çoğaltılıyordu. Ve bütün bunlar karşısında Mehmet Çelebi gülüyor:

- "Benim Manoel kardeşim!.. Türklerin dostudur, dilediği yerde kale yapar, kimse karışamaz!"

diyor, işin içinden çıkıyordu. Fakat son zamanlarda, Türk beyleri, Mehmet Çelebi'ye rica ve ihtar yollu bir uyarmada bulunmuş, Đmparator Manoel'e birkaç söz söyleyip bu kaleleri yapmaktan vaz geçmesini bildirmesini rica etmişlerdi. Müstahkem kalelerde özel köpekler besleniyordu. Bu köpekler kokularından Hıristiyanla Müslümanı ayırt edebiliyordu. Geceleyin salıverilen bu köpekler eğer bir Türk'e rast gelirlerse

parçalıyor, bir Hıristiyana rast gelirlerse alıp kaleye getiriyorlardı. Đmparator Manoel Mora'dan dönüyordu. Gelibolu'da Mehmet Çelebi ile karşılaşmıştı. Đki saat görüştüler. Mehmet Çelebi, eski dostu ve kardeşiyle biraz sertçe konuştu. Kalelerden söz açtı. Yıkılmasının ve yenilerinin yapılmamasının doğru olacağını söyledi.

Mehmet Çelebi, başka kardeşi kalmadığından Manoel'e kafa tutmak zorunda kalmıştı. Hem artık Bizans imparatorunun yardım edebileceği Osmanoğlu kalmamıştı.

O gece karanlık bir gece idi. Gelibolu sahillerinde boğazlanan Türk gemicilerinin feryatlarını çoluk çocukları karşıdan titreşerek evlerinden dinliyorlardı. Đmparator Manoel karanlık sokaklardan geçerek bir evin önünde durdu. Kapıyı vurdu. Đçeri girdi, eski bir merdiveni sarsarak çıktı.

Yukarıda Dimitriyos Laskaridis onu bekliyordu. Đmparatoru etekleyerek karşıladı. Manoel biraz asabî idi.

- Ne haber Laskaridis? dedi. Laskaridis güldü:

- Haber sizde Vasileas!

- Mehmet kafa tutuyor! -Ya!.. Gebertiverelim öyle ise!..

- Sakın ha! Bir daha böyle söz istemem!.. Bizim kan dökmemiz doğru değildir, hem sonu pek feci olur.

-O halde?!..

- Bu adam çok gururlandı. Kalelerin yıkılmasını, Venediklilerin Bizans'tan kovulmasını istedi.

- Sebep efendimiz?!..

- Venedikliler Türk gemicilerini Gelibolu açıklarında boğazlamışlar... Buna pek kızmış... Şimdi beni dinle!..

Đmparator eğildi. Laskaridis ayakları üzerinde yükseldi.

- Sultan Mustafa nerede?

- Elimin altındadır!

- Ne yapıyor?

- Çoluk çocuğuyla çiftlik işletiyor.

- Derhal meydana çıkaracaksın!

- Biraz güç! -Sebep?..

- Çünkü isyan çıkarmaktan hiç hoşlanmıyor... Bizim elimizde o, bir oyuncak olmak istemiyor... Çok kurnaz!.. Mehmet Çelebi'yi sevmez, fakat kavga etmek de istemez.

-Aksini yap!.. -Nasıl?..

- O bizi kandırmış olsun! Laskaridis gözünü kırpıp güldü:

- Zaten yapacağımız odur haşmetmeapL

- Bu adam iki güne kadar baş kaldırmalıdır.

- Baş üstüne!

- Kendisine para, asker, her şey verilmelidir.

- Verilecektir.

- Yenilecek olursa kendisini siz koruyacaksınız!

- Baş üstüne!

- Hatta asker bile verecek!.. Selanik kalesi kumandanı vermiş olacak.

- Derhal başlayacağım Vasileas!

- Benim bu işlerden haberim olmayacak. Türk Sultanı Mehmet Çelebi benim dostum ve ahiret kardeşimdir.

- Kimsenin bir şey duymayacağından emin olabilirsiniz Vasileas...

ANA RUHU

A LEKSANDRA, Laskaridis'in sesini duyunca yıllarca evvel

llolduğu gibi iliklerine kadar titrediğini hissetti.

- Gene siz misiniz?

- Evet!.. Gene ben, gene Bizans adına ricaya geldim.

- Bizans adına... Onu vermeye benim hakkım olsa bile sizin almaya hakkınız var mı?

- O doğarken bunun için doğmuştur. Onun üzerinde herkesin bir hakkı vardır!

- Üzerinde herkesin hakkı olan bu koca bir türlü benim olamadı komutan; vücudu burada yaşıyor, ruhu memleketinde, babasının ordusunda, babasının altın tahtında.

- Babasının en değerli çocuğu o idi. Osmanlı imparatorluğunun tahtı da onundur.

- Đstemem demişti. Ben de inanmıştım; fakat yüreğinde böyle büyük bir dava taşıyan adam belki iyi bir padişah olabilir; fakat hiçbir zaman iyi bir koca olamıyor.

- Yüreğinde davası, belinde parlayan kılıcı olmayan erkekleri de kadınlar sevmiyorlar, bu öyle bir dava ki, sırrını kimse

çözemiyor. Đyi olmayan kocayı kadınlar beğenmiyor, iyi erkek de koca olamıyor.

Aleksandra içini çekti:

- Onu böyle üzülürken görmek beni eritiyor. Đki buçuk öküzle, dört buçuk dönüm tarla onu avutacak iş değil... O kalelere, şehirlere, memleketlere, hatta dünyalara sığmayacak kadar içi kaynayan bir kahraman.

- Bırakınız öyle ise şansını denesin!

- Fakat kazanırsa ben onu kaybedeceğim.

- Böyle elinizde mi kalır sanıyorsunuz?

- Hayır, ruhunun başka yerde olduğunu biliyorum. Bırakıyorum komutan; alınız, götürünüz.

Yüreğindeki ateşi söndürsün, varsın gitsin! Fakat!..

-Fakat...

- Yenilir, muvaffak olamazsa onu öldürecekler. Bunun için sizden söz istiyorum. Oğlum babasız büyümesin!

Laskaridis saygı ile eğildi:

- Kalbinizdeki aşkın derinliğini, yaptığınız fedakârlığın büyüklüğünü biliyor ve görüyorum, size yemin etmeden söylüyorum. Đçimden gelen büyük bir sevgi ve saygı ile söz veriyorum. Kendi başım pahasına bile olsa oğlunuza hiç kimse el süremeyecektir. Onu sizin kadar ben de seviyorum.

SON MACERA

Şehzade MUSTAFA birden ortaya atıldı. Kız kardeşine söylediği gibi, en son olarak meydana çıkıyordu. Emir Süleyman Đsa'yı, Musa Emir Süleyman'ı, Mehmet Çelebi Musa'yı öldürmüştü. Şimdi Mustafa'yı herkes tanıyor ve seviyordu. Şehzade Mustafa'nın yeni bir arkadaşı vardı. Cüneyt Bey!..

Orduları daha henüz kurulmamıştı. Fakat Mehmet Çelebi, Mustafa'nın ordu düzerse neler yapabileceğini biliyordu. Çabucak hazırlandı ve Yunanistan'a geçti. Şehzade Mustafa'yı ezmek istiyordu. Kurnaz Şehzade Mustafa cengi kabul etmiyor, çekiliyor, askerini cenge alıştırmak istiyordu. Fakat Mehmet Çelebi ordularıyla durmadan yürüyordu. Geri çekilen yerlerdeki halk yürüyen bu orduya korku kuvvetiyle katılıyordu. Hazırlanmadan cenge giren Şehzade Mustafa cengi kaybetti. Çiftçilikten padişahlığa geçmek kolay olamıyordu. Senelerce ayrıldığı bir aleme alışamıyordu.

O akşam zırhlı iki atlı Selanik şehrine sığındılar. Đkisinin de üstleri başlan, kan ve tozdan gözükmüyordu. Atları yorgunluktan bitkin bir hale gelmişlerdi. Karınları mahmuzdan delik deşik olmuştu.

Selanik şehrinin kapıları bu iki yolcuyu alır almaz kapandı. Kapının önünde şehrin valisi Dimitriyos Laskaridis misafirlerini karşılıyordu. Beş yüz atlı Bizans süvarisi cenkten dönen Şehzade Mustafa ile Cüneyt Bey'i karşılamak için iki sıra olmuştu. Laskari-

dis koştu. Şehzade Mustafa'nın boynuna sarıldı. Şehzade Mustafa durgundu.

- Cengi kazanamadık Laskaridis! dedi.

- Beyim meraklanma! diye haykırdı. Đkinci bir cengi kazanırsın!.. Kabahat senindir. Senelerce bizden uzak kaldın, toplanman için yıllar lâzım geliyor.

- Evet, fakat! Bunu ne sen istersin, ne de zaman istiyor.

- Sebep?

- Sen istemezsin! Çünkü ben nasıl olsa artık elinizdeyim. Beni hapseder; "koyvereceğiz!" diye Mehmet Çelebi'yi korkutursunuz! Zaman istemiyor. Çünkü bir kere padişahlıktan çekildim.

Sırasında dört elle sarılınmayan bir iş başarılamıyor. Beni Mehmet Çelebiye teslim ediniz, boğdursun, lâyık olduğum budur.

Laskaridis sapsarı kesildi. Şehzade Mustafa'nın kulağına eğildi:

- Mustafa Bey!., dedi. Seni severim. Fakat insaf et ve düşün ki, memleketimi senden fazla severim.

Seni eğer Mehmet Çele-bi'ye teslim edersem gözlerimi kargalar oysun, tepemi kartallar delsin!.. Bu kadar adi değilim... Seni daha meyhanede gördüğüm gün sevdim. Sarı Benizli, Yıldırım Bayezıt'ın kılıcını taşıyan adama âşıktım. Fakat sen bir Rum kızına vuruldun; keyfin, hevesin, rahatlığın uğruna padişahlığı kaçırdın. Seni sevdiğim için kardeşine teslim etmem. Fakat Bizans'ı da severim.

Senin kazanmanı istemem!..

Tam bu sırada şehrin dışında üç boru öttü, bir varenk koştu:

- Komutan, Türklerden on iki atlı gelmiş! dedi... Laskaridis hafifçe sararmıştı:

- Vereceğim cevabı siz de dinleyeceksiniz!, dedi. Gelenler kardeşinizin adamlarıdır.

Sonra döndü, varenklere emir verdi:

-Getirin!..

On iki Türk cenkçisi kale kapısından içeri girdiler. Mağrur başları dimdik duruyordu. Sert adımlarla yürüdüler. Laskaridis'in karşısında durdular, donuk bir sesle emir verdiler:

- Selanik şehrinin valisi bulunan Dimitriyos Laskaridis'e, bütün Türklerin Padişahı ve Sultan-ı iklim-i Rum, Mehmet bin Baye-zıt Han'ın emirlerini bildiriyoruz. Selânik'e sığınan Düzme Mustafa ile asi Cüneyt Bey'i şimdi bize teslim ediniz!

Şehzade Mustafa ne olur ne olmaz diye kılıcına el attı. Yüzü sapsarı kesilmişti. Fakat Laskaridis ağır ağır yürüdü. Türk komutanına şu sözleri söyledi:

- Efendi!.. Sultanınız bulunan Mehmet Han'a selâm ve hürmetlerimizi arzederiz. Çok üzülüyorum, fakat emirlerini yerine getiremeyeceğim. Đstediği adam bir serseri değil, bir sultandır. Düzme Mustafa sözüne kimseler"inanmıyor. Hakiki bir şehzadedir. Size bir şehzadeyi teslim edemem.

Bizans'tan sormaya mecburum.

Türk başbuğu ayağını yere vurdu:

- Derhal teslim ediniz! Yoksa şehrinizi yakar, sizi diri diri kazıklarız... Böyle adi bir mesele için boş yere kavga çıkarmayalım.

Laskaridis omuzlarını silkti. Adamlarına döndü:

- Efendilere kapıyı gösterin!., dedi. Türkler sarardılar, tereddüt ediyorlardı:

- Fakat bu hakarettir. Bu, yanınıza kalmaz! diye bağırdılar. O zaman Şehzade Mustafa onlara döndü:

-Sersemler!., diye haykırdı. Türk padişahlığı kurulahdan beri ilk defa bir Bizanslı bir Türk'ü tahkir ediyor. Buna da sizin uşaklığınız yol açıyor. Defolup gidin!

Laskaridis sarardı. Şehzade Mustafa kendisini tahkir ediyordu. Fakat artık arslan kafese girmişti.

Hırçınlığı düşünmeye değmezdi.

Mehmet Çelebi Selanik'teki iki esirin teslimini Bizans imparatorundan istedi.

Bizans imparatoru, Mehmet Çelebi'ye şu cevabı verdi: - "Sayın ve sevgili kardeşim!..

"Emrinizi yerine getiremeyeceğim için çok üzgünüm. Siz de benim yerimde olsanız emin olunuz bu şekilde hareket ederdiniz... Eğer kardeşlerimden biri sizin kucağınıza atılsaydı, ben de kendisini öldürmek için sizden isteseydim bana teslim eder miydiniz?.. Şüphesiz ki hayır... Aleme karşı böye bir cinayeti irtikap buyurmayınız. Müsaade buyurunuz da haşmetmeap sizin yapacağınızı ben yapayım. Bununla birlikte size karşı daima pederane hislerle mütehassis olduğum için rahatlığınızı ister, sizi rahatsız edecek her şeyi defederim. Cenab-ı Hakkın ulu nâmına kasem ederim ki, siz hayatta oldukça Mustafa da, Cüneyt de hürriyetlerine sahip olamayacaklardır..."

Bizans imparatoru sözünü tuttu. Şehzade Mustafa'yı karısıyla birlikte Limni adasına, Cüneyt Bey'i Pamakarist manastırına gönderdi. Cüneyt Bey manastırda papazların yapma din vaizleri, Şehzade Mustafa da Limni'de kızgın güneşin altında tarlalarda öküzler ve eşekler arasında senelerce unutulmuş bir kürek suçlusu gibi yaşadılar.

DÜZME MUSTAFA'NIN TARĐH ÖNÜNDE SONU

ĐMPARATOR MANOEL-Mn derdi başkaydı. O, Şehzade ĐMustafa'yı insanlığından değil, politik bilgisi yüzünden öldürmemişti. Şehzade Mustafa'yı elinde tutarak Mehmet Çelebi'yi istediği gibi oynatmıştı. Mehmet Çelebi öldü. Yerine oğlu Đkinci Sultan Murat geçti. Bizans imparatoru hemen Đkinci Sultan Murat'a mektup yazdı. Mehmet Çelebi'nin iki şehzadesini büyütmek üzere istedi.

Mehmet Çelebi ölürken çocuklarını, kardeşi Manoel'in büyütmesini vasiyet etmişti. Murat Bey:

"Türk çocuklarını Bizanslıların terbiye edemeyeceklerini; bu dileğin yerine getirilemeyeceğini..."

bildirdi.

O zaman Limni adasında Dimitriyos Laskaridis yeniden gözüktü... Şehzade Mustafa'nın karşısına dikildi. Đki eski dost birbirlerini bir müddet süzdüler. Şehzade Mustafa'nın artık beli bükülmüştü.

Sevgili karısını da kaybetmişti, herkes ölmüş, bütün sevdikleri onu bırakmışlardı.

- Ne istiyorsun?., diye sordu.

- Serbestsin!., dedi. Şehzade Mustafa acı acı güldü:

- Mehmet Çelebi tekrar size yeniden kafa tuttu. Fakat bende kavga edecek hal kalmadı artık... Beni siz bu hale düşürdünüz.

- Mehmet Çelebi de öldü.

- Ya!.. O halde oğlu size baş kaldırdı.

- Evet, belki vücudunuz ihtiyarladı, fakat kafanız ve Türk ilinde adınız hâlâ yaşıyor. Serbestsiniz.

- Kuracağım devleti sizin emrinize vermek için değil mi?

- Hayır, yalnız Bizans'a dokunmayacaksınız. Sultan Murat'ın el koyduğu Bizanslıların şehirlerini, kalelerini geri vermek şartıyla serbestsiniz!..

- Pekâlâ, çekiliniz önümden. Tekrar ortaya atılıyorum. Bu sefer arkamda bıraktığım üzülecek bir kimse de yok, daha kuvvetli yürürüm.

- Fakat söz?!..

- Ne sözü istiyorsun?..

- Gelibolu ve Selanik şehirlerini, Bizans imparatoruna kalelerini geri vereceksiniz.

Şehzade Mustafa dudaklarını büzdü, yere tükürdü:

- Söz veriyorum!..

Serbest bırakıldı. Çünkü Laskaridis senelerden beri onun sözüne ne kadar sadık olduğunu denemişti. Bu adam sözünden dönmezdi. Yeter ki içinde hâlâ doğarken beraber getirdiği baş

olmak, emretmek gücü ölmemiş ola...

Şehzade Mustafa ile Cüneyt Bey serbest kalmışlardı. O gün bayrak açtılar. Az zamanda bütün Trakya ve Anadolu kendilerinden yana geçiverdi. Memleket Şehzade Mustafa'yı hâlâ seviyordu.

Gelibolu'yu zaptettiler, veziri azam Bayezıt Paşa'yı öldürdüler. Đkinci Murat mahvolmuştu.

Şehzade Mustafa'nın yıldızı parlıyordu. Laskaridis'in sevincinden ağzı kulaklarına varıyor, etekleri zil çalıyordu. Bir meyhanede tanıyıp dost olduğu "Sarı Benizli Adam" padişah olmuştu. Kendi adına Edirne'de para bile bastırıyordu. Kendisine bir şeyler düşecekti. Mustafa Bey'e koştu, derdini anlattı. Birkaç şehrin Bizanslılara verilmesini istedi: Mustafa Bey şaşkın ve kızgın eski yoldaşına baktı:

- Sen çıldırmışsın?! dedi. Bizim hürriyetimizden uğraşlarımızdan, kanımızdan acaba Bizanslılar faydalanabilirler mi sanıyorsun? Siz, bize iyilik ettiyseniz, iyiliğinizi iyilikle karşılarız. Şehir ve kale veremeyiz. Versek bütün ordu bize yüz çevirir. Senin bana yaptığından başka bir iyilik bekleme! Hele eğer enayilik tarafıma gelir de senin Bizans'a dönmene müsaade edersem... Bana uzun müddet geçirttiğiniz mahpus hayatını, papazlarınızın eziyetlerini unutursam, bir yiyip, bin şükür ediniz. Tilkinin leyleğe cevabını bilir misin? Kafanın selâmeti senin için en büyük mükâfattır, demiş. Beni dinle, havalar güzelken, yelken aç, imparatoruna git, bizim kazandığımız zaferi söyle. Bizimle dost olsun, yoksa onu da kuşa benzetiriz.

Laskaridis sapsarı kesilmişti:

- Fakat sözünüz?!.. Fakat leylek, kartal, tilki? diye kekeledi. Mustafa Bey bağırdı:

- Ben söz falan bilmiyorum. Sen sözünde ne kadar durdunsa, benden de daha çoğunu beklemeyin!

Defolun!..

Laskaridis koştu... Cüneyt Bey'i gördü. Eli, ayağı titriyordu:

- Söz!.. Gelibolu?., diye haykırdı.

Cüneyt Bey ona yan gözle baktı. Dudaklarında acı bir tebessüm vardı:

- "Kaleden ve Gelibolu'dan başka bir şey iste..." Dedi. Tekrar Mustafa Bey'e koştu. Mustafa Bey:

- Dostum Laskaridis!.. dedi. Seni severim. Sana hayatını bağışlıyorum, fakat memleketimi de severim. Sana Gelibolu değil ya, ufak bir kale bile veremem. Sen beni üç kere böylece atlattın. Sıra bende... Kız vereyim, para vereyim...

- Fakat Sultanım, söz verdiniz!.. Sizin sözünüzü herkes bilir...

- Sözümü geri alıyorum... Size köle olup oyuncak olmaktansa, bir defa sözden dönmek hayırlıdır.

Hem, Allah da beni affedecektir. Size, bana yaptıklarınızı çektireceğim. Beni ne padişah yaptınız, ne de evimde rahat bıraktınız. Beni bir kukla gibi oynattınız. Sıra bende.

- Ben sizi başı boş bıraktırdım, hayatınızı kurtardım.

- Geç onları canım!.. Haydi öyle ise şimdi de ben seni başı boş bırakıyorum. Hayatını kurtarıyorum, ödeştik. Bas!..

Laskaridis sapsarı kesilmişti:

- Şehzade Mustafa!.. Gözünü aç! Talihin cilvelerine aldanma!.. Atalarından kim bize düşman olduysa, kavga ederken., kim dost olduysa, rahat döşeğinde ölmüştür. Bize dost ol!..

- Hayır, düşman olacağım!.. Dost olup, bir Mehmet Çelebi gibi köpekçesine yatağımda ölmektense, düşman olup Bayezıt, Musa, Murat Hanlar gibi uğraş meydanında erkekçe ölmek istiyorum, ben oyuncak olamam. Ben Limni adasında çiftçi olamam. Ben padişah olmak için doğdum. Padişah olacağım, emirlerime karşı koyma! Bir Sarı Yani değil, bir Türk sultanı karşısında olduğunu da unutma!

Bizanslılar Sultan Murat'tan yana çıktılar... Allah göstermesin Şehzade Mustafa biraz daha kuvvetlenirse, onları silip süpürecekti. Kendi yaptıkları işe kendileri de pişman oldular. Đşi hileye vurdular. Cüneyt Bey'i kandırdılar, Şehzade Mustafa'dan ayırdılar. Askerlerini para ile kandırdılar.

Er meydanında kuvvet karşısında yenilmeyen koca şehzade, Bizanslıların hileleri arasında tekrar yenildi.

Gelibolu'dan çekildi, Edirne'ye geçti. Hazinesini aldı, oradan da kaçtı, Anadolu'ya geçti. Belki tekrar gizli hayatına dönmek, Sarı Benizli Adam olmak istiyordu. Ona Mustafa Bey bile denmiyor "Düzme Mustafa" diyorlardı. Gençlikteki bilek gücü, delicesine cesareti, hiçbir tehlikeden yılmayan düşünceleri artık kocamıştı.

Gücüne, gençliğine, adına güvenerek ne padişahlığa, ne de sevgi, aşk ve sade hayata tam bir iman ile sarılmamış, bütün gücünü bir yere toplamamış olması onu yıkıverdi.

Kendinden daha gösterişsiz olanlar başa geçti, rahata erdi, o; zaman zaman onlardan daha heyecanlı bir hayat yaşamış,

daha çok sevilmiş olmasına rağmen bir gün herkes tarafından işe yara-Sarı Benizli Adam / 171

maz eski bir eşya gibi bir köşeye atılmış olduğunu gördü. Đkide bir değiştirdiği Mustafa Bey, Sarı Yani, Sarı Batı isimleriyle artık onu çağırmaz olmuşlardı. Her şeyini kaybeden bu "Düzme Mustafa"yı, sevilecek yeri kalmadığından, artık kimseler aramıyor, sormuyor ve herkese kuyruk sallayan sokak köpekleri bile, kendilerine verecek kemiği olmadığından onun ayaklarına sürünmüyorlardı. Gençliğini, güzelliğini, cesaretini, bilek gücünü, adını yitirmiş; sevilmeyen, kendisinden korkulmayan, gençliğinde artırdığı serveti arkadaşı, sevgilisi, akrabası, hiçbir şeyi bulunmayan bu tek başına kalmış ve koca-mış Düzmenin yaşaması artık lüzumsuz bir şey olmuştu.

Sonunda bir gün tebdil gezerken:

"Kızılağaç Yenicesinde erdiler, tuttular, gene Edirne'ye götürdüler, Düzme'yi hisar burcundan aşağı asakoydular. Cemi' halk teferrüc etdiler..."

(Âşık Paşa tarihi: 87. Bâb).

Anemas zindanları komutanı sayın Dimitriyos Laskaridis yaşlı gözlerini elinin tersiyle sildi, akan burnunu çekti:

- "Đnsanlar ne kadar uğraşsalar alınlarına yazılanı kazıyamaz-lar," dedi. "Onu adi bir Galata meyhanesinde yamalı elbiseleri altında Sarı Benizli Adam kılığında gördüğüm gün bile şüphe etmiş; yaratıhşındaki sultanlığı sezmiş, konuşuşundaki büyüklüğe boyun eğmiştim. O padişah olmak için doğmuştu. Nedense buna tenezzül etmedi; onu seven güzel bir Rum kızının göğsünde, hiç davası olmadan Sarı Benizli Adam olarak yaşamak istedi.

Sevgilisini kaybettikten sonra da yaşamayı bile beceremedi."

"Su testisi su yolunda kınlıyor. Belki de çok değerli ve eşi zor bulunan bu testiyi yalnız bizim olsun, olmazsa kırılsın diye biz insanlar bütün kuvvetimizle kırmaya uğraşıyoruz... Sevgili dostum Sultan Mustafa'yı kaybettim."